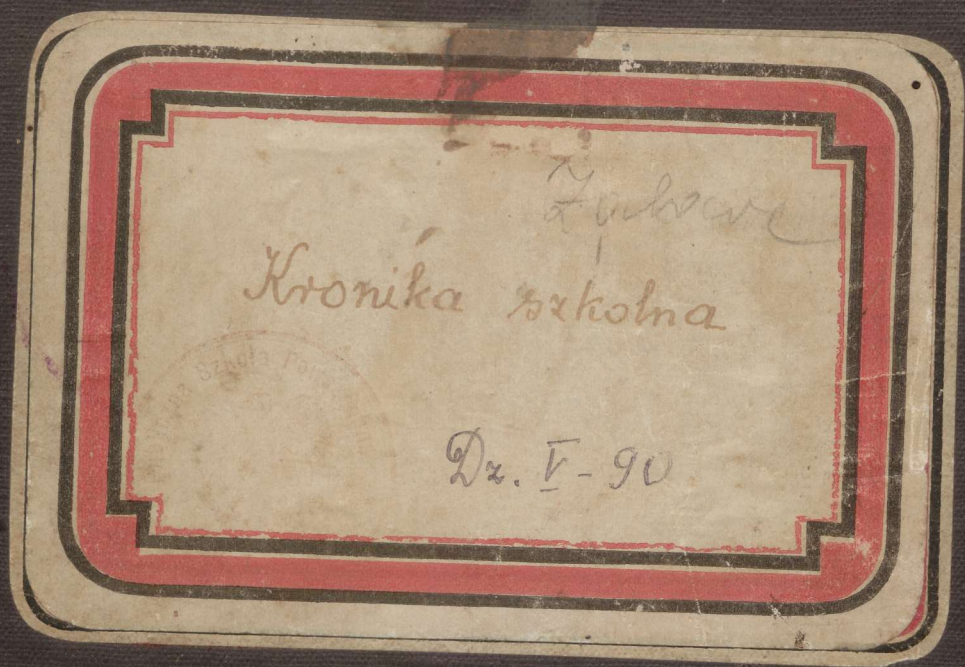

Kronika szkolna

Dz. V-90

L 59 100

7/2/51-50

Te
Te
40
in
p
po
re
m
Te
d
m
St
tu
w
pr
A
Sp
1/2
i
Pl
m
m
An
2
du
du
e
ja
e
su
Z
A
ja
W
m

Szkola tutejsza została wybudowana w r. 1899.
Cięższą miłośko ujętą na tę budowę był star
400 K pod nr. ip. Karimiera Piętkowskiego,
inżyniera z Petersburga, z okazy jego ślubu,
z cirką tutejszą przedmiot. Następnie przy pomocy
pożyczki z funduszu szkol. kraj. i dotkawk konku-
rencyjnych gminy i powiatu, a usiłujących stera-
mich obywateli. L. k. Inspektora szkół nr. Stanisław
Pallaua oddano w roku 1900 ten budżet
do wytytu szkolnego. Cięższą tym. now. pamia-
nowata c. k. Rada szkol. starsz. Władysława
Stohausla, a skład Rady szkol. miejscowej
składał: Przewodniczący: ip. Stanisław Jakubowski,
właściciel dóbr Lubow, Ks. Antoni Kmieciński
proboszcz z Rastowa, Władysław Stohausl, now.
Antoni Medrek i Jakób Gamcar, delegaci gminy.
Ip. Stanisław Jakubowski przekazał do szkoły
1/2 morga gruntu, drugą połowę sprzedał za 400 K.
i w ten sposób udostawiono polew tutejszą szkołę.
Plac pod budżet i mały ogródek darowała gmi-
na. W 1904 po pamianowaniu dotychczasowego
nauczyciela starzym naucz. w r. 1904 przydzielono
drugą pół naucz., następnie pamianowano na szkołę
2 K, a kierownikiem starzym pamianowała Ks. c. k. Ra-
da szkolna krajowa Władysław Stohausl, który
do dziś pełni tutaj obowiązki starosty.
Kantki religii upełniali księża wikary z Rastowa -
jak. Ks. Michał Skura, Ks. Legera, ip. Ks. Michał
Moroch, który szczególnie zajmował się dziełami
szkolnymi i wspomagał wśpółpracę nauczycielstwa.
Z nauczycieli tymczasowych pracowali: Jan Hlabura,
A. Krawulanka, Józef Fran, Łajackowska, Kut. Tisowśki
jako stół, potem tym. Józef Dalkiewicz.
W r. 1913 wybudowano kościół w Lubowie i pamia-
nowano administratorem Ks. Władysław Męstrale,

który objął naukę w tutejszej szkole, jako naukę religijną.

W roku 1914 wybuchła światowa wojna. Po przemianach jej kolejach w dniu 17 listopada 1914 r. wieś ta tutejsze zostało zajęte przez Rosjan.

Kierownik szkoły porządek na swej przesadzie, broniąc budynków, sprzętów i przyborów szkolnych, co mu się prawie w całej miarze udało. Moskale przebywali tutaj przez 5 tygodni, a w grudniu po klęsce pod Limanowem przenieśli podwórta, w kierunku Derzyc. Z wielką radością przyjął ten lud nasze wojska, które w ramach tego przymusowo ewakuowały tutejszą ludność w inne gminy, a nawet powiaty.

Los nie oszczędził i tutejszego kierownika, który musiał opuścić budynek szkoły zajęty przez Komendę artylerji. W czasie jego nieobecności spalono ławki, zniszczono różnego rodzaju akty szkolne i porządkowo zniszczono budynek szkoły i ogrobinie.

Miejszy misjonariusz nie miał być i kronikę szkolną, obecną gminną - dziś gmina wyjątkowo najwęższe.

Po przełamaniu przez Wojsko sprzymierzone linii Dunajca - od Między do Gorlice, ludność powróciła do swych siedzib i rozpoczęła się praca na nowo. 17 rabustowani gosp. zostało spalonych przez Moskali.

Zaczął również restaurować i ogólnie budynek szkoły przy pomocy kasilku 300 R z Mgr. c. k. Rady szkolnej krajowej, ogrobinie deskami ogrodnictwa i porządkowo budynek gospodarski.

Z braku funduszy pomógł także, porobił kilkunastu właścicieli i na nich do dziś dnia działa siedzi, bo nikt nie przejął się do obowiązku sprawienia odpowiednich ławek.

Wszystko to wśród niekłej walki o byt podjęty, własnym siłami przetrwało, a przetrwało

omupla penya, nie wystawiają nawet na skromne
wzignienie, z plota rabatę się do pracy nad po-
wierzoną im służbą, ufne w pomoc Bożą
i poświęcenie przystosować ukończoną Gierę.
Praca ta była trudna, gdyż niełatwo było odpra-
wować przez wojnę i z braku odpowiedniej opieki.
Dzięki jednemu współpracownikowi K. Prochorowa polecono
mu rany rąk.

Do Wniędzy ewangel. paraf. św. Erazm Jasiński
c. k. Inspr. szkolny okręgu w Brestu, który był
nie tylko pretektorem, ale przede wszystkim dla sta-
nowienia powiatu.

Obecnie pełni tę funkcję w. Jan Dzierżyski.
Wraz z wojną paraf. św. Leszka Trąbskiego
Józef I, pod którego berłem Polacy mieli najwię-
cej nadziei, a po nim nastąpił Leszek Karol.
Trudna sytuacja przymusiła Polaków do Polak-
chości, powoli to robić - jednak niechęć
w Brestu, z wnet robaczym - wolno, nieposłlego-
stąwszy Polak - w polu Brest.
Na tem miejscu stłocza się kłód „Legionów”,
które nie ukończyły Gierę, walczyły pod samym
początkiem wojny, walczyły ~~na polu~~ a wszyscy polegli
w świętej sprawie niech odpoczną w pokoju.

W miejscu Inspr. w. Jana Dzierżyskiego, ramia-
nowego Inspr. w Krakowie ramionowany został
p. Włodzisław Gajewski, a po przeniesieniu
do w. Mikołaj ramionowany p. Józef Sawi-
ski, a Inspr. pomoc. p. J. Klich, który
wstąpił potem Inspr. w Grybowie.
Szkół 111 ramionowa na 3 kl. rozp.
Kuratorium okręgu Krak. z dnia 1.
Osoba prowadząca się przegladu nauki i kultur
i Inspr. którzy pracowali przy tej szkole.
Inspr. przez wojnę szkołę przy pomocy
Ekspozytury białostockiej z Półtowa i przy
chętnej pomocy jej kierownika p. Durina.

W r 1924 spawiano 20 sztuk ławek ulotowych
miejsc przypisów ministerialnych.

451925. Irobiono protokół w sprawie szkół.
z betonowymi słupkami i betonową protmuror.
ką. Wulka następną p. tej okolicy protokół nad-
nik ymiany Józef Los i następną cztunek
Pracy szkół. miejskiej.

W roku 1927 dokonano wyodrębnienia szkolego
na parafiamy tej ctkci par. p. Pithowskq,
ktora na ten cel ofiarowala 1000 i przy po-
parciu nowego namalunku gminy i ctkach
Psn. Jakob Skaryba, oraz miejscowych
gospodarzy, ktorzy bezplatnie przywrzili ofar-
smtu i Dunajce. "

rok 1918 - 1928

W dniu 11 listopada 1928r. przysłała
Specjalne odryskanie nieprzebytej Giermany
Dzian ~~to~~⁹⁹ na mój rozp. p. Ministrze
W. R. i O. P. był walcym pol nauki
szkolnej. W dniu tym działowa szkolna
wzięła udział w uroczystościach nabieraniu
podmianowionemu dla Działu szkolnej pnu
tutejszego Ks. Kanonika Władysława Men-
strale. Do nabieraniu Działu uwrata
się w sali szkolnej, gdzie po stosownym
referacie kierownika szkoły Władysława Sto-
howskiego na temat "Specjalne nieprze-
bytej Colski" wzięli udział wszyscy uczniowie. Mi-
nistrze pnu" a w końcu pomysł trzy-
krotny okrzyk na cześć Najjaśniejszy Król
polski, jej Bogobojny Ignacego
Mojciechowski i Marszałka - Twórcy niepr-
zebytej Polski Józefa Piłsudskiego.
Działu wzięły również udział w nabieraniu
i uroczystości w dniu 11 listopada 1928r.

W roku 1928/9 była ogromnie suwa zima, jakiej
nawet najstarsi ludzie nie pamiętają. Mrozy docho-
dziły do 40°C , przytem były ogromne śniegi, które
porobiły taką paszę, że nie można się było dostać
nie tylko do sąsiedniej wsi, ale nawet z domu do domu.
Frekwencja szkolna w tego powrocie była bardzo słabą.
Mroz wyprędił również wielkie szkody w sadach,
z których nawet do połowy drzew wymarło, co co
również najstarsi ludzie nie pamiętają. W końcu
tych mroz padło kilka drzew w ogrodzie szkolnym
zachowanych przed 27 laty.

W roku 1929 w październiku wystawiono nowe
ustępy szkolne, dla chłopców i dziewcząt oddziel-
nie, z kanałami betonowymi. Ustępy betonowe,
a koszt ich budowy wynosi 1.000 zł. opła-
ciła szkoła, którą miasto nie zwróciło bezpłatnie,
pomoc przy mistrzech również bezpłatna.
Imię własnym kosztem wybudował te ustępy,
chłopi z gminy i pomocy nawiązała gmina.
Jako to Tłaczka i sekretarz Józef Małach.
Roboty betoniarstwa wykonali: Starych Wojciech
i Jan Augustyniński, a ciesielskie: Ignacy Gadek
i Andrzej Banaś.
W tym roku przy wyprawie prostej w mniejszej
sali szkolnej, zbudowanej przez grzyba - naprawiono
rymny i dokonano gruntownego remontu
murskiego.

W dniu 10 lutego 1930 r. przypadek 10 ciał
letnia rocznica odgryzienia mona.
(dostępu do mona).

W końcu września 1931 r. nastąpił przemianowy
w stan spoczynku Inspektor Szkoły
p. Józef Sawicki. Nowym parolierem został
prowat Inspektor z Wilna p. Marszałek
a listopad i grudzień p. Tomaszewski.

Insp. 2 Borkni.
W styczniu 1932 objął obowiązki Insp.
szkol. p. Jan Figel.

Reskryptem Kuratorjum z dnia
l. p. nr. 1000. Kier. szkół Władysław
Stohandla w stan spoczynku z powodu
trwałej niezdolności do służby.

13/6 33-51
Figel

Do przeniesienia w stan spoczynku p. Kuratorjum
kierownika szkoły p. Władysława Stohandla, Rada
szkolna Towarzystwa w Bresku z dnia 8 października
1932 L. 2876/33. mianowała tymczasowym kier-
ownikiem tej szkoły p. Franciszka Plucie stałego nauczyciela
tutejszej szkoły aż do 30 września 1933r.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Tarnoborskiego mia-
nowało kierownikiem szkoły w Zabrzu p. Baryle-
go Bucmaniuka kierownika szkoły w Zdradzie
p. Mielec od 1 października 1933r. L. 2615/33.
Ministerstwo W sprawach Religijnych Oświecenia Publiczne-
go skomandowano Rady Szkolne Towarzystwa tak że
Rada Szkolna Towarzystwa w Bresku i w Zdradzie
restata od 1 października 1933r. przeniesione do
Tarnoborska z uwagi na to p. Inspektora szkolnego
Jana Figla przeniesiono na Inspektora obwodowego
do pow. Krasnostawskiego, kopia nadesłała p. Franciszka Plucie.

Rozporządzeniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Tarnoborskiego
z dnia 23.X.1933. L. 2615/33 postanowiono mianować kierownikiem tutej-
szej szkoły od 1.X.1933r. i przejąć by moje zadaności i pracę wykonał
nie tylko dla dobra tutejszej szkoły, ale i dla całego ludności
i Tarnoborska.
26.X.1933. Franciszek Plucie

Obowiązki kierownika p. p. p. Franciszek Plucie, stał.
wenerabilny, stwierdził, że jego praca jest nie tylko
w nauce, ale także w wychowaniu i administ-
racji, jak i gospodarce w tutejszej szkole.

Staraniem p. kolegi Franciszka Gluta, szata duży na porządek
 dużo ilości pomocy naukowych do klasy. również do
 nauki historii, geografii i przyrody. Jego staraniem
 było zorganizowanie składowiska szkolnego, którego celem
 przenieść się na bieżącą dykcję. Formacja się, je większe
 ilości pomocy naukowych została podarowana przez p. kolegi
 Franciszka Gluta. Pomoc p. kolegi Fr. Gluta zorganiz-
 sować bibliotekę szkolną, dany jest dla niej większe
 ilości książek do czytania, treści historycznej, prawniczej
 i leżni. Jego staraniem opracowano trzy nowe okna,
 jedne nowe okna do sali nr. 1. i nowe szafy do sali
 Nr. 1 na szkołę szkolną. W roku szkolnym 1932/33
 gospodarstwo budżetowe szkolnym przyniosła
 przychodem 1/2 zysku drewna zabawego i 9 m
 węgla górnośląskiego co stanowi kwotę 60 zł.

26 IX 1933.

Bazyli Buzanin
 kier. szk.

Na rok szkolny 1933/34 było zapisanych dzieci 144, w pierwszym oddziale
 było 93 dzieci

w drugim	23	"
" trzecim	24	"
w czwartym	35	"
w piątym	39	"
razem	144	dzieci

Przez cały rok oddział 1, 2 i 3 prowadził p. Gluta,
 a 4 i 5 p. Bazyli Buzanin. W dniu 15 września 1934 r.
 było dzieci 144, ponieważ trójce opuściło tutęjszą szkołę,
 z powodu zmiany miejsca zamieszkania. Nowe progra-
 my zastawano w oddziale 1, 2 i 5 tym. Organizację
 szkoły przeprowadził p. Franciszek Gluta, w zastępstwie kierownika szkoły. W
 1. X. 1933 r. przydzielono do tutęjszej szkoły, drogą służbową p. Bazyli Buzan-
 inka, stałego kierownika szkoły, z powiatu mieleckiego, a p. Marię Kargolówną
 tutęjszą nauczycielką, została przeniesiona do Bzreska. 15. X. 1933 r. było w tutę-
 jszej szkole zebranie rodzicielskie, na którym nowomianowany kierownik
 szkoły zapoznał się z rodzicami, diałowy szkolnej, przedstawiając na bieżą-
 cy rok szkolny plan pracy wychowawczej i prosząc o współpracę. Wzajem-
 ne zbliznienia się rodziców i szkoły było dodatnie, co pozwoliło tutęjszemu grom-
 naucejszemu realizować plan pracy wychowawczej zabiegany, na
 rok 1933/34. 20. X. 1933 r. obchodzili młodzieży święto Jana Chrystusa patrona
 młodzieży. Zorganizowane przez tutęjszego kierownika szkoły, "kółko piosenki"
 z członków "Strazy pożarnej", zebrala z dochodów, za przedstawienia około 500 zł.

ka które zakupiono scenę i kulisy, do "Domu ludowego". Dzień 11-go listopada, 1934 r. obchodzone bardzo uroczystie, jako 15 rocznicę odzyskania niepodległości. Na uroczystości te, zostały się przemówienie Kierownika szkoły, odczyt okolicznościowy, nauczyciela p. Fr. Głoty p.t. "Polska, w 15. stulecie", śpiewy i inscenizowane deklamacje dramatów szkolnej. 1. II. miała miejsce dzień imienin P. Prezydenta R.P.P. Ignacego Mokickiego, uroczystym uroczystościom i porankiem, w szkole.

13 marca obchodzone uroczystie dzień imienin Mariusza Polaka p. Józefa Gilsudskiego, uroczystościom, oraz wieczornym pokazem z przedstawieniem p.t. "Jak kapral brzoza dostał się do tajni". dnia 14. II. odbyła się wycieczka do lasu, w czasie której Kierownik szkoły ponurzył dzień o wycieczce i znaczeniu lasów. Młodzież posadziła sadzonki drzew w szkole. 15 września obchodzone rok szkolny, przedstawieniem, do młodzieży i rodziców, pełnym przedstawieniem historyczno-wychowawczym, p.t. "Wanda" i rozdaniem świątecznych. Kierownik szkoły zamierzył, że rodzice byli bardzo zadowoleni z pracy tejżego gona nauczycielskiego, nad ich dziećmi, co objawili w gorących słowach podziękowania, za rejonową i skuteczną pracę. "Płynnie Polska zawstała wina, mowa z Paryża i Kieucień t. w. pakt nieagresji". Zmienił ministra spraw wewnętrznych i generała brygady Stanisława Bierackiego obywatela, cały kraj, a temsamem i tutejszą ludność.

Rok 1934 | 35.

Łukasz Brzozowski

W dniu 17 lipca 1934 urodziła się tutaj, wsi wraz z całą okolicą, wsi, od stu, dwudziestu lat powodzi, nalewając wszystkie wsi i miasteczka, oraz pola, wzdłuż rzeki Dunajca, Kilińca i Nowi, ry. Woda tych rzek zalała płony winograc i enonac je domostwa, wsi i miasta nalewając od dna, do trzech metrów, a dużo domów zniszczyła i zniszczyła. Ofiar z ludźmi, stosunkowo mało, zostało niemałże. Wiecej popłonięto się wsi, była i do bin. Powrót, dotkliwie obciąża powodzi tutaj, wsi, płony, w stu procentach, nalewając i częściowo winograc domy i dopięć wielką ilość wsi i do bin. Szkoda, znajdując się w najniższym położeniu została zalana ponad dwa metry, z woda zniszczyła wszystkie podłogi i ścianki szkolnych i w pomieszczeniach Kierownika szkoły i zniszczone rocznie by piece. Zniszczyła i częściowo zabrała 32 m parkami, wsi, szkoda dwadzieścia metrów kubicznych, drewna bu, dębowego, przeznaczanego na remont budynków gospodarczych i remizy, oraz pięć metrów, drewna Kierownikowi szkoły zniszczyła woda częściowo meble,

pada, 1934 s.
R. wozny
ion, nau.
- deka -
- R. F. F.
kole .

p. Józefa
Kurkiewicza
a nie
o wry-
-zyl-
nto-
aworam,
P. ie
diego
ra reje-
z Rosja
generał
jako ludność
mimo!

1) *Wzrost*
 2) *Wzrost*
 3) *Wzrost*
 4) *Wzrost*
 5) *Wzrost*
 6) *Wzrost*
 7) *Wzrost*
 8) *Wzrost*
 9) *Wzrost*
 10) *Wzrost*
 11) *Wzrost*
 12) *Wzrost*
 13) *Wzrost*
 14) *Wzrost*
 15) *Wzrost*
 16) *Wzrost*
 17) *Wzrost*
 18) *Wzrost*
 19) *Wzrost*
 20) *Wzrost*
 21) *Wzrost*
 22) *Wzrost*
 23) *Wzrost*
 24) *Wzrost*
 25) *Wzrost*
 26) *Wzrost*
 27) *Wzrost*
 28) *Wzrost*
 29) *Wzrost*
 30) *Wzrost*
 31) *Wzrost*
 32) *Wzrost*
 33) *Wzrost*
 34) *Wzrost*
 35) *Wzrost*
 36) *Wzrost*
 37) *Wzrost*
 38) *Wzrost*
 39) *Wzrost*
 40) *Wzrost*
 41) *Wzrost*
 42) *Wzrost*
 43) *Wzrost*
 44) *Wzrost*
 45) *Wzrost*
 46) *Wzrost*
 47) *Wzrost*
 48) *Wzrost*
 49) *Wzrost*
 50) *Wzrost*
 51) *Wzrost*
 52) *Wzrost*
 53) *Wzrost*
 54) *Wzrost*
 55) *Wzrost*
 56) *Wzrost*
 57) *Wzrost*
 58) *Wzrost*
 59) *Wzrost*
 60) *Wzrost*
 61) *Wzrost*
 62) *Wzrost*
 63) *Wzrost*
 64) *Wzrost*
 65) *Wzrost*
 66) *Wzrost*
 67) *Wzrost*
 68) *Wzrost*
 69) *Wzrost*
 70) *Wzrost*
 71) *Wzrost*
 72) *Wzrost*
 73) *Wzrost*
 74) *Wzrost*
 75) *Wzrost*
 76) *Wzrost*
 77) *Wzrost*
 78) *Wzrost*
 79) *Wzrost*
 80) *Wzrost*
 81) *Wzrost*
 82) *Wzrost*
 83) *Wzrost*
 84) *Wzrost*
 85) *Wzrost*
 86) *Wzrost*
 87) *Wzrost*
 88) *Wzrost*
 89) *Wzrost*
 90) *Wzrost*
 91) *Wzrost*
 92) *Wzrost*
 93) *Wzrost*
 94) *Wzrost*
 95) *Wzrost*
 96) *Wzrost*
 97) *Wzrost*
 98) *Wzrost*
 99) *Wzrost*
 100) *Wzrost*

oraz dwa i pół morga płomni. Woda w Sulejnej rośnie
stała od 6-7 dni. Ludność prężyła, do emigracyjnych i
wewnętrznych domów, jak i, do budynków gospodarczych,
prężyła rozpraszania. Ludność jednak prawie bez wyjątku
nie miała nadziei, że do upomnienia i wzmocnienia
jednego miesiąca domy, oraz budynki gospodarcze
z wyjątkiem kilku, przetrwają, do stanu użyteczno-
ści. Po powodzi pozostało jeszcze jedno nieliczne
t.j. grzyb, który mieszkańcy podtopili i ściany domów.

W tym wypadku ludność jest bardzo mała, a pomoc na
i społeczeństwa nie może posiadać tak kolosalnym
potrzebam spowodowanych powodzią. Najenergiczniej
pomoc rządowi, wojska i społeczeństwa wstawała
ludzie, od głodu dostarczając im żywności i pierwowym
odzież, kłosa, rybników, pieczywa i materiałów budowlanych,
jak również materię pióra ludności i rybników.
materiały i pieczywo w dalszym ciągu. Komitety
powołane powstałe we wszystkich ośrodkach wsi i miast
pracują nad zmniejszeniem, dniem i nocą. Wskazy-
ponowienie bardzo dużych udziałów biene również zmiany
ciężko. Tutajna szkoła dzięki pomocy finansowej
Dok. Budowy która została naprawiona odremontowana koszt
1250 zł. We wszystkich ubikacjach budynku szkolnego zostały
wstawione nowe podłogi, dwa piece kaflowe oraz kuchnia,
tak samo tutajna szkoła została zaopatrzona w opał
na okres zimowy? Z okolicznych wsi pierwotna szkoła w Łabie
wie została odremontowana i już w dniu 15 września nauka
odbija się normalnie w budynku szkolnym. Od dnia
dwunastego sierpnia do 15 września nauka w tutajnej szkole
odbija się pod gołym niebem, w płodoziemiu i w dworze.
Kierownik tutajnej szkoły kierował Burmanin
B. kierownik tutajnej szkoły. Tutajna szkoła wygotowała
komisję: naczelnika z p. inspektorem Stankiem, w dniu 23
sierpnia komisja kuratorska naczelnika z p. kuratorem
Godwinem, w dniu 4 września komisja ministerjalna
naczelnika z p. ministrem A.R. i G.P. Warshawskim przedłożeniem
Również tutajna szkoła wygotowała pan Maroła powiatowy
władzą Baranowski, w dniu 29 września i 26 października

[Signature]

Pracę powiatowa komisja ukończona w dniu 26 września i, 29 października. Stanek w bieżącej szkole rozporządza się w pełnym nabojeństwie, dnia 20 sierpnia 1934 o godzinie 8 rano w kościele parafialnym w Żelazowie

Prace zapisano się do bieżącej szkoły 138.

Na oddział pierwszy	28
" " drugi	24
" " trzeci	44
" " czwarty	45
Razem	138

Stanek zorganizowania według projektu warjantu „c” t.j. obejmującego: oddziały:

oddział pierwszy jednoklasowy

oddział drugi jednoklasowy

oddział trzeci dwuletni

oddział czwarty dwuletni

oddział pierwszy i trzeci kierownik p. nanyzielski

Franciszek Plusie, a drugi i czwarty kierownik p. rko

ty Bańkiewicz, kierownik; oddział pierwszy i trzeci mają się w sali № 2, drugi i czwarty w sali № 1.

W tym celu wystąpił oddział zaprzemierować sobie po dwa egzemplarze „Płomyka” „Płomyka” i „Kłopoty Górczy Śmierci”. Stanowisko zorganizowane w klasie w tej Dnia 14 września października ramordowane w Fra. Kępi w portowym mieście króla jugosłaviańskiego Aleksandra pierwszego i ministra spraw zagranicznych Barthou, rapy, jawnego państwa, z Polska.

W dniu 27 października odbyły się wybory w bieżącej gminie wybory do rad gromadzkich. Wystawiony był listy R.B.U.R. Gospodarczego i Stowarzyszenia Ludowego. Prześl. Błd. Gospodarczy R.B.U.R. zdobył 15 mandatów Stowarzyszenia Ludowego, Prześl. „jednym mandatem” i wiadomym o zrozumieniu i ocenieniu pracy obecnej na dużej mierze bieżącej ludności dla utrwalenia dobrobytu i moralnego planowiska Polski. Po pracy gromadkiej został również wybrany bieżący kierownik szkoły B. Bułmanowski. Ludność bieżąca, dla której jest

26

o szkole
i w Zato

o

o

o

o

o

o

o

o

o

o

o

o

o

przebiegła i wronmiata. Dnia 11 listopada odbył się wieczorek ku celi uczczeniu uroczystości odzyskania Niepodległości Polski urządzonej przez tutajne grono nauczycielskie i, diano, szkolną i współpracy akademika p. Józefa Banż. Sala była wypełniona po brzo a uroczystość wywarła na słuchających miłą i ciekawą barwę miłego wrażenie.

W dniu 24 grudnia zorganizowano dożywianie całej młodzieży szkolnej, a nawet i młodzieży przedszkolnej. Cała ta akcja zarządził kierownik tutajszej szkoły. Funduszy i artykułów żywnościowych dostarczył Powiatowy Komitet Pomocy Towarzystwom w Przemyślu. Pomoc w dożywianiu dzieci spotkała się z wielkim uznaniem ludności, co rzeczywiście położenie wsi pod tym względem było okropne.

Dzień 6 stycznia 1935 r. miło zapisał się tutajszej dziełce szkolnej w pamięci, ponieważ kierownik szkoły p. Bazyle Bucmaninik rozumiejąc smutne położenie rodzin po powodzi urządził wspólny opłatek dla dzieci szkolnych i ich rodziców, w szkole.

W 1. II 1935 r. uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym w Ładawie i porankiem w sali szkolnej obchodzona imieniny Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego.

Dnia 17 lutego tutajszy ks. proboszcz Franc. Sitko urządził z młodzieżą szkolną wieczorek ku uczczeniu rocznicy panowania papieża Piusa XI.

17 marca odegrała dziełca szkolna utwor sepierny p. t. "Powiew wolności" i "Zasadzka" czyli zdarzenie z r. 1914. Dochód przeznaczono na Budowę "Publicznych Szkół Powiatowych".

W dniu 19 marca urządziła młodzież szkolna uroczysty poranek plem uczczenia imienin pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego. Na poranek ten złożyły się: przemówienie nauczyciela p. Franc. Piuty, deklaracje i piosenki legionowe.

12 maja 1935 r. cała Polska pokryła się żałobą. Umarł trawiomy młodziemna choroba raka Marszałek Józef Piłsudski. W tutajszym

kościół odprawiło nabożeństwo żałobne za spokój
Jego duszy. Zbiórka szkolna i naukowiecstwo (wzięto
w niem udział, razem z przedstawicielami miejscowej
ludności. Uroczysta Akademja żałobna ku cześci Pana
Chrześcijaństwa urządzono w dniu 26 maja. Akademja
tę zorganizowała młodzież parafialna z P.B.W.K.
i zarządztwa szkolna.

17 maja podziś nauki pierwszego oddziału
o godzinie 12 nastąpiła silna burza gradowa.
Grad wielkości kurzego jajka wybił wszystkie dachy
w budynku szkolnym. Burza wywołała na dzieciach
pozytywne wrażenie, jak i na miejscowej ludności,
pomieważ zniszczyła w niektórych polach
plony. Trwała około 7 minut.

29 maja odbyła się uroczysta pierwsza spowiedź
i Komunijska dla dzieci szkolnej.

4 maja zwiedzał naszą szkołę ks. dziekan
Antoni Chotarski z Łobna.

6 czerwca była lekcja rejonowa praktyczna
w klasie pierwszej, z wychowania fizycznego.
Przeprowadzał ją nauczyciel p. Grana. Przewo-
dzący Grana nauczycielskiego z rejonu Radłów,
należącego do drugiej grupy.

15 czerwca zakończono uroczystie rok szkolny
1934/35.

W marcu 1934 r. gminna odstępowała
budynek gospodarczy szkole w zamian za co Rada
szkolna miejscowa miała wybudować Ochotniczej
Strazy Pożarnej remizę. Zakupiono 6.000 cegieł oraz
16 m³ drewna budowlanego. Pomoc, wapno i piasek dała
gmina. Z tego materiału Rada szkolna wybudowała
mury na fundamencie betonowym. Remiza miała być
ukończona po zimach. Jednak w lipcu zabrakło całego
materiału drewnianego, wobec czego remizę
dokończył Wydział Powiatowy z funduszy powiatowych.

Stanisław Buziński
Kierownik Szkoły

spokoj
všet
čjsovej
Pana
emje
3. 9. 8.
driřtu
ewa.
sreby
dřiciak
vici,
k pól,
poviedz
kon
ma
s.
a
for,
srkolny
za
Dada
ej
oraz
k dafa
udovad
iako by.
a caty
odpioryk
min

spokoj
všet
čjsovej
Pana
emje
3. 9. 8.
driřtu
ewa.
sreby
řiciak
vici,
k pól,
poviedz
kon
ma
s.
a
řor,
srkolny
za
Pacla
ej
řoraz
k dala
udovab
iako byi.
a caty
odpioryk
minz

spokoj
všet
čjsovej
Pana
emje
3. 9. 8.
driřtu
ewa.
sreby
řiciak
vici,
k pól,
poviedz
kon
ma
s.
a
řor,
srkolny
za
Pacla
ej
řoraz
k dala
udovab
iako byi.
a caty
odpioryk
minz

spokoj
všet
čistoty
Pana
em je
3. 11. 18.
dřívě
ova.
sreby
dřívě
vše,
k pol,
povied
kon
ma
s.
a
for,
srkolny
za
Dada
ej
oraz
k dala
udovad
iako by.
a celý
odpory
min

spokoj
všet
čistoty
Pana
em je
3. 11. 18.
dřívě
ova.
sreby
dřívě
vše,
k pol,
povied
kon
ma
s.
a
for,
srkolny
za
Dada
ej
oraz
k dala
udovad
iako by.
a celý
odpory
min

spokoj
všet
čistoty
Pana
em je
3. 11. 18.
dřívě
ova.
sreby
dřívě
vše,
k pol,
povied
kon
ma
s.
a
for,
srkolny
za
Dada
ej
oraz
k dala
udovad
iako by.
a celý
odpory
min

spokoj
všet
čistoty
Pana
em je
3. 11. 18.
dřívě
ova.
sreby
dřívě
vše,
k pol,
povied
kon
ma
s.
a
for,
srkolny
za
Dada
ej
oraz
k dala
udovad
iako by.
a celý
odpory
min

wielu uobrad i migrowa ludowic.
W marcu i kwietniu nastąpiły kurse dalszego
przedstawienia p.t. "La larmie, ra gorami..." i "St. Paul".
Czysty dochód przeznaczono na Tow. Pop. B. P. S. P. a reszta
na wyieczny kursy do Krakowa.

Wiosna w tym roku była niezgodnie zroka, co się
odbiło specjalnie na zbiorze siana. W niektórych
okolicach Polkiaprosze pomalą wyginęły uprawy
nie siano i żyta.

Przebiegała wojna włosko - albańska we wrześniu
1935, trwała przez 7 miesięcy i zakończyła się zwycięstwem
Włochów. Wyjeżdżało do Włoch walczyć
członków wojennych lotnictwa i floty wojennej
i pancerniej.

Dokąd schodził rekrutów wrogiem przy uchwyceniu
biernie zabitych rekrutów, a powracali kobiety.

W sierpniu w Paryżu odbył się kongres
General Officer - brater, węg. lotnictwa i preras
Ligi Włoskiej i Kolonialnej jadąc do Afryki
z kartami do Gdyni, opowiadał o wojnie i zginęłych.

W dniu 4. III. 1936. w Hiszpanii wybuchła rewolucja,
gdzie nacjonalisci hiszpańscy walczą z komuni-
stami i anarchistami. Jest to najstraszniejsza
rewolucja w dziejach świata. Tutajne groźne
nawetżeście postanowili zwalczać na ter-
oym kroku pracy rasy kulus-komunistycznej,
a młodzi tutaj wychowywali religijnie i moralnie.
i marało.

Był to dramatyczny
historii i polityki

Łok 1936/37

Rok szkolny rozpoczął uroczystym nadzwyczajnym w hucie
parafialnym w dniu 3. września 1936 r.

Opowiadano o 139 dzieci, a oprócz tego 2 ucznia do 7 lat.
wchodzących w Radomie.

T. i III. klasę prowadził nauczyciel p. Franciszek Pluta, a
II i IV. klasę prowadził hier. p. Bazyli Buczmański.
W dniu 11. listopada 1936 r. obchodzono uroczystość
święto świętości niepodległości Górnego, którego
wzrostu nadzwyczajnym w hucie parafialnym
i powstaniem w szkole. Na porannej mszy był pre-
mówienia, spiewy, deklamacje i uroczysta rozprawa
p. A. Świętości niepodległości. Była to na porannej
Rozprawa gromadka z udziałem p. Józefa Luriana
i straż. Piarra z komendantem Józefem Le-
chowiczem oraz rodzinie dzieci i starsza młodzież.

W mieszkaniu podziemi, na porannej w nauce,
prezentowano pięć haftów w foli. Nr 2.

W dniu 15. października 1936 r. otwarto Amatorską
T. i II. stopnia. Na hucie byli nauczyciel
p. Franciszek Pluta i hier. p. Bazyli Buczmański.
Amator odbywał się 3 razy tygodniowo.

Quia p. hutej obchodzą u siebie szkole uroczystości dzień uroczysto-
ści Pana Dniwenta. Na program tego poranka wchodziły
prezentacja lut. p. p. nauczycieli oraz deklamacje dzieci.
Nastroj tego dnia był radosny i pełen miłości.

Przekazano dzień w zimie była mroźna, amseli i po-
przednich miesiącach, ale poranne tego były rozmaitości okolic
noszą, a miłośnicy zimni i to i u sali Nr. I. jest w zimie skromno-
ra zimno. Kalendarz albo wybudować drugi pier albo samoj-
sny objętości klasy.

W tym roku dale się zauważyła walka jak na tamach
prawy strony Ateji Katolika i klas poranne L. N. P.

W dniu 3. maja zorganizowano uroczystości Kanonizacji majowej.

Na poranne tym opowiadano o dniu byli rożni i gospodarsko dus wsi.

W przemówieniach przedłożono wartości wybitnego narodu, jakim
jest konfliktacja majowa, jej wpływ na życie polskie i obce.

2
11
Dzieci są ubrane w piękny strój krakowski z adela.
mowały kilka bardzo ładnych i uroczywych srebrnych patrzy-
tych. Z poranku tego nie tylko dzieci, ale i ich rodzice
byli zadowoleni.

W maju była uroczysta święta środy przez P. Inspektora
Wizytacji Wydziału na ogół pomysłowo. Mówił tylko podnieci-
ję polski tak w pisaniu jako też i czytaniu. Przedmiot głoś-
nie nagodnym punktem w świętej szkole miało wyświe-
dlenie jest go postawić na takim stopniu na jakim być
powinno. Spodziewam się jednak, że i to zostanie do sta-
nowienia.

Z nastaniem wiosny na polach nani rosły potarata nie
możesz przerwać tych chwastów, a przedwiosennym wiosną potar-
nie zwanych tu „diabłami” Goono naukowy iśkie użycie po-
planty na temat ścięcia chwastów i zachęciło dzieci do czyn-
nego udziału w walce z chwastami. Dzieci porwane słabotą
zapamiętały nie tylko, że same chwasty minęły na karowym ko-
ku to jeszcze swoje braci i siostry zachęcały do ich walki do-
nie.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1380
1381
1382
1383
1384
1385
1386
1387
1388
1389
1390
1391
1392
1393
1394
1395
1396
1397
1398
1399
1400
1401
1402
1403
1404
1405
1406
1407
1408
1409
1410
1411
1412
1413
1414
1415
1416
1417
1418
1419
1420
1421
1422
1423
1424
1425
1426
1427
1428
1429
1430
1431
1432
1433
1434
1435
1436
1437
1438
1439
1440
1441
1442
1443
1444
1445
1446
1447
1448
1449
1450
1451
1452
1453
1454
1455
1456
1457
1458
1459
1460
1461
1462
1463
1464
1465
1466
1467
1468
1469
1470
1471
1472
1473
1474
1475
1476
1477
1478
1479
1480
1481
1482
1483
1484
1485
1486
1487
1488
1489
1490
1491
1492
1493
1494
1495
1496
1497
1498
1499
1500
1501
1502
1503
1504
1505
1506
1507
1508
1509
1510
1511
1512
1513
1514
1515
1516
1517
1518
1519
1520
1521
1522
1523
1524
1525
1526
1527
1528
1529
1530
1531
1532
1533
1534
1535
1536
1537
1538
1539
1540
1541
1542
1543
1544
1545
1546
1547
1548
1549
1550
1551
1552
1553
1554
1555
1556
1557
1558
1559
1560
1561
1562
1563
1564
1565
1566
1567
1568
1569
1570
1571
1572
1573
1574
1575
1576
1577
1578
1579
1580
1581
1582
1583
1584
1585
1586
1587
1588
1589
1590
1591
1592
1593
1594
1595
1596
1597
1598
1599
1600
1601
1602
1603
1604
1605
1606
1607
1608
1609
1610
1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700
1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169

Bangli Gunung
lir. banyu

Rok 1937/38

Rok szkolny 1937/38 w tej samej szkole rozporządził się w dniu 3. X. wrocyńskim nabożeństwem w kościele parafialnym. Po nabożeństwie tego samego dnia odbyła się konferencja, na której przewodniczył p. D. Bencmanin, wiceprezydent, a przy oddziale I i III. przybył nauczyciel tej samej szkoły p. Franciszek Płuta, zaś oddział II i IV. kier. szkoły p. D. Bencmanin. Ponadto przewodniczył a by p. Fr. Płuta mian. przewodniczył w klasie IV. zajął się polityką, historią, geografią, sportem i gimnastyką. W klasie III. radłomskim był nauczyciel p. D. Bencmanin kier. szkoły. Według rozporządzenia Inspektoratu obr. szkolnego bern. wiceprezydent p. Fr. Płuta, że ten nauczyciel, który dotychczasowy był nauczycielem i kierownikiem, był na drugi rok nauczycielem klasy, stawał się t. j. drugie i czwarte, a to dlatego, aby mieć ciągłość w pracy szkolnej. Na wniosek nauczyciela p. Fr. Płuty poprosił przez Dyrektora szkolnego p. H. Jakubowicza na wniosek 12 marca 1936 roku zatwierdził w tej samej szkole "Spółdzielni, uczniowskiej", która ma na celu wyhodować dzieci na przydatnych obywateli, oraz z wyzyskanych pieniędzy zakupować przybory szkolne dla biednej diatwy, lub bardzo pilnej młodzieży podręczniki do biblioteki szkolnej i t. p. W tej samej szkole w dniu 5. X. zatwierdził szkołę klasową Opatrzności. Do tej pracy wciągnięto dzieci w wypożyczalniach roczników. Celem zatwierdzenia S. K. O. było urzeczywistnienie dzieci chęci do organizowania pieniędzy, przyznając za podstawę słowa Pana Prezydenta Najwyższej Długości Polityki Ignacego Mościckiego, że naród w którym oświeca się stało się przywykaniem każdego obywatela budować swoje gospodarstwo na najtrwalszym fundamencie. Opiekunem S. K. O. na wypożyczalni oddziału został

Rok 1938/39

Nauki wyprawy normalna roku 5. września 1938. W tym roku ponownie do szkoły było 144. Znowu nauki i ichie powrotu nie miało. Tutajna szkoła otrzymała z Tawa P.B.P.P. pomoce naukowe jak książki z naukami do wyji i proty-
pach, pomysł do nauki rachunków i geometrii, 2 mapy - próby
wzrostu i doświadczeń i 12 książek do biblioteki. W tym roku
t.j. 6 listopada odbyły się wybory do Sejmu. Ludność tutajna
wyborami nie była tak zainteresowana jak lat poprzednich.
W październiku tego roku Polska odzyskała t.z. Śląsk Zachodni;
mający dla Polaków gospodarcze i wielkie zna-
czenie. Nastąpiło zainteresowanie ludności w nowe regiony.
Nauka była już już radomą. W listopadzie nauka w tej samej
szkole odbywała się co drugi dzień z powodu wyjazdu jednego
z nich. Szkoła nie miała zatrudnienia. W miesiącu styczniu
miera w Hornowie Baranów Rakowski, zastępca
i ceniowy Agrybostu. Dnia 1 lutego obchodzono w tej samej
szkole Imieniny p. prez. Ignacego Horickiego. W dniu 17 lutego wy-
twarza tutajna szkoła i porządkowe klasy inspektor szkolny p. Henryk
Zacharewski. W dniu 18 lutego odbyło się uroczyste nabożeństwo z udziałem
z udziałem dzieł szkolnej z powodu imieniny p. Piłsa X pap. Imieniny pap.
Piłsa X wywarła ogromne wrażenie na tutajnej ludności. W tej tutajnej
szkole zorganizowano w każdej klasie samorząd klasy, w ramach
samorządu prowadzono spółdzielnię uczniowską, bibliotekę, Tow. Pop.
Dob. Lek. Por., F.O.M., F.O.M., P.O.P. Przedstawień z dziećmi nie
urządzano z powodu wykańczania Domu Ludowego. Urządzano
jedynie jasełka z ochotniczymi strażą, strażką. W tym roku tutajna
szkoła została zapotrzebowana przez P.B.P.P. w pomoce naukowe do
arytmetyki i geometrii, a także strymata z tegoż Towarzystwa mapy
Europy fizyczna - polityczna i dwie próbki fizyczne. W tym roku
Republika Czechosłowacka straciła swą niepodległość podlegając się pod
protektorat Prus Niemieckiej. Przy rozpadnięciu Republiki Czechosłowac-
kiej, Czechy i Morawy przysięły protektorat Prus, Morawy opierały się
prawnie niemieckim pod dyktando Niemiec, a Rus' Zakarpaska, z
protektu była prawnie autonomicznym, a (następnym) w marcu została
okupowana przez Węgry. Rok 1939 pod względem politycznym jest

bardzo niespokojny i pełny różnych niespodzianek. Groźba wojny wisła nad Polską z powodu pretensyj, jakie rozciera sobie Niemcy do wszystkich państw sąsiadujących z nimi. W ostatnim czasie Niemcy zajęły port litewski Kłajpedę, a w kwietniu wystąpiły z pretensjami w sprawie kontaryjacji porzecz polskie Pomorze i w sprawie Gdaniska. W odpowiedzi na to cały naród polski skupił się przy Rządzie i złożył w jego ręce ofiarowanie obrony karnej pięćdziesiąt kilometrów do ostatniej kropli krwi, składając równocześnie Naczelnemu Wódzowi przeszło 400 milionów złotych na dobroć armii. Składano nie tylko pieniądze, ale ziarno, mleko, maszynami i t.p. Wódzcy ofiarowali się na t.w. żywe torpedy, jako dowód ofiarności nie tylko miłości, ale i życia dla ojczyzny. Polacy zawarli sojusz wojenny z Anglią, Francją i Rumunią, w celu obrony przed imperializmem i zachłannością barbarzyństwa Germanów. Taka sytuacja trwała do końca roku szkolnego.

Zakończenie roku szkolnego odbyło się bardzo uroczystie, przy współudziale miejscowej ludności i organizacjach. Zainteresowanie było tym większe, że podaż tutejszej wioski, przechodzącej na emigracji w Chicago, przysłała dla szkoły jako nagrodę piśmienną 395 zł. Utworzył się komitet, który zakupił książki do nauki do klas II, III, i IV, V, max 65 książek do czytania i rozdał je w dniu 21 września 1939 r.

Jan B. Berman
Wiceprez.

Z dniem 1. lipca 1939 r. P. Bucmaniuk Bazyli p.o. kierownika tutejszej szkoły został przeniesiony do Boncina Górnego pow. Brestkiego. Pismem Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego w Krakowie, z dnia 26. czerwca 1939 r. Nr. B. P. 17298/39 - sprawa: Mianowanie na stanowisko kierownika w drodze konkursu - został mianowany statym kierownikiem tutejszej szkoły.

Zabawa dnia 21. października 1939 r.

Szymczyk Józef

Rok szkolny 1939/40.

Rok szkolny 1939/40 nie zaczął się jak zwykle, gdyż w dniu 1. września wybuchła wojna polsko - niemiecka.

Sila uderzeniowa armii niemieckiej przy użyciu broni lotniczej i pancernej była tak wielka, że armia polska nie była w stanie powstrzymać przącego naprzód wojska niemieckiego.

O normalnym kontynuowaniu zajęć na każdym odcinku życia państwowego, a więc i szkolnego nie było mowy. Już z 7. na 8. września działania wojenne przeniosły się na teren tutejszej miejscowości.

Wies i działania wojenne.

Początek wojny przyniósł z sobą mobilizację miejscy niektórych roczników, mobilizację wozów gospodarskich i koni. Z gromady mobilizacja objęła 18 mierzyn, a jeszcze przed wojną powołano pod broń 2 mierzyn. Na wojska polskie zostało włączonych 18 koni i 12 wozów. Wojsko niemieckie zapotrzebowało 1 wóz gospodarski i 8 koni.

W pld-wsch. polaci gromady n.t.w. przysiółku Łabawa rozegrała się w niewielkiej skali bitwa. Na skutek tej bitwy spalili się w Łabawie 3 domy mieszkalne, 3 stajnie i 3 stodoły. Z zabudowań dworskich uległy spaleni: dom mieszkalny dla stuby, spichlerz na zboże i stodoła.

Ludność miejscowa przed operacjami wojennymi usunęła się z wioski. Kobiety z najmniejszymi dziećmi i starzy mierzyni schronili się w lesie na Smietanie. Młodzi mierzyni i chłopcy od lat 14 w przeważającej części poszli na wschód razem z cofającymi się wojskami polskimi. Przylgnęła do nich nazwa "uciekiniery". Niektórzy powrócili do swych siedzib z "miekinierki" już po 3 dniach, a inni dopiero po 3 tygodniach. Byli tacy, którzy zawędrowali aż za rzekę Bug, a stamtąd - widząc beznadziejność sytuacji obronnej Polski - wrócili piero do domów.

Wies po wojnie.

Z początkiem października 1939r. walki w całym kraju ustały. Nasz kraj rozrebrano na 2 części. Wschodnią część Polski wzięła Roga Łowicka, a zachodnią Niemcy. Dzieląc się Polska, wytyczono granicę - idąc z południa od granic Polski - na Janie, środkowo-

wym Bugu, a dalej w kierunku północnym na Ostrołękę.
Płask, kamorze Pomorskie i jezerne ziemie przylegające do tych
krajów, a które po rozbiorach z przed 150 lat nie były włączone
do Niemiec, zostały przyłączone do Prusy Niemieckiej bez auto-
nomii. Na pozostałe ziemie wprowadzono okupację. Dla
okupowanych ziem wprowadzono Rząd niemiecki urząd p.n.
„Generalne Gubernatorstwo dla ziem okupowanych polskich”.
Siedziba Generalnego Gubernatora stał się Kraków.

Nasza gromada znalazła się na terenie Generalnego Guber-
natorstwa.

Pracę wyplatki urzędy zostały uruchomione z persone-
lem polskim, a częściowo niemieckim. Przeważnie zostały
zmiany na stanowiskach kierowniczych i to najwięcej nad-
ministracji ogólnej.

Utworzone zostały okręgowe starostwa. Powiat breski,
dobrowski i tarnowski tworzy jeden okręg (Kreisauptmann-
schaft) Tarnów. Powiaty pokrywają się terenowo z polskimi
i rządzi nimi Komisarze powiatowi (Landkommissar).

Szkolnictwo powroczne zostało uruchomione w listopadzie
1939 r. Organizacja szkolnictwa powrocznego jest następująca:
przy Generalnym Gubernatorstwie jest Oddział „Wiedza,
Wychowanie i Oświata ludu”, przy Staroście Okręgowym Kanceliik
Okręgu Szkolnego (Kreischulrat), a przy powiecie Inspektor
Szkolny (Schulinspektor). Rejonu szkolne i typy szkół pozosta-
ły te same. Kierownicy i nauczyciele którzy byli na miejscu
zostali zatrudnieni w swoich szkołach.

Rządy w Generalnym Gubernatorstwie z ramienia Prusy Niemieckiej
sprawuje P. Dr. Frank, jako Generalny Gubernator.

Okręgowym Starostwem Tarnowskim rządzi P. Ernest Kundt.

Kancelnikiem Okręgu Szkolnego Tarnowskiego jest P. Mgr. Leopold,
a Inspektorem Szkolnym pow. Bresskiego P. Groele Józef.

W Zarządzie Gminy zbiorowej w Radłowie objęły urzędowanie
te same osoby, które pracowały przed wojną. Zoltyssem gro-
mady Zabawa nadal pozostał Los Józef z Podwala.

Z chwili ustania działań wojennych na tym terenie
ludność gromady zabrała się do pracy na roli, bo roboty
polne były opóźnione, a częściowo i wojna uniemożliwiła
które trzeba było usunąć. Kaziły własnymi siłami usuwać

ślady ruin wojennych. Niezadowolona z zachowania
władz okupacyjnych, oddając do sprzedaży 1/9 całości maksymalnych
kontyngent zboża była nierazacynny i mleka.

Początek roku szkolnego.

Przy przejmowaniu szkoły miałem dwie trudności. Mój poprzednik
p. Bucmaniuk Baryli nie chciał mi oddać szkoły, używając różnych
wykrętów, korzystając z zawieszki wojennej i braku władz szkolnych.

Terminem oddania szkoły był 1.VII. 1939r. Dlatego też listownie
uprzedziłem p. Bucmaniuka, że przyjeżdżając odebrać szkołę 2.VII. 1939r.,
jednak p. Bucmaniuk zawiadomił mnie, iż 1.VII. 1939r. wyjeżdża do
matki, więc odda mi szkołę w późniejszym terminie. Następnie
wymagalnym drugi termin przekazania szkoły, lecz otrzymałem
list od jego żony, z którego wynikało, że p. Bucmaniuk nie powró-
cił jeszcze do Łabawy. Domniemałem, iż później od miejscowej
ludności, iż to wynikało było kłamstwem, bo p. Bucmaniuk nigdzie
nie wyjeżdżał podczas ferij letnich. Sprawa oparła się o Inspekt.
Szkolny w Tarnowie. Inspektor Szkolny zarządził od p. Bucmaniuka
wyjaśnienie w tej sprawie, a mnie powołał zgłosić się do służby
1. Wewnętrznej 1939r, gdyż musiałem pojechać po swoje rzeczy
na dawne miejsce służbowe dawnej collegi, bo ci wzmiankowany
jaki przed wybuchem wojny nie zdążyłem objąć urzędowania.

Do Łabawy przyjechałem 4. października 1939r. wraz z rodziną i zająłem
tylko część mieszkania służbowego kierownika szkoły, bo p. Bucmaniuk
nie chciał oprościć całego mieszkania służbowego. Inwentarza
i akt szkoły nie chciał mi także przekazać. Właściwie się
w tej sprawie do władz, które urwały moje słuszne prawo
i p. Bucmaniuk zmuszony był oddać mi szkołę w dniu 21.X.
1939r. Sam objąłem urzędowanie jako nauczyciel w Kat-Rudzie,
mieszkając w tej samej szkole do lutego 1940r.

Niektóre sprawy szkolne podczas działań wojennych zagnęły.
W październiku 1939r. władze okupacyjne niemieckie wydały rozkazy
na naukę w szkołach powszechnych. Nasza szkoła pruchomiła
naukę dnia 27.X. 1939r.

Pomimo rozkazu o nauce w szkołach powszechnych nie było
mowy o wynagrodzeniu i utrzymaniu szkoły, trzeba było ugodzić
się z ludnością, co do warunków zapłaty nauczycielom i kosztów
utrzymywania szkoły. Rodzice zaofiarowali 2 zł od dziecka miesięcznie,
jako zapłatę dla nauczyciela za naukę. Tej kwoty miały się

tei mieście myślatki, związane z prowadzeniem szkoły, oprócz opłat. Nauczyciele przyjęli wysuniętą ofertę.

Wkrótce gospodarze zmienili zapłatę pieniężną na wynagrodzenie produktami rolnymi, jak żytem, pszenicą i ziemniakami, co było dla naucz. wygodniejszym, gdyż nie można było kupić żywności.

W tym celu przeprowadzono zbiórki po wsi i wzbierano przeto 2 q zboża i 8 q ziemniaków. Tym podzielił się nauczyciele między sobą, i to miało być zapłatą za naukę w miesiącu listopadzie.

Podkreśla się rykalne ustosunkowanie się gospodarzy (z małymi wyjątkami) do nauczycieli w krytycznym dla nich czasie.

Do szkoły zaczęto przysyłać 106 dzieci.

Po uruchomieniu szkoły na wspomnianych wyżej warunkach wpłynęło do kierownictwa szkoły zarządzenie Starosty Powiatowego w Brestku, wprowadzające uruchomienie szkoły z urzędu i obowiązek szkolny.

Tym samym z rodziców, przysyłających dzieci do szkoły spadł ciężar utrzymania szkoły.

Organizacji szkoły pozostała ta sama t. j. o 2 siołach nauczycielskich. Nauczycielem jest nadal p. Pluta Franciszek.

Przebieg nauki.

Nauka przez całą zimę odbywała się w jednej klasie, z powodu braku opłat. Wkrótce kilkakrotnie była przerwa w nauce szkolnej, gdyż panowały bardzo silne mrozy.

Ukazał się zakaz przyjmowania do szkoły dzieci żydowskich i roszkar usunięcia ze szkoły wszystkich uczniów Żydów.

Początkowo uciano w szkole wszystkie przedmioty nauczania bez ograniczeń. Dopiero pismem Okręgowego Starosty w Teropolu z datą 12/III. 1940 r. usunięto z nauczania historię, geografję polityczną, śpiew, a z innych przedmiotów wszystko co tkwiło nacjonalizmem polskim w słowie i w obrazie. Wszystkie podręczniki do nauki języka polskiego alla III. i IV. klasy i geografję na mocy wyżej wspomnianego pisma zostali dzieciom odebrani i z podręczników do języka polskiego klasy I. i II. powycinano kartki z cytowaniami o treści nacjonalistycznej polskiej.

Wielko usunięto z klas godła Państwa Polskiego, portrety wodzów Narodu, mapy Polski i polityczne Europy.

Te przedmioty oddano podokółkarni Łosytce do przekazu.

wania.

Nauka religii jest prowadzona bez ograniczeń, a ukończyła ją ks. proboszcz Zabawy Licho Francinek.

Przy końcu roku szkolnego było ^{w szkole} 157 uczniów. W ciągu roku utrudniał nauczycielom pracę brak podręczników dla uczniów. Pracę nauczyciele opierali na ćwiczeniach w pisaniu i w mówieniu.

Rok szkolny 1939/40 został zakończony dnia 28. czerwca 1940 r.

Frekwencja w szkole.

Przebiegająca frekwencja uczniów w całej szkole wynosiła 755%. Najstabilniej uczęszczali dzieci z klasy II. Na stałą frekwencję stały się: ostra zima, wiosenna powódź i brak odzieży.

Zaciąg robotników do prac rolnych z Niemcami.

Urząd Pracy w Tarnowie, prowadząc werbowanie robotników do pracy na roli w Niemczech, zwrócił się do nauczycielstwa o współpracę w tej sprawie. Na terenie tutejszym nie trzeba było prowadzić specjalnej propagandy, gdyż byli ochotnicy którzy na wezwanie Urzędu Pracy zgłoszili się i wyjechali do Niemiec. Do prac w Niemczech zgłosiło się 9 chłopców, co było wystarczającym kontyngentem dla wioski.

Młodzież niekwalifikowana, zwolniona ze szkoły.

Z roku 1926 sześcioro dzieci nie było kwalifikowanych, ponieważ nie uczęszczali do szkoły.

Przywódcy

Riet. Szkoły

Rok szkolny 1940/41.

Porządek roku szkolnego.

Rok szkolny 1940/41 rozpoczął 1. września 1940 r. nabożeństwem w kościele parafialnym w Zabawie.

Liczba dzieci obowiązanych do uczęszczania wynosi 171. Z tej liczby 6^{tych} dzieci uczęszcza do Szkoły Powzeczkiej III. st. w Radłowie.

Stopień organizacyjny szkoły pozostał taki sam. W gronie nauczycielskim nie zostały żadne zmiany.

Obowiązek szkolny istnieje. Do szkoły nie uczęszczają wyłącznie dzieci w wieku szkolnym, z powodu braku odzieży, która trudno nabyć.

Lokal szkolny.

Naukę szkoła prowadzi w dwóch budynkach. W budynku szkolnym w klasie

mniejnej zakradł się grzyb domowy. Podłoga z tej klasy została wyrzucona i izba lekcyjna stała się niewyżyta. O wyprawieniu nowej podłogi nie ma mowy, gdyż nie można kupić desek, albowiem wszystkie deski z drewna miękkiego idą na zapotrzebowanie wojenne. Naukę prowadzi się w budynku szkolnym tylko w drugiej klasie. Klasa III i I. uczy się w małej sali domu Ludowego w Żabawie. Klasa ma 24 m² i jest za ścisła do wymagań szkolnych, lecz innej we wsi nie dało się wyznaczyć, gdyż wszystkie wolne izby we wsi zajęli wyścigowcy z Pomorza i Pomarańskiego.

Podręczniki szkolne.

W bieżącym roku szkolnym obowiązują te same przepisy do podręczników szkolnych, jakie ukazały się w ubiegłym roku szk.

Głównym klasy III i IV. wydawanym jest piśmko „Star“ redagowane przez „Kraukauer Zeitung“. Urząd Generalnego Gubernatorstwa wydał to piśmko za lekturę obowiązującą w szkołach powiatowych od klasy III - VII i polecił zaprenumerowanie wszystkim uczniom starszych klas. Piśmko ma zastępować polską książkę.

Remont budynku szkolnego.

Budynek szkolny utrzymuje Gmina Zbiorowa w Radłowie. W tym roku Gmina poleciła Gromadzie przeprowadzenie remontu koniecznego do uruchomienia szkoły. Gromada zabrała się do poprawek niezbędnych, gdyż pokrycia na to w budżecie nie miała i zażądała remontu półrocznego. Naprawiono rynny, kosztu 40 zł, dach budo klasę i dach, a pozostałe naprawy oddano na czas późniejszy. Tak to zwykłe bywa przy naprawach w szkole - przyrzekając ratować budynek szkolny.

Widziałem dnia 24 stycznia 1941.

Jarek
inf. szkolny

Frekwencja w gimn. b. r. szkolnego.

Dzieci słabo uczęszczają do szkoły. Choć na naukę codzienną nieco więcej jak połowę młodzieży, objętej obowiązkiem szkolnym. Trudność w zakupie odzieży jest przyczyną złej frekwencji w szkole. Widzi się n. p. takie wypadki: Rookie, którzy mają posyłać dwoje troje lub czworo dzieci do szkoły, radzą sobie w ten sposób, że wpięą w jeden dzień starsze dziecko, a na drugie dzieci w tych samych butach, a nawet ubranie

młodsze dziecko i tak zmieniając wypełniają obowiązek kształcenia swoich dzieci, albo często uczeniowie młodzi z drugiej zmiany, czekają na swoich braci starszych ze zmiany pierwszej, aby ubrać ich kurtkę lub buty, by przysiąc do szkoły.

Źimna i mroźna tegoroczna zima wpływa też ujemnie na przekraczanie umiów do szkoły.

Zaopatrzenie szkoły w opał

Szkola na zimę została zaopatrzona w opał dostatecznie.

Zima w bieżącym roku szkolnym

Podobnie jak w ubiegłym roku przerysaliśmy ciężką zimę. Mrozy dochodziły do 34°C i trwały długimi falami. Odwibry prawie nie było. Więcej niż mrozy dokuczyły ludności zaspę śnieżną. Na drogach i podwórzach wiatr usypał góry śniegowe na kilka m wysokości tak że ludzie do stajen musieli kopać tunele.

Żadymka śnieżna portarzała się kilka razy w ciągu zimy. Z tego powodu z razy podczas zimy przerywano naukę. Bywały też dni w których w szkole znajdowało się 30^{tych} dzieci bo dzieci z dalszych domów nie mogły przebrnąć przez śnieg.

Prenumerata „Steru”

Od początku roku szkolnego szkoła prenumeruje dla dzieci czasopismo „Ster”, które występuje w klasie IV i V książkę polską. Miesięcznie przychodzi 80 egzemplarzy „Steru”.

„Berugschein” na buty dla dzieci

Od pewnego czasu szkoła otrzymuje ze Starostwa breskiego karty nabycia na kupno butów dziecięcych. W jesieni przydzielono dzieciom 3 takie karty, a w ciągu zimy 4.

Wiosna tegoroczna

Tegoroczna wiosna była bardzo spótna. W marcu i kwietniu planowały duże mrozy. Portopy wiosenne spowodowały rzew wody, tak że dzieci nie miały dostępu do szkoły. Chodzili na naukę dzieci z pobliskich domów. Do połowy maja było tak zimno że rośliny nie mogły normalnie wegetować. Do tego było mokro w polu, gdyż deszcz stale padał, tak że siewy zbóż wiosennych rozpoczęło się dopiero w maju.

Stosunek ludności i Zarządu Gminy do szkoły

Mówiąc o stosunku tutejnej ludności do szkoły musimy stwierdzić, że są we wsi ludzie, którym szkoła jest zupełnie obojętna. W większości

gospodarzy widai starania o szkołę. St. p. w ubiegłym roku przeprowadziła gromada mały remont budynku szkolnego własnym kontem, aby tylko mogła się rozpocząć nauka w szkole. Zrobili tyle, co można w czasie teraźniejszej wojny zrobić koło budynku, gdy są ogromne trudności w uzyskaniu materiału budowlanego.

W czasie przerwy w nauce w kwietniu b. r. z powodu kwatrowania wojsk niemieckich, gospodarze upominali się o zorganizowanie nauki.

Zarząd Gminy troszczy się o szkołę tylko tylko, do czego jest zmuszony odpowiednimi zarządzeniami władz szkolnych.

Przerwa w nauce.

Na zarządzenie Kreishauptmannschaftu (Starostwa Okręgowego) w Parnowie szkoła była niuynna od dn. 1-29 kwietnia.

Zbiór ziół.

Od czerwca dzieci szkolne zbierają ziół, celem dostarczenia hurtowniom zielarskim. Zbiór ziół spowodowany jest wielkim zapotrzebowaniem na środki lecznicze, których brakuje w obecnej wojnie.

Jedwabnictwo w szkole.

Władze administracji ogólnej i szkolnej zwracają dużą uwagę na hodowlę jedwabników. Nana szkoła obecnie nie może prowadzić hodowli jedwabników, gdyż nie ma we wsi dostatecznej ilości drzew morwowych. W tej hodowli wynione są przygotowania. Dnia 23. V. 1941 r. założono szkołę drzewek morwowych, wypiewając 159 nasienia morwy białej.

Zakończenie roku szkolnego.

Dnia 28. V. b. r. zakończono rok szkolny. Na ogółu było 159 dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły 24^{ty} było nieklasyfikowanych z powodu nieuczęszczania, przeważnie w III. okresie roku szkolnego. Jedna tylko uczennica ukończyła szkołę pośrechną I. stopnia, bo na trzeci rocznik klasy II. dzieci stało uczęszczać.

J. K. K. K.
Kierownik szkoły

Rok szkolny 1941/42.

Rozpoczęcie roku szkolnego.

Rok szkolny 1941/42 zaczął się dnia 1. września 1941r.
Liczba dzieci zapisanych do szkoły wynosi 158. Wskoro dzieci
w wieku szkolnym przeszedł do szkoły II stopnia w Radstowie.

Pomieszczenie szkoły.

Szkoła mieści się nadal w 2 budynkach. Jedna izba lekcyjna
znajduje się w budynku szkolnym a druga w domu Ludo-
wym. Drugiej klasy w budynku szkolnym nie można
naprawić z powodu braku materiałów budowlanych, gdyż
wojna w dalszym ciągu trwa i materiału na remont
drugiej izby lekcyjnej nie da się zdobyć.

Personel nauczycielski.

W gronie nauczycielskim nie zostały żadne zmiany. W dalszym
ciągu pracują w szkole: Tymczyk Józef, jako kierownik szkoły
i Pluta Franciszek, jako siła nauczycielska. Stopień
organizacyjny szkoły nie został zmieniony.

Książki do nauki dla uczniów.

Uczniowie klasy II i III. używają tylko do nauki piemka dla
młodszych, Ster. W klasie I. wolno używać podręczników:
'Elementarz dla polskich szkół powszechnych' Ł. Chodaka
i 'Łatwe rachunki dla szkół powszechnych klasa I. Łofii
Obminskiej. Dzieci z klasy II. mogą korzystać przy nauce
języka polskiego z książki '20 nowych bajek' Nowakówny.

Śpiew w szkole.

W bieżącym roku szkolnym został dozwolony śpiew
w szkole. Zakazane jest wytrawianie pieśni patriotycznych,
strzeleckich i legionowych.

Studnia szkolna.

Studnia szkolna znajduje się w stanie nie nadającym się
do użytku. Wadę trzeba nosić ze studzien gospodarzy,
sąsiadujących ze szkołą. Moje starania w sprawie
budowy studni szkolnej spełniają na niczym.

Frekwencja uczniów w miesięcu październiku.

W miesięcu październiku dzieci bardzo słabo uczęszczali
do szkoły z powodu robót polnych. Było nawet

przedstawiać niekłótych rodziców do kary, gdyż nie-
bezpieczeństwo dzieci przybierało rastrojające wymiary.

Mrozy w listopadzie.

W połowie listopada wypadły dwie mrozy (16°C), które
wpłynęły na obniżenie się frekwencji dzieci. Mrozy trwa-
ły przeszło tydzień.

Zaopatrzenie szkoły w opał na zimę.

Szkoła otrzymała na zimę do opalenia klas do
10 grudnia 2 m³ drewna i 6 q 10 kg węgla. Zważa-
jąc to, że w tym roku trzeba było opalać klasy już
w październiku, pomimo więc największych oszczędności
zapas węgla wystarczy do ferij B. Narzekania.

Przerwa w nauce.

Na skutek panującej epidemii tyfusu plamistego szkoła
była zamknięta od 15 stycznia do 13 marca 1942 r.

Budowa studni szkolnej.

Dnia 25. czerwca 1942 r. została wybudowana nowa
studnia z kęgów betonowych. Stara studnia od paru
lat nie była zdolna do użytku.

Zakończenie roku szkolnego.

Rok szkolny 1941/42 zakończono w dniu 30. czerwca.
Wiedmioro dzieci ukończyło szkołę.

Jęzimek
kier. szkoły

Rok szkolny 1942/43.

Początek roku szkolnego.

Rok szkolny rozpoczęto 1. IX. 1942. Na b. rok szkolny zapisano
do szkoły 158 dzieci. W szkole w st. w Radonie w klasach wyższych
uczy się 9^{tych} dzieci.

Nauczyciele.

Nauczyciel p. Pluta Franciszek nie zgłosił się do szkoły, celem
podjęcia obowiązków służbowych, dlatego też od dnia 1.9. 1942 r.
pracuje w szkole kierownik szkoły Jęzimek Józef, prowadząc sam
wszystkie dotychczas klasy. Stopień organizacyjny szkoły nie został
zmieniony. Religijnie w szkole udziela ks. kan. Litko Franciszek,
proboszcz parafii Łabawa i ks. Guła, wikariusz tejże parafii.

Nowa siła nauczycielska.

Od dnia 15. X. 1942 r. została mianowana nauczycielką
tutejszej szkoły p. Kewalska Maria, obejmując obowiązki
starosty w dniu 17. X. 1942 r.

Przerwa w nauce.

Od dnia 20. X. do 12. XI. 1942 szkoła była zamknięta,
z powodu panującej w okolicy epidemii szkarlatki.

Opieka sanitarna nad dziećmi szkolnymi.

Do szkoły przybiera raz w miesiącu higienistka z Ośrodka Zdrowia
w Radonie i przeprowadza badania dzieci szkolnych. Oprócz tego
odwiedza też szkołę co miesiąc lotna Komisja sanitarna, która ma
za zadanie zwalczanie wrażeń. Skleja ta, zmierzająca do zwalczania
wrażeń i niechlujstwa wydaje z miesiąca na miesiąc coraz
lepsze rezultaty.

Opalanie klas podczas zimy.

Opalanie klas w bieżącym roku szkolnym nastąpiło dwiema trudnościami.
Zarząd Gminny otrzymuje przydziały drewna dla szkół, które
są niewystarczające. Na opalanie klas podczas tegorocznej zimy
tutejsza szkoła otrzymała 2 m³ drewna przydziałowego. Owing do
przydziału ze względu na gospodarkę wojenną, nie może być
mowy.

Ponieważ z powodu braku opał^{z zamknięcia}u szkoła musiałaby być
złazego tej ludności, której pieniądze za które kupio-
no 4 m³ drewna, dzięki ofiarności miejscowej ludności nauka
w szkole nie była przerwana.

Trudności w nauczaniu.

Nauczanie w szkole odbywa się prawie bez podręczników. Do języka
polskiego w klasach starszych używany jest "Ster" i "Mały Ster", a w kla-
sie I. elementarni "Chodaka", w II klasie zbiór opowiadań mistrzem
Zagorowskiej, Mieszkańcy lasów i pustyni. Tablice do pogłębień zostały
tu wycofane i odesłane do Tarnowa. Wiedząc o tym jaką rolę odgrywa-
ją podręczniki, tablice pogłębione, książki do czytania w nauczaniu,
zda sobie bardzo sprawę z trudności prowadzenia pracy
w szkole.

Udział nauczycielstwa w pracach statystycznych.

Nauczycielstwo często jest powoływane do rozmaitych komisji, spisowych.
W bieżącym roku szkolnym pierwej kronikę brał udział przy spisie
ludności i spisie użytków rolnych.

Zbiórka roślin leśnych.

Tak jak w latach ubiegłych dzieci szkolne zbierają rośliny leśne. Rośliny zebrane przez uczniów dostarczane zostają Spółdzielni Rol.-Kam. w „Miarka” w Brestku. Szkoła musi prowadzić zbiorów roślin leśnych obowiązkowo.

Koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1942/43 zakończono dnia 4. lipca 1943 r. Szkołę ukończyło 13 dzieci.

Przemyś
kier. szkoły

Rok szkolny 1943/44.

Początek roku szkolnego.

Rok szkolny rozpoczął się dnia 1. września 1943 r. nabożeństwem w kościele parafialnym w Zabawie.

Do szkoły zostało zapisanych 161 dzieci. W roku szkolnym jest 164² dzieci. Do szkoły w stopnia w Radłowie uczęszcza 3 dzieci.

Personel nauczycielski i lokal szkolny.

Wśród personelu nauczycielskiego nie widać żadnych zmian. Jedną klasę nadal wynajmuje szkoła w domu Ludowym w Zabawie. Na naprawę drugiej klasy w budynku szkolnym nie ma Zarząd Gminy funduszy, pomimo posiadania sporo pieniędzy z których udziela subwencji na inne cele. Odnosi się wrażenie że urzędnicy w Zarządzie Gminnym - mając nadzieję, że sami Polacy - traktują szkołę jako instytucję bardzo podległą.

Nowa organizacja szkolnictwa powszechnego w Generalnym Gubernatorstwie.

Władze niemieckie w b. r. szkolnym wprowadziły nowy urząd szkolnictwa powszechnego. Szkoły przemianowano na 1-7 klasowe. Przy przemianowaniu szkół uwzględniano liczbę dzieci uczęszczających do szkoły. Nasza szkoła została szkołą 2-klasową. Pierwszą klasę tworzą roczniki: pierwszy, drugi, trzeci i czwarty. Drugą klasę obejmują roczniki piąty, szósty i siódmy. Ogólna zasada przy nowym urządzeniu szkół brzmiała - ile klasowa szkoła tyle klas i kadry z nauczycielami.

wyż jedną klasę. Tworzenie kompletów w klasach jest dowolne, zależnie od miejscowych warunków.

Nauczyciel realizuje swój program. Szkoły otrzymały ramowe programy nauczania. Tutejsza szkoła wprowadziła naukę wg nowego ustroju szkół niemieckich od 9.XI.44 r.

Opał dla szkoły.

Ponieważ drewno opałowe - jak wszystkie inne surowce i towary w G.G. - podlega racjonalizacji i przydziału drewna albo węgla w wystarczającej ilości w żadnym wypadku dla instytucji takiej, jak szkoła z polskim językiem nauczania nie da się uzyskać, więc aby naukę w ciągu zimy kontynuować wieś zakupiła 1 1/2 sąga drewna dla szkoły. Szkoła otrzymała też 1/4 sąga drewna przydziałowego. Przy wielkiej oszczędności opału mam nadzieję prowadzić naukę w ciągu całej zimy.

Pogorocena zima.

Zima w b. roku jest wybitnie łagodna. Przez cały styczeń, aż do 10. lutego temperatura nocy dnia nie opadała poniżej 0. Bywały dni z ciepłotą za dnia + 10°C.

Polewka szkolna.

Na wiosnę szkoła rozpoczęła prowadzenie polewek szkolnych. Dzieci sadzą same na odpowiednich grządkach ziemniaki, sojs, fasolę, białą warzywami i opiekują się nimi. Szkoła dba aby odpowiednie grządki były zamoczone i prawidłowo zasiane. Szczególnie zwraca się uwagę na gęstość siewu, gdyż w tutejszym regionie sadzą rośliny wręcz za gęsto.

Sadzenie motw.

Dnia 14. maja 1944 r. szkoła zasiała przy pomocy dzieci 500 sztuk (pięset) sadzonek motwy (z ziemniak). Motwy wysadzano koło ogrodzenia szkoły z dwóch stron co 50 cm, z myślą o prowadzeniu zwropłotu, który ma być do przystąpienia do zbiorów polowemu do hodowli jedwabników.

Koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1943/44 został zakończony dnia 4. lipca 1944 r. Prace nauczania szkoły otrzymali tylko ci uczniowie, którzy uczęszczali do szkoły regularnie, a takich uczniów było tylko 3. Uczniowie, którzy wypełnili obowiązki szkolny, a uczęszczali do szkoły nieregularnie, zaśmianieniem wyda urzędu szkolny przy starostwie okręgowym. Za nieregularne uczęszczanie do szkoły uważa się takie uczęszczanie, które wykazuje 1/10 części faktycznie udzielonych godzin nauki szkolnej.

Zdarzec, dn. 4. lipca 1944 r.

J. Stymianka
Kier. szkoły.

Rok szkolny 1944/45.

Podczas ferii letnich całe życie miały w okolicach wojennych. Wojska niemieckie cofnęły się na cały front wschodni na linii: Warszawa - Warka - Tarnobrzeg - Baranów - Międzybuzie - Jasło - Dukla. Front przybliżył się do nas w niektórych miejscach na odległość 24 km. W związku z przybliżeniem się Wojsk Radzieckich ku nam nasza okolica stała się polem przyfrontowym, co spowodowało wielkie zmiany w życiu gromady. Na tyłach na północ od nas powstało lotnisko a w całej okolicy rozbudowywało się wojsko niemieckie, przeważnie z formacji lotniczych. Duży samochodowy i maszyn lotniczych ogromny. Każdy rajęła komenda grupy operacyjnej lotniczej.

W związku z tym wysiedlono ze szkoły do gospodarza. Tęczyła Janka przez 2 dniach i stamtąd trzeba było wyjść, bo "Naród Panów" - jak siebie nazywali, Niemcy - musiał nawet na froncie mieszkać wygodnie. Powróciłem z rodziną - u b. żona moja chorowała obficie - do szkolnej szkoły i tam zamieszkałem.

Gotowanie odbywało się na polu na żelaznym piecyku. To obowiązywało przez 3 tygodnie t.j. do czasu odejścia tego oddziału wojska.

Po naszym odejściu wojska ludność noski odciągnęła, gdyż była w niej pod groźbą bombardowania, z powodu umiejscowienia się u nas lotniska, nie było już tych miejsc, które trzeba było nosić, mając na kwatery żołnierzy. Kiedy żołnierze musieli mieć odrobnie mieszkanie z rodziną i trzeba było w mieszkaniu przynosić pokarmy podłogę i myć ich przybory do jedzenia.

Nie tracąc się Niemcy, gdzie dawny gospodarz z rodziną ma spać, gotować i czy ma czas na usługi. A przecież to były zmiany. Prościej żołnierze niemieccy traktowali Polaka, jako niższego człowieka od siebie i nie prosili, tylko wymagali. Bało mi się Niemcy, że nawet i lotników węgierskich, którzy razem z nimi walczyli traktowali jako ludzi gorzych od siebie i dla nich nie było takich wykwintnych napoi alkoholowych i potraw. Wspomnieć należy, że lotnicy niemieccy wyżywienie mieli doskonałe, a pili wyborowe białe wino francuskie włoskie i piwo.

Dowodztwo sądziło, że przez odciążenie żołnierzy i duży wojownicy wzrosło się. Tak jednak nie było. Widać było, że wojsko "nadrabiało minę", bo przy większej karności, odchodzącej ze wschodu

było odenerwane i chętnie wycofywałoby się na Zachód, jak to robiło pod nowego muru.

Grzegorz frontu przerwali i ludność miejscowa. Z okolic górną stał front odzyskał ludność z kwaterkami na placach, niektórzy prowadzą krowy i opowiadają o spustoszeniu ich gospodarstw. Wracenie przegajął ten porażkę, które nastąpił horyzont wschodni i straty armatnie, a szczególnie "kierunki" kartuzi.

W miesiącach lipca i sierpnia z dnia na dzień spodziewaliśmy się, że działania wojenne przeniosą się na nasz teren.

W rzeczywistości z tym nikt nie wrócił zbroja do stodoł, tylko zostawił na polu. Tak zbroja stała do końca sierpnia w dwudziestkach, aż w końcu wojskowe zarządziły wycofanie zbroja do stodoł. Front rzeczywiście stał się w miejscu, a te straty a nocami oświetlenia reflektorami i rakietami z samolotów, to tylko czynności obydwóch stron walczących.

W okresie czasu który wyżej został opisany dwa razy był samoloty radzieckie wrzuciły bomby na nasz teren. Według mojej bombą spadła na pole 4. w. "Zobrochek" i wybuchło mi robiło nikomu szkody. Drugi raz samolot wrzucił 2 bomby - jedna wybuchła koło gospodarza Kuchyła i zdarzeń nie czyniło żadnych spustoszeń, a druga spadła koło Piłki Jana nad Kiszczyną, ale było to niewypał.

Praca ludności przy okopach.

Z początkiem lata 1944 r., kiedy wojska niemieckie cofały się z pod Lwowa i Przemyśla przyjechały do naszej okolicy oddziały organizacji Gołta, które prowadziła umocnienia polowe.

Po przyjeździe tych oddziałów dla miejscowej ludności narodziła się dopiero potrzeba. Wszyscy ludzie zdolni do pracy mieli nakaz pracować przy okopach. Okopy powojennie kopano na Dunajcu, ale później, i w naszej gromadzie na zachodnim brzegu Kiszczyny prowadzono nie przerzucano o szerokości 6 m, a głębokości 3 m.

Ludzie do pracy Niemcy potrzebowali dużo, więc kwatermistrzostwo i Sł i Sł przetrzymali po domach i zabierali ludzi do pracy. Ludność najroznorodniejszymi sposobami starała się uniknąć pracy.

Z niektórych sposobów wymienię: niedostawienie lekarstwa o niemożności do pracy, "zapinka" a baroko było nieczekać z domu i ukryć się w kwaterach, lub zbroja.

Niemcy probowali tej formatyck shtacek aby wyskai robotnikow do prac fortifikacyjnych. Roboti ^(i wyskai kontygent ludzki z krolego domu) ciwilecys miewkajucy dawali premie w postaci wołki i papirosow. Prydzielali produkty rywnosci i 10st dziennie. To wyszko mi nachpeato ludzi a jeli jeli to z przymusu, bo groził im Oboz Pracy. Oboz rai byle to imperarnia. Esmani kontrolowali frekwencje i prace, a kardy Polak wiechial so znowy Winieli z trupia glowa na rmapie. Jeli i jechali do lasu po olowo ludzie preevaceni do pracy chocia w domu roboty bylo petno a i w polu treba bylo robic by miec co jic. Roboti koto oblytku mieworani, a do pilnych robot w polu zwalucili sie za jajka, maslo, wołke i nadcoreci Niemcow, a cyto po kierec na roboty miewkali do domu. Nikt przy pracy nie wysilal is, boz tracil czas. Podczas okresowej pogody i mrozu wazysj ludzie wiele przykrych chwil. W takich warunkach przetrwala ludnosć ai do pokroczenia wojek radzieckich t. j. do 19.I. 1945 r.

Nadmienia ze do robot byli powolywani wrycej bez wyjstki, ludzie. Ten ktory sprawowal jake ungd tej przynajmniej w miedzie musiat isc do roboty. Nadziele i swigta byly dniami roboczymi.

dlug wspomniec, ze Gromadkie byli ludzie ktory potrafili ukazywac na takich, co w jakikolwiek sposib uchylali sie od robot i nadcorej. Niemcy stowowali do rodkiny reprezje. Demuncjator na tym nie nie ryzykwal, bo musiat terke samo chodac do roboty, jak przed demuncjacja.

Prizaderenia ludnosci miejscowej w zboru i bydle.

Przez caly czas wojny ludnosć musiat oddawac t zw. kontygenty zborowe, bydlia, mleka, jaj, jaryn, ziemniakow, owocow, slony i siana. Prizaderenia te byly uatorone przez wladze okupacyjne w ogolnej ilosci na powiaty, te rai rozkhiadaly na gminy, gminy na gromady, a komitety gromadkie do spraw swichsen kontygentowych wyznacaly karolemu gospodarowi ik i kiedy ma oddac kontygent.

W rodknych latach roine byly wymiary kontygentu bydlia i ptodow rolnych.

Na przykladu podam: Gospodarz Prkaryk Jakub oddal w roku 1944 - 189 zboria, 309 ziemniakow, 3 sztuki bydlia o wadze ponad 180 kg i niek inne ptodow rolnych i mleka.

Przy rozkładzie kontygentu browno pod uwagę brano liczebność rodziny.
Z dostarczenie 19 pszenicy na kontygent płacono 33 zł 9 w handlu
miękkorolowym - wólny handel nie istniał - 19 kontrował ponad 2000 zł.
• Za mleko pszenę płacono 20 gr, a sprzedawali mleko chude
z mleczarni po 50 gr.

Za dostarczenie produktów wydawali kartki premiowe na które
można było nabyć towary wótkieniwe, sznury, żelazo, wódkę (ty. najwięcej)
po cenach kontygentowych. Były to towary w podłym gatunku
i żeby je wydostać trzeba było dać, łapówki. Bardzo często
brakowało towaru na znaczki premiowe.

Oboz Pracy dla Polaków w szkole.

Z początkiem września 1944 r. zajęli niemiecki mieniec szkoły i dom
Ludowy. Karali ludźmi budować koło szkoły i domu Ludowego ogo-
szenie z drutu kolczastego. Dnia 23. września 1944 r. przyjechali
55 młodzi z trupami głodkami na crapkach i karali kierownikowi
szkoły w przeciągu paru godzin opisać budynki szkolny. Pierwszy to
słowa wraz z rodziną wynajmł izby u gospodarza Piętki Franciszka
i przeniósł się tam ze swoim dobytkiem.

Niektóre sprzęty szkolne zostały powynieszone do sąsiednich
domów i te utrzymały się. Gdyby byli ludzie do wynoszenia
inventarza szkolnego nie byłoby tyle strat.

Wspomnieć materialny ze początku wojny wytwarzano się dźwięki
u ludzi psychosy. Nikt nie ośmielił się o dobro wspólnie, wy sięgali,
tylko myśli o sobie. Sklep Kółka Rolniczego i szkoła nie
poniosłyby żadnych strat gdyby mieszkańcy ośmieli się o publiczne
dobro. Zwracając się do mieszkańców wioski o pomoc w uloko-
waniu w bezpieczniejszym miejscu sprzętu szkolnego i osobistych
rzeczy wielu odpościło mi na to wstrząśnięcie ramion.

Natomiast gospodarze jak: Wojciech Józef (sąsiad szkoły), Korać
Michał (wypędzony zięć Bani Józefa) i Piętek Franciszek, co mogli w wyzna-
czonym terminie wywieźć to uskuteczili.

Chyba tu podkreślić jeszcze jedną sprawę, bo może kiedyś i potomnym
przyda się ta rada. Nie warto w czasie wojny wierać gwarancjom,
jakie dają różne wojsko, bo one na nie nie przydają się.
Jeden karze rękami rzeczy, że nie im się nie stanie a drugi
zabiera rzeczy i nie zostaje nie tylko gwarancja. Lepiej jak
można zabrać co się da bliżej siebie, bo w obecności właściciela
wojsko nie śmiało zabierać bez zezwolenia swoich władz niemieckich.

Przed wieczorem dnia 23. 9. 1944r. do przygotowanego obozu i szkole i domu Ludowym przybyło na furmankach 300 Polaków obajza poci. Był wtedy dzień słotny i zimny, taki jakie bywają późną jesienią. Wykro było patrzeć na tych ludzi, ubranych tylko, po prostu w szachmany, bez płaszczy, kurtki, a kobiety w samych sukniach. Ludzi konwojowali Ukraińcy z karabinami. Komenda Obozu - (niemiecy SS-manni) przyjechali limuzynami i limuzinie 18. Wszyscy członkowie „narodu panów” byli wystrojeni widać dobrze odziani, no i jak zawsze pewnie siebie. Oni sobie mieli wynajęte kwatery w najporządniejszych domach i oczekiwali, ich izby opalone.

W nocy w szkole i domu Ludowym nie było przygotowanej nawet słomy do spania. Dopiero późno wieczor wci dostarczyła mokrego słomu, bo padał deszcz.

Kto nie byłby świadom stosunków w polityce ludnościowej i krajach zabranym przez Niemcy, odnieśliby wrażenie że przyprowadzili do nas, wsi za drutą koleraetę zbrodniarzy.

Czy to za zbrodniami, że ci tak trzeba z nimi postępować i ich udzielać? To Polacy z Ochoty Rakli Nowego Targu, przydopuszeni podczas Ostawionych Tapanek, to niemieckimi którzy spalono słomy, podczas okładali frontowych z pod Dąbrowy Radomyśla, a teraz aby nie zawachali ^{wzięto} ich do obozu, by pracowali z ochotą przy okopach, bronie „kulturalne” Niemcy przed zalewem „kryjów”.

Przybywają ludzi jeniec w lecie. Pracowali oni przy umocnieniach polowych w Tarnobu pod Tarnobem, ten mi niekali nie za obrotami. Ponieważ przewrotność Niemców przechodzi ludzkie wyobrażenie, więc powiechiał zaborczanym Polakom komendant obozu, że będą zwolnieni i odpędzą do stajni aby wrócić do domów, a tymczasem przypięto ich do Żabawy, ten już za drutą, by nie uciekli, bo wali Niemcy, że wzięli im już nie będą.

Mężczyźni ublokowani zostali w szkole i na strychu domu Ludow. Kobiety w 2 salach domu Ludowego. W innych izbach domu Ludow. były magazyny żywnościowe. W budynku szkolnym w dalszej sali mieszkali wartownicy ukraińscy.

Spali Polacy, jeden kołoz na słomie przy wybitych oknach i nawet w jednej sali słoma leżała na ziemi, bo podłogi nie było. Ciężko było bardzo. Właśnie 100 mężczyzn spali na

stychach w domu ludowym i szkole. Głównie imi kroszeń nie mieli. Brakowało też niektórych koców. W piecach nie było czym palić, więc ludzie palili ogrodnictwem szkółki, odrywali, co było podatne do polenienia z budynku szkolnego i zabudowań gospodarskich.

Trzeci dzień z Obozu był następujący: Rano ze wschodem słońca pobudka - potem śniadanie, składające się z gorzkiej warnej kawy, następnie wymarsz w trójkach na robotę (pracowali przy kąpieli rowu przeciwpowodziowego). Robota trwała do wieczora. Obiad nie dostawali. Przed wschodem słońca wracali zwrastym neregimem do Obozu. Po powrocie wyładowano strawę gorzkiej i portacji rupy. Po wydaniu jedzenia otrzymywali chleb na drugi dzień. Różne były porcje w różnych dniach. Z kg chleba na 3^{mi} to ci 6^{ci}. Często brakowało chleba w Obozie bo organizacja szrankowała. Kierownictwo Obozu nie wiedziało nawet ile chleba ma w Obozie.

Praca porannego na naprawę odzieży obawie nie było więc ludzie chodzili obdarte i boso. Obuwienia nie mieli. Gdy im Komitet Pomocy Obstawył śnieżki, wtedy dopiero śnieżyli i naprawiali ubranie.

Stan higieny był okropny. W salach brud. Ludzie nie myli się bo brak było czystej wody. W wodzie ze stawu nie mieli odwagi obmywać swego ciała bo woda cuchnęła od wydaliny ludzkich, gdyż ludzie zaspokajali swoje potrzeby fizjologiczne do stawu, około budynków, bo utorpy były przepełnione. Mężczyźni z Obozu byli zmuszeni w stosunkowo sposób. Raz tylko w ciągu 6 tygodniowego pobytu Obozu w narej wsi byli w odzwrotni, jednak to nie pomogło, albowiem sili do ukończenia partiami w ciągu 3 dni i jak jedna partia wróciła to od tych wojennych nie byli w odzwrotni zwrastili się wzrastu na nowo.

Esmani dowodzący Obozem nie zastawali sobie trudu w poprawieniu stanu higienicznego, bo na to nie mieli czasu, gdyż wciąż wyprawiali libacje ze ipiewami i robili różne wyprawy o różnych celach skrywania nowych ofiar do Obozu, aby mieć okazję do brania łapówek od miszeryjnych Polaków, których przychwycono, że nie pracowali przy okopach byleby zmuszeniu nakłacił sobie żywności dla rookiny.

Przyglądając się Esmanom miało się wrażenie, że każdy z nich to degenerat. Kto nie widział ich postępów, ich wyglądu nie da wiary, że mogli być tacy ludzie w XX wieku. Wspomnę tylko-

stworzy, czy chociaż, gdy zobaczyli Niemca z trupią głową na czapce, taka była onaka Gestapa i SS formacji wojakowej, krył się gdzie mógł.

Łazarz po przyjeździe Obozu do naszej wsi utworzył się miejscowy Komitet pomocy ludności w Obozie. Do Komitetu weszli:

1/ Ks. Kanonik Litko Franciszek, proboszcz parafii Łabawa z ks. Sotkys Władysław z Łabawy, 3/ p. Brtkówa Janina, wysiedlona z Łódzkiego, 4/ p. Daniova Iona Bani Franciszka em. wojakowego, przebywającego we wsi rokinowej, 5/ p. Janicka Wacława wysiedl. z Łódzkiego, 6/ p. Kowalska Maria nauczycielka w Łabawie, 7/ Symczyk Józef, kier. szkoły miejscowej, 8/ Symczyk Karimiera, żona kier. miejscowej szkoły.

Komitet niósł regularną pomoc w odżywianiu ludności w Obozie. Dość wspomnieć, że przez przeciąg 6 tygodni dostarczył do Obozu przeszło 2 tonny chleba. Dostarczano też ludności tkaniny, sery i pośredniczono w kupnie różnych przedmiotów, jak grzebienie, igły, nici, sznury, tytoni, tybetki i t.p.

Dostarczano też obojznomi były jednak w niewielkiej ilości, ponieważ tych artykułów brakowało w handlu, a jeśli były to bardzo drogie.

Miejscowy Komitet czerpał fundusze ze składki ludności okolicznych wsi i otrzymywał dotacje z R. G. O. (instytucji charytatywnej za okupacji niemieckiej) w Tarnowie i Radłowie.

Najwięcej ofiarą wsi był Borzeja Dolny.

Oprócz pomocy w odżywianiu i dostarczaniu odzieży (ty ostatniej mniej w 10% co do potrzeb obojznomi nie rozpołożono), interweniowano w Komendzie Obozu w sprawach higieny, traktowaniu ludności i zwolnieniu starców. Nie wiele w tym względzie można było wskazać, bo ci obrońcy ludności byli raczej pijani, a z ludźmi w stanie nietrzeźwym nie wiele da się zrobić. Wódkę Esmani mieli pod dostatkiem, bo rabowali dla siebie cały kontygent wódki, który należał się ludności za pracę przy okopach. Trzeba wspomnieć, że praca przy okopach była płatna: 10 zł dziennie, przychwały chleba, marmelady, sery, mięso, papierosów wódkę. To wszystko było w niewystarczających ilościach. Te przychwały dostawali wszyscy pracownicy przy okopach, a więc i obojz. Obojz też raczej ryjonościowie, miał uniewinione, bo nadzorcy Obozu ich okradali i stał ten głód w Obozie.

Opiekę lekarską nad ludźmi w Obozie sprawował Polak lekarz

Mulec i Garuwa, który o nie nie dbał i zachowywał się tak samo jak Esmani.

W Międzybyskim Komitecie Pomocy ludziom z Obozu wytworili do pomocy ks. kan. Litko Franc., pierwszy te słowa, jego żona i p. Zikłona Maria mienk. tuż w.

Bardzo wydutnie i z poświęceniem pracował w Komitecie ks. kanonik Litko Fr. proboszcz z Zabawy.

Oboz wyjechał z końcem miesiąca października 1944 r. do Niemczech w pow. Słubickim.

Wojko w szkole

Po odjeździe Obozu szkoła została zajęta przez wojsko. Umieszcili w szkole szpital formacji artylerii ciężkiej. Szkoła zajęła w takim stanie, jaka porzuciła po obozie. Wcale nie odśnieżyli sal, a ustępy zrobili sobie w drewnianej, gdyż kłopoty szkolne były w stanie niewyłącznym. Ten to oddział zrobił duże spustoszenie w budynku. Odrywali deski ze stołotły i stop, paląc nimi w piecach, zabierali całą okna ze szkoły i wprowadzali szybko we wsi tam gdzie się wybili, będąc pijani.

Wojsko nie opuściło już szkoły, aż do czasu przypięcia wojsk radzieckich.

Na Podwale kwatrował przez kilka miesięcy oddział artylerii lekkiej pod dowództwem lieutenanta z pochodzenia Czech i dzięki niemu oddział zachowywał się nienagannie.

Rozpoczęcie nauki szkolnej

Nauka nie rozpoczęła się w normalnym czasie, ponieważ szkoła była zajęta przez Oboz Pracy a potem przez wojsko.

Wszystkie te domy były porażone przez rozmaite formacje wojskowe.

Dopiero po pertraktacjach z oddziałem artylerii lekkiej, który w Domu Ludowym urządził sobie salę odstępioną na szkołę jedną salę t. zw. 'salnie'. W sali tej nie było pieca, więc postanowiono wybudować prowizoryczny piec z cegły. Cegły poręczono od gospodarza Fikarskiego Stanisława. Powstało jednak zagadnienie - Kto sklei piec? Wszyscy pracowali przy okopach, a więc także i tacy, którzy z rzemiosłem murarskim cośkolwiek się obeznali. Zapropozowano budowę różniemu niemieckiemu, który budował także w Domu Ludowym. Zgodził się wybudować piec za 1 kg masła. Ze składki dzieci zakupiono ogólny towar

i piec w przerzucie 3 godzin był gotowy. Przy budowie pomagał
zobniaczowi puszczający słowa norw. glina i cegły. Lichy to był
piec, ale zawsze cośkolwiek ogrzało się powietrze.

Tak wymył, ten ścianę zostawił nie odsłonięną.

W takich warunkach rozpoczęto naukę w dniu 10.11.1944r.
Niemcy w tej akcji nie przeszkadzali.

Zawar na drugi dzień sprawa skomplikowała się, bo
starze dzieci (od lat 10) musiały pracować przy okopach wraz
z kierownikiem szkoły.

Naukę prowadziła z młodszymi dziećmi druga siła naucz.
p. Kowalska Maria.

Dzieci uległoby 65⁰⁰. Prowadzone były klasy I, II, III.

Opat nosiły dzieci z domu albo zbierały rozmaite odpadki
drewna po łóżkach i oknach, czasem miały być i kawałki
płotu.

Tak prowadzona była nauka, aż do ofensywy radzieckiej
i nawet w czasie tej.

Przerzano naukę, gdy wojska niemieckie, cofały się
i zajęły klasę 4. j. do dn. 15.5.1945r.

Działani wojenne u nas podczas końcowej ofensywy prawi, że
nie było, gdyż bitwa frontowa odbyła się za Wisłą. Od nas
tylko strzelała artyleria na północ na flankę, poruszając
się na zachód wojsk radzieckich.

Praca dzieci szkolnych przy okopach.

Na początku listopada 1944r. komendant obozu policyjnego
budowy odcinka umocnień polowych z siekibą w Przybysławicach
Obersturmführer SS wezwał wszystkich kierowników szkół
na ochrany wywołując im polecenie pracy wraz ze starszymi
dziećmi szkolnymi (od lat 10⁰⁰) przy okopach.

Rozkazał wyrzucić chrost i grodzie płotki do okopów t.20. maty.
Nie pomogły tłumaczenia, że nie ma chrostu i że dzieci nie potrafią
tego wykonywać. Na to odpowiedział - płotki muszą być
i że to odpowiedzialny jest kierownik szkoły, a materiał mogą
brać sobie skąd chcą.

W kolejnym rejonie szkolnym pracownik urzędniczy w domu
Ludwika w drugiej sali. Na majstra tej pracy powołano
Banię Franciszka.

Co dzień rano dzieci zbierały się w pracowni i czyniły

wyruszać z pierzyna, łestwa na chroście, kotki, a drugie części
grodziła płotki. Wycinano koraki po łkach i polach i obcinano
wierzby. Było z tego powodu wiele nieprzyjemności, gdyż ludzie nie
byli zadowoleni, że im ucinano materiał na konyki, odgrawiając
się kierownikowi szkoły odpowiedzialności po skonieczonej wojnie.
Korunami ludzie nie nie mówili, bo wiedzieli, co czeka każdego
kolejnego za nieukończenie rozkazu SS-manów (Osiptim).

Materiał woziono furą do pracowni. Przy tej pracy rajeci też
byli starsi, których panna lekarz za nieobrotanie chorych.

Wyrwały niemi dzieci. Dobrze, bo mrozy dochodziły czasem do 15°C,
a musiało się coś robić, gdyż trzeba było wykonywać się pracą,
ostając za pokwitowaniem płotki.

Podziennie też kontrolowali pracę Esmani, którzy przyjeżdżali
na chorów umocnienie polowych.

Ża każdy oddziałowy płot dostawano bloczek na 10 zł
i bloczek na żywność. Nasz zespół zarabiał miesięcznie
50 zł, za co można było kupić u.p. rozklaty krowi ser wiejski.
Na bloczki żywnościowe też nie wiele dostawano - prawie jeden
człowiek wyżyłby z tego, co należałoby się wypłacić za dzienną
pracę.

Praca obicci towała, aż do czasu, kiedy z domu Ludowego,
wojsko usunęło pracownię t.j. do 13. I. 1945r.

Próbował Obersturmführer SS zorganizować pracownię
na polu, ten ofensywa już towała, pingey te słowa zaczęły
się ukrywać i robota w Olszynie, szaga nie ruszyła. Wiedząc
było zalecanie u tych „nieustraszonych“ Esmanów i imi
więcej myśleli o ucieczce na zachód, niż o pracy, lecz
strzeż się trzeba było, bo mogli jeszcze „użyć“.

Trwały terror.

Niemcy sprawując rząd w Polsce po jej zawojowaniu stosowali
metody nie lżejsze z gwałtownością narodu uciśnienia. Traktowa-
li Polaków, jak w dawnych wiekach traktowano niewolników. Chcieli
mieć nasz Naród potulny, alegalny i pracujący wydatnie nad
budową „Wielkich Niemiec“.

Z pomocą próbowali uzyskać sobie ludność polską obietnicami
i fałszywymi interpretacjami przyczyny wojny z Polską. Gdy to
nie odniosło skutku zaczęli siać terror. Przy każdej okazji
stosowali metody kastracji. Urządzali obławy, łapanie

na roboty, aresztowania i do tej takich Polaków, którzy nie mieli wspólnego z prawą podziemną, po prostu dlatego, żeby nikt nie miał się i być uległy, by móc realizować swoje imperialistyczne cele.

W naszej wsi w czasie wojny było dwa razy na obładowanie Gestapo, czyniąc aresztowania osób, których podejrzano o przetrzymywanie konfidentów Gestapo Barana z Wań-Rudy.

Pierwszym razem zabrano do więzienia Zonia Józefa i Sodrata, a drugim razem Olęckiego Józefa z Łolara sekretarza Gminy w Riedfordzie.

Gdy ludność domniechała się, że Gestapo przybyło do wsi kryła się gdzie mogła. Aresztowania byłyby dużo więcej, gdyby nie uciekła ludność z domu. Poszukiwanym był ten nauczyciel miejscowej szkoły Pluta Franciszek, który wyjechał z domu i dzięki temu przetrwał wojnę, służył w gospodzie za parobka w ponieci obładowaniu.

Tak przebiegały te dni, że nie udało się przed karą, a potem, wędrującym do wsi, zgodnie z przykazaniem Gestapo po nowo ofiarę. Właściwie ludność w domach tylko w zboru na ławach w obładowaniu. Prawie przez cały czas wojny jedna grupa ludzi kryła się; raz ci co nie oddali konduktu zboru, drugi raz ci co nie wypiechali ochotniczo na roboty do Niemiec, innym razem tacy o których Gestapo przez swoich agentów wypytywało się.

Kryli się też później i tacy z miejscowych gospodarzy, którzy z początku okupacji byli zadowoleni z Niemców, mówiąc że Niemcy wprowadzą w kraju naszym sprawiedliwość. Przekonali się niebawem, że tylko Matka Ojczyzna własna może zapewnić wolność i sprawiedliwie życie swoich obywateli.

Terrorem chcieli też Niemcy wynarodzić tę część polskiego społeczeństwa, która miała narzekać o brzmieniu niemieckim.

Wzywano tych ludzi do ławek i pod przymusem karano podpisując ławki o przysięgę do narodu niemieckiego.

Atkeja ta w naszej wsi spaliła na panowie, bo chociaż ktoś podpisał ławki, na ławie, która miała radę, o przysięgę na ławie, "Stummdeutsch" nikt nie zgłosił się.

W tym wypadku Niemcy straszili Gestapo.

A że celów wyjazdu do teren Gestapo było mieć przetrwać.

więc za karistym przyjardem do nas zostawili trupa niewinnego
ciowicka. Podczas pierwszego przyjardu zastrzelili Treckiego
(zięcia Protoka Gregoria z Podwala) który wrzucił z góry w karty
na Ruokie. Podczas drugiego obławy zastrzelili Filaricką Annę
ze Łdarcu mającą 42re młotnich dzieci z tej tylko przyczyną
że nie zastali w domu jej męża Filarickiego Stanisława którego
chcieli aresztować. Nie pomogły błagania miejscowej o litosć
i pisanie dzieci. Wgwiekli ją w otwór przez okno i zastrzelili pod
łotem a następnie kikut jej pochować Złabostrowej Teresie
spod szkoły.

Wspomnę też że w tym dniu było także Gestapo i w szkole leż
pięć te słowa. złożył brat z żoną usunąć się w pole
w ostatniej chwili przed przyjściem gestapowców tak że zastali
dom pusty i odeszli w przekonaniu ocalonych ofiar.

Podła ofiarą krwawego terronu niemieckiego Augustyniska
Teresa ze Łdarcu którą zastrzelili Niemcy na 3 dni przed
wyzwoleniem w następujących okolicznościach. Wróciła
Teresa Augustynska od swojego teścia z Łabawy do domu.

Zobaczyła pod kościołem gromadę ludzi z Łabawy których wojsko
niemieckie zgromadziło chcąc ich strzelać za to że ktoś rabił
w nocy 3 żołnierzy niemieckich na Kępie. Zrozumiała że
w tym grupowaniu ludzi przed kościołem jest coś niedobrego
szybkim krokiem zaczęła oddalać się w kierunku domu.

Zobaczyli ją Niemcy i zaczęli krzywić aby zatrzymała się. Ona
przestraszona zabiegła do ucieczki a wtedy jeden z Niemców
strzelił do niej dwa razy, trafił jej w plecy. Po strzałach
złoniła na miejscu.

Byłoby w tym dniu więcej ofiar, żeby nie interwencja ks. kan.
Słoki Franciszka proboszcza z Łabawy który gwarantował że to
nikt z mieszkańców Łabawy nie dokonał mordowania żołnierzy
i będzie odpowiadał za bezpieczeństwo wojska cofającego się na
Zachód na odcinku Łabawy.

Wyzwolenie.

Ludność w lipcu 1944r. wyglądała z dnia na dzień ofensywy
wojsk radzieckich i polskich (dotyczyło do nas wiadomości
o walczących na froncie wojskach polskich). Front był niedaleko
tu koło Bybrowy. Wiedzieli ludzie co znaczy przejście frontu
przez wieś, lecz tak sprzykły się uroczoności, które ludność

musiała uciec od Niemców, że było jej wszystko jedno - żyć znów, albo zginąć.

Od dn. 12. I. 1945 r. to jest chwili runienia końcowej ofensywy, Niemcy zaczęli rabować co się dało; konie, wory, krowy, drób. Prawie wszystkie konie i wory ze wsi rabowano. Po domach chodzili koniarze i zabierali krowy i świnie od tych gospodarzy, u których zostali więcej, jak jednog młodego. Bronili się mieszkańcy przed rabunkiem uciekając z inwentarzem żywym w pola i krzaki i to był dobry sposób, bo przez to uratowano wiele bydła i mierzwi.

Niemcy cofając się zabrali ze sobą wszystkich mierzwi, którzy pracowali przy okopach. Świeżo ci z doświadczeniem, a jeszcze zapędzili ich na Śląsk i dopiero po rozgromieniu armii niemieckiej na Śląsku powrócili po paru tygodniach.

Wszystkie mierzwi unikali spotkania z wyjsiem niemieckim, kryjąc się w rozmaitych schowkach.

Mieszkańcy wykopywali do ziemi kłose, okryci naręcznie rolnicze przed grabieżą i ogniem. Wszystkie ludność przygotowana była do ucieczki, gdyby u nas uformował się front.

Nikt z porzątku ofensywy nie zdawał sobie sprawy, gdzie odbywa się bitwa. Ze wszystkich stron słychać było strzały i detonacje. Dopiero po 2 dniach trwania ofensywy, domyślił się, że ognisko walk jest za Wisłą, koło Nowego Koceryna, gdyż stamtąd dochodziły odgłosy wrzawy bitewnej. Kierując się słuchem dostrzec się można było, że Niemcy cofają się na zachód, gdyż strzały frontowe posuwały się w tym kierunku. (Muszę stwierdzić, że czym bliżej frontu tym mniej wie się o przebiegu operacji wojennych.)

Wciąż kłusowało nam się, że od strony Łabna zaatakują Rosjanie fortyfikacje nad Dunajcem, bo wyprzedzono mieszkańców Biskupic.

Nie wiedzieliśmy, że w tych fortyfikacjach znajdują się nieliczne oddziały, przeważnie pionierów do wysadzania mostów i różnych obiektów. Pragnienie wyzwolenia z pod jarzma niemieckich Prusaków było powszechne. Dopiero w nocy z 18 na 19. I. usłyszeliśmy detonacje, pochodzące z wysadzania mostów na Dunajcu i stronie, prowadzącej z Biskupic do Żurawicy.

Stwierdziliśmy, że Niemcy się panowanie u nas, "narodu panów", jak sami Niemcy siebie nazywali.

Dnia 19 stycznia 1945r w godzinach przedpołudniowych przyszedł pierwszy patrol rosyjski do wsi. Niemca żadnego w okolicy nie było. Wyrzuli się z nory, a musieli się spieszyć, bo w tym dniu wojska radzieckie znajdowały się już w Krakowie.

Bez żadnej bitwy w naszej miejscowości i okolicy przyszło wyzwolenie.

Do serc ludności wstąpiła nadzieja lepszego jutra. Oby Bóg Wszechmogący pozwolił, aby Narodowi polskiemu nowa rzeczywistość przyniosła być szczęśliwy.

Zniszczenia wojenne w szkole.

Po wyzwoleniu otwarcie i budynek szkoły przedstawiał się okropnie.

W budynku od strony starej wyglądały tylko otwory na okna. Brakowało nawet ram okiennych. W sali szczytowej za kamerarą brak było trzech okien. W obydwoch wspomnianych izbach podłoga została powyrwana. Drzwi potupane. Piece uszkodzone tak, że nie nadawały się do użytku. Tablice szkolne i część ławek uległy zniszczeniu. Wiele drobnych rzeczy z inwentarza szkoły brakowało. Nawet piec ciepły z dwiema klasami został wyrzucony przez wojsko.

Budynek gospodarczy uciepiał także nie mało. Podrywano deski z sopo, słodół i wszystkich przegród, wyrzając tychże do paleniska w piecu.

Opiekanie szkoły w 70% postawiło kwatrującemu wojsku, jako środek do ogrzewania swoich pomieszczeń.

Otwarcie szkoły budziło wstręt. Było zanieczyszczone słomą, śmieciami i odchodami ludzkimi. Do odrażającego wyglądu przyczyniało się ogrodzenie z drutu kolczastego powstałe jeszcze po Obozie Pracy. Wogóle wojsko niemieckie ostatnio nie starało się o czystość i jaki stan zastało po obozie taki zostało. Ponieważ doświadczenia były przepełnione, a wreszcie wykierowało się z niego, nie odrywając ^{podłogi} desek a zrobili sobie w srobie latryny. Wreszcie było pełno piór gosi, bo tych ptaków domowych Niemcy nie konsumowali.

Musieliśmy z przykrością stwierdzić, że po odejściu wojska niektórzy mieszkańcy tejże gromady, wykorzystując nieobecność moją - byłem miesiącony, że szkoły - przychodzili do szkoły i zabierali co im

wpadło pod rękę, nie potrzebny to własność szkoły.
Wybito nawet w nową rybę w oknie i zabrano deski
z łóżek, które zostałyby robione z odesłanych części
stodoły szkolnej.

Przygotowanie budynku do nauki i rozpoczęcie zajęć szkolnych
Po wejściu do nas wojsk radzieckich władze administracyjne
gminne (Zarząd Gminy w Radonie urzędował w składzie jak za okupacji
niemieckiej) wydały polecenie uruchomienia szkoły.

Nasza szkoła zaczęła zaraz czynić przygotowania do otwarcia
nauki.

Prośbom pieniężnym na odremontowanie szkoły nie było.
Na skutek starania kierownika szkoły wyprzedzono trochę wapna
w majątku Żabara i przystąpiono do białenia ścianek
szkolnych przy mrozie 18°C . Ludzi do białenia i sprząta-
nia w szkole wynajmął w drodze zarobku sołtys tutejsz.
gromady Bania Andrzej z Podwala.

Muszę wspomnieć że przez czas okupacji niemieckiej
Bania Andrzej jako sołtys gromady siedział na rękę szkoły,
starając się o opał i odsnieżenie sal i nie dopuszczał, aby
szkoła była nieczynna. Łatwy ciężar utrzymania szkoły
leżał na mieszkańcach gromady, bo Niemcy twierdzili, iż
nie leży w interesie Niemców, aby kochać polskie
dzieci. Powoływali na nauczanie, gdyż chcieli utrzymać po-
rządek, i w Generalnym Gubernatorstwie Polacy ^{Korzystając} ~~z~~ z pełnych
praw swobod obywatelskich.

Wynikło to było najkonieczniejsze, jak drzwi były w oknach
poprawowane promioryzmem. Był to jeno stan opłakany,
lecz w tym czasie nie można było o niczym więcej myśleć,
bo zima trzymała mocno i funduszy na poprawę nie
było.

W domu Ludowym w sali zwanej "Matnij" zrobiono też
porządki i umieszczono tam jedną klasę. W tej sali stał
piec i cegły słabo grzejcy, zbudowany przez Niemca ze masła,
lecz taki narazie musiał wystarczyć.

W tej klasie zaczęła się nauka już 26. I. 1945r.

Drugą izbę lekcyjną przygotowano w budynku szkolnym,
wyprowadzając ją w zielarnię pięt, pożyczony od gospodarza
Lionieka Józefa na dzień 5. II. 1945r.

W tym dniu rozpoczęto naukę szkolną ze wszystkimi dziećmi w ramach 4 klas. Dzieci w wieku obowiązku szk. w rejonie szkoły znajdowało się 188.

Nauczyciele i uczniowie.

Po wywołaniu na stanowiska nauczycieli tej szkoły pozostali Prymerek Józef, jako kierownik szkoły i Kowalska Maria, jako nauczycielka. Religii udzielał ks. kan. Litko Fr. i ks. Poltys W.

Gdy uruchomiono Inspektorat Szkolny w Brzesku pod zwierzchnictwem p. Insp. Bonczara Józefa a zast. p. Inspekt. Stebnickiego Alfreda otrzymała nominację od 1. II. 1945r. na nauczycielkę tej szkoły p. Prymerek Karolina, która objęła urządowanie w szkole jako 3^{ci} sile nauczyci.

Uczniów uczęszczających do szkoły w lutym 1945r. było 179.

Warunki pracy nauczycieli w szkole.

Warunki pracy nauczycielskiej po uruchomieniu szkoły były nie do porównania. Przedwzrostkiem brakowało odpowiednich tablic szkolnych. Kierownik szkoły karał pomalować stolarzowi deski czerwoną farbą, który wysł do tego materiału, jakim malował trumny dla nieboszczyków. Taką tablicę musiała spełniać przepisana rolę. Brak ławek dawał się tu odrywać proczas rajce w szkole.

Izby lekcyjne ogrzewano słabo albo wcale, licono się z opałem, gdyż ciężko został zdobyty, drogi zbiórki po wsi.

Utrzymanie czystości miało swoje usterki, ponieważ obsługujący szkołę nie wysiłał się bo uważał, że ma to za tę robotę otrzymuje (dostawał od gospodarza garniec zboża czyli 4 litry na przeciąg roku).

Z powodu wadliwej budowy pieców w wynajętym pomieszczeniu na klasę i domu ludowym unosiły się nieraz tumany dymu.

Tamto nauczanie nabrało na wielkie trudności. Dzieci nie miały żadnych podręczników i wiele trudu musieli ponieść nauczyciele, aby dzieci nauczyły czytać. Wyrzuciwano więc przestarzałe książki o jednokrotnej treści przynajmniej w kilku egzemplarzach i na nich kontynuowano ćwiczenia w czytaniu.

Musieli obywać się bez pomocy naukowych do geometrii i innych przedmiotów, ponieważ wszystkie prawie pomoce naukowe uległy zagładzie.

Porozumienie z władzami szkolnymi nastąpiło wiele kłopotu.

bo poczta nie funkcjonowała, a w razie potrzeby trzeba było samemu jechać do Brzeska lub szukać okazjonalnego posłańca. W nauce kierowano się programami z przed 1939 r.

Pomimo nie sprzyjających okoliczności w pracy szkolnej nauczyciele pracowali z zaparciem się siebie, albowiem dodawała im otuchy myśl, że pracą niekierpowanie dla pomnożenia dóbr kulturalnych obywateli Odradza się Ojczyznę, gdyż każdy jej widział, iż sprawiedliwość dziejowa musi nadejść i Niemcy hitlerowskie broniące się jeszcze resztkami sił ostateczną bitwę przegrają.

Ekzystencja nauczycieli

Czas okupacji niemieckiej.

Położenie finansowe nauczycielstwa przez przeciąż całej okupacji niemieckiej było ogromnie niekorzystne. Podstawy nauczycielskie żyły w nędzy.

Pensje nauczycielskie były utrzymywane na poziomie płac przedwojennych i wynosiły z początkiem wojny 210 zł, a później podwyższono do 250 zł.

Siła płatnicza złotego w różnych latach wojny była różna. Na wiosnę r. 1940 kwota kosztowała 600 zł. Jeśli chodzi o produkty żywnościowe to w jesieni 1939 r. i 1940, i 1941 r. prawie że nie istniały, ceny tylko panował handel wymienny. Za skórkę buty, rower, mydło można było otrzymać zboże, mięso czy tłuszcz. Po wsi chodziły gromady ludzi za zbożem, ziemniakami, masłem, wymieniając wytwory przemysłowe na wytwory wsi. Innym sposobem, nie można było się zaopatrzyć w żywność, bo handel spożywczy za pieniądze nie istniał.

Za bobaki i skórę na buty w mieście zjedano też zboża. Wprawdzie, tu i ówdzie można było nabyć coś za gotówkę, ale były to rzadkie wypadki. W latach 1942, 1943 i 1944 prościej można było kupić za pieniądze zboże, tekstylia i skórę naturalnie w handlu nielegalnym po cenach wygórowanych.

Podam kilka przykładów cen niektórych towarów w normalnym czasie w ciągu wojny dla zilustrowania trudności egzystencji ludzi pracujących w publicznych instytucjach, których uposażenie miesięczne wynosiło przeciętnie

od 150 - 300 zł. Pracujący dostawali przydział żywności miesięczny, który starczył na 5 dni.

Rok 1940 wena wosna.

Za 100 kg ziemniaków płacono	25 zł
1 kg masła	15 "
garniec kaszy (4 l)	50 "
25 kg ryżu (ciężki)	90 "
koszula męska	150 "

Po zbroi z tej okolicy ludzie jeździli za Wisłę do Koszyc i trzeba było bardzo strzec się bo Niemcy konfiskowali każdą ilość przewożonego zboża, a gorliwie pomagali im policja polska, rekrutująca się z przedwojennych policjantów „granatowych”.

Z miesiąca na miesiąc wszystko drożało, nar ceny podskoczyły bardzo wysoko, to znów spadły, lecz nigdy nie osiągnęły stanu poprzedniego, tylko ustabilizowały się wyżej. N.p. w roku 1942

1 kg masła kosztował 70 - 80 zł
w roku 1943

1 kg masła był w cenie 150 - 170 zł
za 100 kg pszenicy płacono 800 zł
w roku 1944

1 kg masła kosztował 260 zł (u producenta)
ser wiejski 50 "

Buty o podłożu drewnianej 700 "

Buty ze skóry wybrane 2500 "

Koszula męska nowa 700 "

Szpulka nici 45 "

Ryż za 100 kg 1400 - 1200 zł

Ziemniaki za 100 kg 400 zł

Jak więc nauczyciele mogli żyć w czasie okupacji niemieckiej przy tak wysokich cenach a niskich płacach?

Żebyście żywności i zapewnienie posiłków było nieladaczką. Ci nauczyciele, którzy mieli coś do sprzedania z odkieru przy mebli to wyzbywali się ^{tych rzeczy} i mieli na jakiś czas zapewniony chleb. Gorzej było z tymi nauczycielami, którzy w czasie działań wojennych stracili swój obywatel. Sytuacja tych ostatnich była tragiczna. Czysto brakowało im chleba.

Niektórzy z nauczycieli trudnili się handlem nielegalnym

i w ten sposób zdobywali środki na utrzymanie.

Pierwszy to stawa z początku wojny trudnił się wyrobem mydła i zamieniał na produkty rolne.

Sporadycznie pomagali też naucz. rodzice uczyących się dzieci, przysyłając kawałek chleba, to maki, czy kaszy, albo trochę mleka.

Kupić zboża lub innych produktów nie można było we wsi, bo gospodarz nie chciał od swojego nauczyciela brać ceny "paskowej", gdyż mu - według jego mniemania - nie wypadało, więc volał pomieścić że nie ma do sprzedania. Po zbożu trzeba było wyjeżdżać do innych miejscowości.

Wilkakrotnie prowadzone były przez Zarząd Gminy w budowie akcje nawołujące do zbiorów zboża dla naucz. lecz większych wyników nie dawały w gromadach, bo robiono to - mniemam - bez przejścia się tą sprawą, ponieważ członkowie Zarządu Gminy nie wchodziłi w położenie nauczycieli, gdyż powodziło się się im stosunkowo nie najgorzej, albowiem byli przy przydziałach żywności i odciganiu kontygentów i umieli określić tak, żeby krytyki nie mogli mieć podłożem.

Pomoc ludności - jak już wyżej wspominałem - dla nauczyciel. chociaż nieustalona jednak przejawiała się w różnej formie.

Wspomnę najpierw o nauczycielce która pracowała w tutejszej szkole podczas wojny. Miała dwoje małych dzieci i była zmierzona wojną.

Dostawała od gospodarzy po 1 l mleka dziennie, lecz musiała codziennie przysłać nauczynie do innego gospodarza. Otrzymywała też od wsi parę razy zboże i ziemniaki. Gdy była w szpitalu 10 tys Gromady dał jej zapomogę pieniężną.

Zjednała sobie sympatię ludzi, bo leczyła we wsi chorych. Miała apteczkę i udzielała porad chorym.

Pomimo tego życie płynęło jej bardzo ciężko, wciąż była niedostatek i ciężyła obawa czy jutro będzie co jeść.

Ja z pomocą ^{o produktach żywnościowych} wsi nie korzystałem, ponieważ do szkoły należał kawałek gruntu, który uprawiałem, mając z niego dodatkowe dochody. W gruncie sam pracowałem po lekcejach, okopując ziemniaki, plewując zboże a nawet różnecząc nasion.

Trawę dla krowy i ziemniaki wozilem z pola na rowerze.

Podkreślam jednak, że gdy najzłem kogoś z gospodarzy

do wórki zboża, czy orki i płaciłem mu za pracę zdarło się,
że nie przyjął zapłaty, twierdząc że nie weźmie, bo nie, iż nie
mam tym płacić.

Miałem też wypadki, że gdy brakło mi jakiego produktu
^{otwornym i wcale już w wypadku poprzednim.}
(opłóć sznurów, który był bardzo a bardzo ceniony)

Naturalnie unikałem jak mogłem, aby nie korzystać z pomocy
ludności a dawać sobie radę samodzielnie i płaciłem za usługi.

Dało się odczuć, że skutkiem gromady nie dałoby swoje-
mu nauczycielowi umrzeć z głodu. Spontanicznego ^{jedynak} odruchu
pomocy naucz. ze strony ludności nie dało się zauważyć.
Jednostki tylko rozumiały położenie Polaków, pracujących
w służbie publicznej.

Każdy z nauczycieli zdawał sobie sprawę z pokutyje
jeszcze w naszym wiejskim społeczeństwie niemiłanie,
że pracownik umysłowy jest "darmozjadem" zupełnie
nie potrzebnym w społeczeństwie. Dlatego też unikał jak
mógł zwracania się o pomoc. Wiele z takich ludzi
z początku wojny wyrażało się nawet publicznie, że dobrze
wszystkim wojownikom, mieć trochę poproszenia, bo im przed
wojną dobrze się powodziło.

Z biegiem czasu wojennego i rozmaitych narodowych
cierpień na tę sprawę zaczęło patrzeć trochę inaczej, bo
wszystkim zaczęli się Niemcy - mówiąc tutaj innym wyrażeniem -
"odbierać do skóry".

Myszę, że w dużej mierze do braku zrozumienia potrzeb
innych na to zasługujących, przyczyniała się obawa,
że samemu gospodarstwu braknie żywności przy ciągłym
wroście zapotrzebowania wojennego.

Starałem się przedstawić choć pokrótce stronę regu-
lacji nauczycieli w naszym terenie za okupacji niemieckiej.
Podatłem tylko cyfry i fakty, bo myślę że każdy wyobrazi
sobie, co działo się z naszym nauczycielą polskiego.

Czas po Wyzwoleniu.

Wyzwolenie nie przyniosło poprawy bytu nauczycieli. Z powo-
du zniszczeń aferyzowanych otrzymana jeszcze wrośła. Zairtuit-
niał tylko wolny handel. Pokory podwyższone do 400 zł
miesięcznie. Minimalna żyła kosztuje 1200 zł.

Przydziały do kwietnia 1945r. jeszcze nie są rozproszane.

Władze administ. zaprowadzają uruchomienie przydziałów.
Dotychczas nauczyciele i żyją sposobem jak za okupacji
niemieckiej.

Wprowadzenie nowej organizacji szkolnictwa powr.
Symonowicz Rząd R.P. jako rząd Demokracji ludowej wydał
dekret, na mocy którego każde dziecko na całym obszarze
naszego kraju będzie miało możliwość skończenia 7 klas
szkoły powszechnej.

Pomyślane jest to w ten sposób: jeżeli w danej miejscowości
jest przeliczono 120 dzieci szkolnych tworzy się tam
pełna szkoła powszechna o 7 klasach. Jeżeli zaś jest mniej
ucniów w szkole, organizuje się 5 lub 6 klas, a następnie
uczeń przechodzi do szkoły zbiorowej, aby dokończyć naukę
w wyższych klasach. Tę szkołę 7^{klasową} jest
gęsta.

Nasza miejscowość ma odpowiednią ilość dzieci w obowiąz-
ku szkolnym, by mogła mieć pełną szkołę powszechną.

W związku z wprowadzeniem nowej organizacji szkolnictwa
powszechnego utworzono w dniu 20 marca 1945 r.
w tej samej szkole 6 klas.

Roczniki starsze klasy IV. przeszły do klasy V i VI.
a rocznik drugi klasy III. do klasy IV.

Nowego programu naukowego nie było. Każdy z na-
uczycieli realizował program z przed roku 1939, a podział
jedną dostosowywał do warunków miejscowych.

Poprawa ogrodzenia szkoły.

W kwietniu 1945 r. przystąpiono do naprawy ogrodzenia szkoły,
zniszczonego podczas wojny. Materiał na rygle i słupki przywie-
ziono z rowu przeciwpancernego, ciągnącego się wzdłuż
rowu Kiszeliń, który Niemcy wykopali jako przeszkodę
dla czołgów. Row ten był umocniony drewnianymi żerdzia-
mi. Szkolne pole, krzące po lewym brzegu Kiszeliń było
przekopane takim rowem i przez to straciło dużo na war-
tości, bo pomimo zasypania rowu w przyszłości nie będzie urodza-
ją, gdyż żwir dostanie się na powierzchnię ziemi.

Żwirze chlewna i prace przy parkanie wykonywali

mierzkawicy Gromady systemem narwaskim.

Wiele było kłopotu z naprawą płotu, bo chociaż niejednemu mierzkawicowi sotyś nakazał przybycie do pracy kółt ogrodzenia ten nie przyszedł i nie było na to rady.

Pomimo rozmaitych trudności reperacja płotów kółt szkoły została ukończona z pomocą mającą przy wydatku pomocy urzędniczego sotyśa Gromady Ob. Koralówka Stanisławów.

Sprawy oświatowe we wsi.

Zaraz po oswobodzeniu naszej miejscowości od niemieckiego najazdu dało się zauważyć zainteresowanie mieszkańców sprawami oświatowymi. Siergiej i młodzież był pod do pogłębienia swej wiedzy.

Aby ten zapal do podniesienia się ludności na wyższy poziom kulturalny utrzymać i zadziwić użycie nauczyciele tejże szkoły urządzali pogadanki oświatowe, wykorzystując na ten cel zebrania gromadkie i angażując z młodzieżą dorosłą i dzieciem szkolnym przedstawienie.

Frekwencja na prelekcjach oświatowych i przedstawieniach była duża. Widać było że ludność spragniona jest wiedzy na tym polu. Rzec zupełnie zrozumiałą. Przercata wojnę, społeczeństwo nie mogło nawet myśleć, żeby móc występować publicznie z jakimś polskim akademikiem.

Aby tylko ten dobry objaw ku oświeceniu z strony tejże obywateli nie stał się „światowym ogniem”!

Ruch ludności na ziemi odzyskanej na Zachodzie.

Po odebraniu Niemcom przez armię radziecką i wojsko polskie utworzone przy boku Armii Czerwonej - ziem nad Odrą aż do Szczecina, czynnik państwowy nawoływały Polaków do osiedlania się na tych ziemiach. Wyjechało tam od nas sporo ludzi. Byli tacy, którzy jechali tam i z powrotem, wioząc stamtąd różny towar. Przygryzła o takich osobników nazwa „szabrownik”. Wyraz ten oznacza tyle co człowiek mienia opuszczonego.

Z gminy Krollów wyjechało też kilku nauczycieli, aby zająć stanowiska w tworzących się tam szkołach. Liczyła ich w tamte strony nadzieja lepszych warunków pracy.

Kapitulacja Niemiec.

Dnia 9 maja 1945 r. rozniósł się lotem błyskawicy wie-
stomność, że armia niemiecka skapitulowała.

W tym dniu wszędzie w większych skupiskach odbywały się
manifestacje. Ludność rzucała się z wejściem narencie
w stadium pracy pokojowej i wolności osobistej.

Praca w szkole.

Praca nauczycieli w szkole jest ciężka. Odczuwa się braki
w pomocy naukowych. Najczęściej daje się we znaki brak
podręczników dla dzieci.

Kierownictwo szkoły nie ma żadnych budżetowanych sum
na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem szkoły.

Wszystkie wydatki pokrywane są ze zbiorów od ludności.
Nawet tablice szkolnych jeszcze nie ma. W szkole bo zami-
stna tablica u stolara jeszcze nie „przywędrowała” do
szkoły.

Brakuje też jeszcze wytycznych, co do kierunku pracy
w szkołach powszechnych, chociaż sygnalizowane są zmiany,
zgodne z demokratyzacją ludowego życia społeczeństwa polskie-
go ma ulec demokratyzacji i do tego muszą być dostosowane programy
szkolne.

Zakończenie roku szkolnego.

Rok szkolny 1944/45 został zakończony dnia 30. czerwca
1945 r.

Był to rok bogaty w wypadki okrojone i ogromnie
ciężki dla szkoły.

Nauczyciele, aby kontynuować pracę, wydawali z siebie
prawnie nadludzkie wysiłki.

Skoro w przyszłym roku szkolnym szkoła będzie miała
lepsze warunki pracy, gdyby Rząd Demokratyczny uwo-
ził program na należnym miejscu postawił hasło
„Frontem do oświaty mas pracujących”!

W Zabaniu dn. 5. lipca 1945 r.

Kier. szkoły: J. Gremeryn

Dnia 7. VII. 1945 r. szkoła otrzymała 1 ha gruntu z parcelacji majątku
obworskiego w Zabaniu. Grunt przydzielony został z inicjatywy ob. Kity
Andrzej, mieszkańca tejże Gromady, który był członkiem Komitetu Parcelac.
Kity

Rok szkolny 1945/46.

Zbiórka desek i pieniędzy na poprawę sprzętów szkolnych.

W ciągu letnich ferij szkolnych kierownictwo tutejszej szkoły wspólnie z Komisją Oświatową w Zabawie w osobach: Kowalewski Stanisław, Putała Stanisław, Lechowicz Jan, Żelazo Franciszek, Kurek Jan, Loch Jan, Garmcarz Franciszek, Jewuła Józef i Halastra Władysław zabiegało o wykanie fundusów na poprawę sprzętów szkolnych.

Przeprowadzono we wsi zbiórkę desek i dobrovolnych datków pieniężnych na remont szkoły.

Zbiórka dała 2690 zł i 22 szt. desek.

Przygotowanie sal szkolnych do nauki.

Szkola na początku roku szkolnego mieściła się w dwóch budynkach. W budynku własnym była jedna izba lekcyjna, a druga w Domu Ludowym.

Z zebranych ofiar od miejscowej ludności naprawiono ławki, okna, sporządzono wiszaki i tablice szkolne.

Sal szkolne zostały wybielone i wymyte przez dziewczęta ze wsi bezpłatnie na mocy zlecenia Sołtyśa, jako wypełnienie obowiązków starwarkowych.

Przy stosowaniu tej formy pracy w szkole, kierownik szkoły ma wiele kłopotu, bo pracę wykonują ludzie z nakazem niechętnie, nieobale i nieterminowo.

Rozpoczęcie nauki szkolnej.

Pomimo braku ^{o kurse gminnej} ~~sumy~~ na pokrycie wydatków w związku z uruchomieniem szkoły, lokale szkolne zostały przystosowane do nauki i lekcje szkolne rozpoczęły się 4. września 1945r.

Do uruchomienia szkoły w przepisany termin nie doszło z powodów, gdyż część społeczeństwa nie chciała zrozumieć stanu, jaki jest w istnie w danej chwili - że od społeczeństwa miejscowego zależało stworzenie warunków do rozpoczęcia nauki, bo wpływy podatkowe nie mogły pokryć wydatków na oświatę.

Nauczyciele i uczniowie.

Na początku roku szkolnego 1945/46 pracowali w tutejszej szkole trzy siły nauczycielskie a to: Rymeryk Józef, Kowalska Maria,

Szymonuk Karimiera.

W paradierniku przydzielono jeszcze jednego nauczyciela, a był nim Gondak Józef.

Do szkoły uczęszczało 168 dzieci.

Szkola obejmowała 7 klas.

Nasze środowisko zdobyło więc możliwość kształcenia dzieci w zakresie pełnej szkoły powszechnej.

Z powodu braku izb lekcyjnych nauka odbywała się w godz. przedpołudniowych i popołudniowych.

Młodzieńcy do gimnazjum.

Z naszej miejscowości kształci się w gimnazjum 23 młodzieńcy.

Nie było nigdy dawniej tak dużej liczby młodzieńcy, kształcącej się w szkołach średnich.

Zwiększony dzisiaj napływ uczniów do gimnazjum z terenu wsi ma przyczynę w dobrym położeniu gospodarczym chłopów.

Produkty rolnie są drogie i przez to chłopcy mogą posyłać swoje dzieci do szkół średnich.

Remont izby szkolnej t.j. kancelarii.

W czasie wojny uległy zniszczeniu 2 izby szkolne w zachodniej części budynku szkolnego.

Szaleć mniejszą, stającą dawniej za kancelarią postanowiono odremontować, bo szkoła o 7 klasach nie mogła kontynuować nauki w 2 izbach lekcyjnych. Treba było wyprawić do sali podłogę, okna i zbudować piec.

Funduszy na materiał nie było a sala była koniecznie. Z przykłej sytuacji znalazło się wyjście.

Kierownik szkoły wypożyczył deski od gospodarza Halasty Władysława z Podwala, struganie desek uskutecznił ludźmi, przydzieleni przez Sołtyśa Gromady, a podłogę wyprawił bezpłatnie Banca ludowej bardzo upośledzonej ohywatek starszej Gromady.

Okno powiększono porostalymi częściami z innych okien, uratowanymi od zniszczeń wojennych i zakupiono piec żelazny. Klasa, chociaż mała, bo licząca tylko 15 m² musiała spełniać swoje zadanie.

Naukę w tej sali rozpoczęto 3. XI. 1945 r.

Mari

Kurs dokształcający przy szkole.

W dniu 10. XI. 1945 r. tut. kierownictwo szkoły zorganizowało naukę na kursie dokształcającym w zakresie 7 klas szkoły powszechnej.

Na kurs uległo 29 słuchaczy, rekrutujących się wyłącznie z miejscowości miejskiej.

Nauka odbywała się przez cztery dni w tygodniu w godzinach wieczornych.

Prelegentami na kursie byli nauczyciele lat. szkoły: Symczyk Józef i Symczyk Karimiera.

Kurs gotowania i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Z dniem 15. XI. 1945 r. nauczycielka tut. szkoły powszechnej Kowalska Maria rozpoczęła kurs gotowania i prowadzenia gospodarstwa domowego. W kursie uczestniczyło 17 dziewcząt i 3 kobiety zamężne.

Opał dla szkoły.

Ramy budżetu Gminnego w Rastowie nie mogły zaspokoić zakupna opału na ogrzanie klas szkolnych, dlatego Gromada musiała dostarczyć szkole węgla na zimę, nie chcąc dopuścić do przerwy w nauce szkolnej.

Ludności Gromady otrzymała wtedy wógiel, tytułem premii za dostarczone produkty rolne, jako smaczenie rekrowe dla kółstwa. Ten to wógiel w ilości 35 q otrzymała szkoła od Gromady z końcem listopada 1945 r.

Szkolne Kóło P. C. K.

Szkolne Kóło P. C. K. założone przy tejże szkole w październiku 1945 r. prowadzi dobre, kontynuujące prace z zakresu higieny osobistej.

Na dzień 15. I. 1946 r. Kóło liczy 44 członków.

Naukanie w szkole.

Naukanie w szkole następuje nauczycielowi dużo trudności. Dzieci w czasie wojny nie przerabiały niektórych zagadnień i z trudności przychodzi im przyswajanie materiału.

Przyczyną tegoż jest brak podręczników dla uczniów. Do marca 1946 r. nie wyšla jeszcze żadna książka dla ucznia. Uczniowie posługują się tylko periodykami do języka polskiego p. nzw. „Lutajmy”.

Uczniowie nie mają możliwości czytania książek bo szkoła im ich nie może dostarczyć a ojcowie absolutnie książek do czytania dzieciom nie kupią.

Przy istniejącym takim stanie braku pomocy naukowych, nauczyciele wiele nad podniesieniem oświaty nie zorientują.

Zakończenie kursu dokształcającego.

Dnia 17. kwietnia 1946 r. został zakończony kurs dokształcający przy szkole powszechnej w Zabawie.

Do egzaminu z zakresu 7 klas szkoły powszechnej zgłosiło się 22 uczestników i wszyscy otrzymali świadectwa ukończenia pełnej szkoły powszechnej.

Obchód "Dnia Oświaty" i Konstytucji 3 maja.

Dnia 3. maja 1946 r. szkoła urządziła obchód "Dnia Oświaty" i konstytucji 3. maja.

Na program obchodu wstąpiło się:

1) Połączenie młodzieży szkolnej wspólnie z organizacjami społecznymi do kosciółka.

2) Akademia w Domu Ludowym z produkcjami artystycznymi.

Z dobrovolnych datków zebrano pieniężnie 2000 zł, którą to kwotę przetranszowano do Bzreska na cele biblioteki publicznej powiatowej, z której korzystali będą wszyscy mieszkańcy powiatu.

Pokrycie dachu na budynku gospodarczym szkoły.

Dnia 6. V. 1946 r. został przeprowadzony dach na budynku gospodarczym i w miejsce pokrycia słomianego została położona dachówka.

Koszty tej inwestycji pokryto częściowo z sum zdobytych we własnym zakresie przez szkołę, częściowo z funduszy z Zarządu Gminnego w Radłowie. Dachówkę zakupił od Jamopomory Chłopskiej w Zabawie Łotys Gromady i obywateli szkoły z tym, że szkoła zapłaci dachówkę, gdyż Zarząd Gminny wypłaci sumę budżetowaną na ten cel.

Akcja dostarczenia pomocy naukowych.

Wobec szkolne, zdając sobie sprawę z braku pomocy naukowych w szkołach, zapoczątkowały akcję zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Z tej akcji szkoła otrzymała w bieżącym roku szkolnym

Tablicę szkolną, 1 mapę Polski, 1 mapę Europy i najpotrzebniejsze przyrządy do nauki geometrii.

Wycieczka do Rorhova.

Dnia 5. V. 1946 r. szkoła urządziła wycieczkę do Rorhova, celem zapoznania dzieci z zaporą na Dunaju i wielką elektrownią, która wykorzystuje do wytworzenia prądu elektrycznego siłę spadku wody.

W wycieczce wzięło udział 78⁰ dzieci z klas starszych. Wycieczka odbyła się samochodem ciężarowym. Przy sposobności dzieci poznali region górski.

Oddziaływanie szkoły w dziedzinie podniesienia kultury.

Szkoła w ciągu roku szkolnego zorganizowała 3 występy publiczne na mienie Domu Ludowego.

Wystawiono sztukę sceniczną p. t. „Dla mężczyzny duńka”; kilka krótkich obrządków scenicznych.

Nauczyciele współpracowali także z organizacją młodzieżową „Wici”, pomagając im w organizowaniu imprez artystycznych.

Frekwencja na imprezach artystycznych była duża.

Położenie finansowe nauczycieli.

Nauczycielstwo jest nadal jak w czasie wojny w przykrym położeniu finansowym. Za pobory miesięczne nie można kupić 50 kg/kg piwa, chleba, pralni, a za ubranie męża trzeba było zapłacić tyle, ile wynosi półroczna pensja nauczycielska.

Wyprawki były przydzielane równocześnie w postaci mąki śledzi, konserw mięsnych, herbaty, her w takiej ilości, że nigdy nie wystarczały pracownikom do jego wyżywienia.

Przy końcu roku szkolnego zarządziła się poprawa, bo zaczęto przydzielać pracownikom trochę tłuścieru.

Z odzieżą była jeszcze trudniejsza sprawa, niezysowna. Statystyk przydziałów odzieży nie było.

Zdarzały się sporadyczne wypadki obdarowania nauczycieli odzieżą z darów amerykańskich co nawet w t/o nie zaspokajało ich potrzeb. Przeważnie dostawali kaidy rzecz taką, która była dla niego niestosowna. Do naszego dyktanda Z. M. P. przychodziły rzeczy już mocno „przebrane”, a nawet z pierzatkami polskimi;

choriai dary pochodziły z Ameryki. W całym społeczeństwie daje się zauważyć po wojnie brak potrzeby.

Najbardziej wartościowym przydatkiem były buty i wełna. Buty przydzielano nam po cenie bardzo przystępnej około 300 zł, co stało w odpowiedniej proporcji do naszych poborów ^{300 zł} / 1600 zł. Wełna była w bardzo dobrym gatunku i każdy mógł sobie sporządzić ciepły swetr.

Opiniując pobieżnie sprawy egzystencji nauczycieli chęć wydatnić, jakie kłopoty z pracownikami publicznymi miał kłopoty z wyżywieniem i ubraniem siebie i rodziny.

Wszyscy jednak w pracy dawali z siebie co mogli, bo rozumieli, że po zminieniach wojennych Państwo nie jest w stanie odpowiednio zapłacić takiej wielkiej ilości swoich funkcjonariuszów.

Każdy z nauczycieli bronił się przed niedzą jak mógł. U nas nauczycielka, mająca dwoje dzieci zarabiała dodatkowo przez robienie swetrów i pielęgnowanie chorych we wsi.

Często otrzymywali pomoc od rodziny.

W tej chwili w Polsce istniał taki stan, że najgorzej powodziło się pracownikom państwowym, bo wszystkim producentom, jak robotnikom, wreniśnikom, dalej ludzkom zatrudnionym w handlu, w wolnych zawodach i przedsiębiorstwach prywatnych wiódło się dobrze.

Kto więc miał roszczenia w tej kategorii społeczeństwa otrzymywał od nich pomoc.

Przy sposobności podkreślić, że grunt przy szkole w czasach wojennych jest wielką pomocą w zabezpieczeniu egzystencji nauczycieli.

Koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1945/46 został zakończony dn. 28. czerwca 1946 r.

Klasę VII ukończyło 17 uczniów.

W Zabawie dn. 2. lipca 1946 r.

J. Jęmorzyk
kier. szkoły

Rok szkolny 1946/47.

Przygotowania do remontu szkoły.

Dnia 20. VII. 1946 r. odbyło się zebranie Komisji Oświatowej w Łabawie, na którym Członkowie Komisji po oglądnięciu budynku szkolnego i stwierdzenie roznormowania uszkodzeń postanowili wystąpić z wnioskiem na Ogólnym Zebraniu Gromadzkim o powzięcie uchwały na opodatkowanie się z morga gruntu po 20 zł na cele poprawy budynku szkolnego.

Dn. 27. VII. 1946 r. na Ogólnym Zebraniu Gromadzkim powzięto uchwałę na wniosek Komisji Oświatowej, na mocy której każdy gospodarz tutejszej wsi ma obowiązek wpłacenia po 20 zł z każdego posiadanego morga gruntu na remont budynku szkolnego.

Remont drugiej sali szkolnej.

W połowie sierpnia 1946 r. przystąpiono do prac, związanych z reperaturą uszkodzeń w budynku szkolnym.

Gruntownego remontu budynku nie można było uskutecznić ze względu na małą liczbę ludności i konkurencję na ten cel nie pokryłyby nawet piątej części kosztów tej inwestycji.

Pozostawiono wykończyć tylko salę w zachodniej części budynku i polepszyć na strychu.

Do tej sali trzeba było poprawić podłogę, okna, naprawić sufit i postawić piec. Na strychu pod polepszą naleriało zamienić przegniłe deski na nowe.

W sali, którą zamierzano wykończyć stałe gnieździł się grzyb domowy wobec tego zdecydowano ustalenie podłogi w półmetrowej odległości od ziemi na słupach betonowych.

Przy tak poborzonej podłodze muszą być kłakione potrójnie deski.

Szkoła miała legary i deski przetarte z drewna zakupionego z przydziału Pow. Komitetu Odbudowy, w ilości wystarczającej na wyprawienie pojedynczej podłogi. Na drugą podłogę desek dostarczył Gótyś Gromady z porostawieci po budowie mostu na Kisielinie. Ziemię z pod podłogi wyrzucili ludźmi sposobem starwarkowym bezplatnie.

Wiele było trudności w przygotowaniach do remontu, bo wpływy pieniężne od ludności były nieradujące i utrudnione - jak to bywa po wojnie - zdobywanie odpowiedniego materiału.

Wszelkie przeszkody zostały jednak pokonane. Kierownictwo szkoły przy wydatnej pomocy Sołtyza Gromady ob. Kowalczyka Stanisława i miejscowego społeczeństwa, naturalnie z wyjątkami, uregulowało swój zamiar odremontowania budynku szkolnego ze zniszczeń wojennych.

Salę i dach wykonano w/g planu na początku września 1946 r. W sali ustawiono piec żelazny.

Roboty stolarskie przy podłodze wykonał Bania Andrzej. Okna natarie pojedyncze sporządził Halastra Jan z drewna dostarczonego przez Sołtyza Gromady. Roboty murarskie przeprowadził Soch Jan.

Ludność złożyła na ten cel 11880 zł. Wszelką pracę niepłatną ludność miejscowi wykonali bezpłatnie.

Rozwój nauki szkolnej, lokal, warunki klasy.

Naukę w roku szkolnym 1946/47 zaczęto dwiema klasami z września 1946 r.

Wszystkie klasy mieściły się w budynku starym.

Z wyjątkiem klasy w Domu Ludowym Kierownictwo szkoły musiało zrezygnować.

Salę ta przed wynajściem przez szkołę była wypożyczana jako sala do przedstawień. Tam też były urządzone bufety podczas zabaw.

Więzi Zarząd Gromady chciał, aby klasa stawiła temu celowi, a ponieważ zakładał wychowawczego z bufetem i zabawami, tańcami, nie mógł pogodzić się, więc szkoła wyprawała się z wynajmowanego lokalu w Domu Ludowym do odremontowanej klasy.

To przeniesienie było wygodne dla Zarządu Gromady i szkoły, że dlatego Kierownictwo szkoły uzyskało tak wydatną pomoc przy doprowadzeniu budynku szkolnego ze zniszczeń wojennych do stanu używalności.

Liczba uczniów w szkole wynosi 157, rozmieszczonych w 7 klasach.

Personel nauczycielski.

Z porzątkiem b. r. szk. opuścił szkołę nauczyciel Gondak Józef, rezygnując z pracy w szkole, z powodu słabego wynagrodzenia za pracę w zawodzie nauczycielskim.

W szkole pozostały 3 siły naucz. a to: Tymczyk Józef, Tymczyk Karolina i Kowalska Maria.

Nauki religii ukiada z tytułu duszpasterstwa Ks. Kan. Litko Franciszek.

Sprawa podręczników szkolnych.

W bieżącym roku szkolnym zostały wydane niektóre podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, przeważnie do klas niższych.

Niekład podręczników był jednak niewystarczający i w zakupie tychże napotyka się na duże trudności.

Szkole udało się zakupić w Krakowie podręczniki do języka polskiego do klasy II, III i IV.

W starszych klasach nauka nadal odbywa się bez żadnego podręcznika uczniowskiego.

Z tego względu nauczanie jest bardzo ciężkie, bo w tym samym środowisku zdobycie lektury przez ucznia jest niemożliwe.

Obchód rocznicy XXV ~~leci~~ istnienia Kół Młodzieży P. C. K.

Dnia 20. I. 1946 r. w Domu Ludowym szkoła urządziła Akademię z okazji istnienia XXV lat Kół Młodzieży P. C. K.

W występie na akademii publicznej brały udział dzieci z Kół Szkolnego P. C. K. przy tej samej szkole, propagując w ten sposób cele org. Czerwonego Kopyta.

Wzruszenie grona naucz. tej samej szkoły.

Z dniem 1. XI. 1946 r. odeszła z tej samej szkoły nauczycielka Kowalska Maria. Przeniosła się na własną prośbę do szkoły powszechnej w Kręcinie pow. Kraków.

Pracując w okresie wojennym w bardzo ciężkich warunkach szkolnych, nigdy nie narzekając, wkładała w nauczanie i wychowanie dzieci dużo pracy.

Ze względu na to, że w obecnym z ludźmi, szukała sobie wśród ludności miejscowej zatrudnienia.

W szkole pozostały dwie siły nauczycielskie.

15. X. 1946 r. Elektryfikacja wsi.

W naszej wsi prowadzone są obecnie prace w celu zaprowadzenia światła elektrycznego.

W związku z tym waring inwestycji mieszkańcy gromady Łabawa wykazują wiele zrozumienia w tej sprawie.

Nie przeszkadzają się kosztami, jakie musimy ponieść przy budowie linii elektrycznej.

Prowadzą linię na własny koszt.

Linia była zapowietrzowana jeszcze w roku 1944 w czasie okupacji niemieckiej, lecz ofensywa hitlerowska drugiej wojny światowej przerwała pracę. Wkopano wtedy jedynie trochę słupów, lecz to dało teraz powód do dalszej pracy.

Ładują sobie już ludność wiejska sprawę o znalezienie elektryczności w gospodarstwie, dlatego też dąży do wszelkich sposobów do budowy sieci elektrycznej, tym bardziej że przel jest już we wsiach sąsiednich w Łobrochen i Marienthewitz, skąd odgradza nas przesłonięciem 2,5 km.

Łudnie opodatkowują się z ilości posiadanej gruntu i pieniądze składają, za które kupuje się materiał na sieć i sprzęt do podstacji transformatorowej.

Praca nad budową sieci elektr. postępuje stale naprzód.

Prócz tego słowa, pracujemy w Komitecie elektryfikacyjnym zaobserwowat taki postęp ku elektryfikacji a większej części społeczeństwa wiejskiego, że pomimo oporu typów antyspołecznych we wsi, którzy nie chcą konkutować na ten cel, światło elektryczne zostanie wprowadzone.

Założenie instalacji elektrycznej w szkole.

30. XI. 1946 r. została zakończona praca przy instalacji elektrycznej w szkole.

Instalację przeprowadzono nawiązując w dwóch klasach, siłach i mierkaniu kierownika szkoły.

Fundusze uzyskane szkoła od Zarządu Gminy w Radonie, jako zwrot kosztów włożonych przez miejscowych gospodarzy w remont szkoły na początku b. roku szkolnego.

Łudności zrezygnowała się tych pieniędzy na rzecz zainstalowania urządzeń do oświetlenia elektrycznego szkoły.

Kwota uzyskana w ten sposób wynosiła 20 280 T.

Ławgę smię w Radwie w osobach Wojta Koźmickiego J. i sekretarza
Wojciecha J., doceniając samorutne wysiłki społeczeństwa Łabawy
w dziedzinie odbudowy ze zniszczeń wojennych szkoły, przeznaczył
na instalację elektryczną budynku szkolnego kwotę 15000 zł.

Koszt materiału instalacji wyniósł przeszło 10000 zł.

Brakującą kwotę kierownictwo szkoły wpłaciło z dochodów
innych szkolnych.

Budynek szkoły był pierwszy we wsi, w którym wprowadzono
urządzenia na światło elektryczne.

Ładno że w niedługim czasie całkowicie światło elektryczne
w szkole, bo transformator został już przywieziony.

Wybory do Sejmu.

Do 19. I. 1947 r. odbyły się wybory do Sejmu Ustawodawczego
Polski Ludowej.

Mauki nie było, bo w szkole kwaterowało wojsko i pracowała
Komisja Wyborcza.

Mimo miejscowości materiału do obwodu wyborczego z Biskupicach.
Dato się rozstrzygnąć ostrą walkę wyborczą między miejscowymi
zwolennikami P.S.L. którego przewodzi Mikołajczyk St.,
a Blokiem Stronnictw Demokratycznych jak P.P.R., P.P.S.,
S.L., S.D.

W wyniku wyborów zwycięstwo zostało po stronie Bloku
Demokratycznego.

Taki się stwierdzić że przebudowa ustroju społeczno-gospo-
darskiego w Polsce Ludowej napotyka na opór niektórych
czynników wiejskich, lecz dzieje się to w sposób zaskakujący.
Od czasów Wyzwolenia uprawiana jest partyzantka skierowana
przeciwko nowemu ustrojowi Państwa i aktywności demokratycznej
bywają przesładowani, rabowani z majątku, a nawet każani.
Sklepy Samopomocy Chłopskiej są rozbijane przez zbrojnych
osobników.

W naszej okolicy wysto takie wypadki zdarzają się i przychodzą
mierzą do starej między bandami a Władzami Bezpieczeństwa.

Przed w czasie wyborów do Sejmu dał ochronę wojskową dla
Komisji Wyborczych.

Nauka w szkole.

W bieżącym roku szkolnym wytyczne co do nauczania i wychowania są już ściśle podane. Prebija w nich duch demokratyzacji wszystkich dziedzin życia i walka z faszyzmem.

Praca w szkole jest ciężka bo trzeba prowadzić 7 klas przy dwóch siłach nauczycielskich. Dzieci mają się do siebie ^{aby powrócić do normalnego życia} ~~bo~~ musi się być w zgodzie z ustawą o organizacji szkolnictwa powszechnego, w myśl której każde dziecko powinno ukończyć pełną szkołę powszechną.

Pobory i przydziały miesięczne nauczycieli.

W roku 1947 uposażenie nauczycieli zostało podwyższone i wynosi od 5000 - 6000 zł miesięcznie.

Aby sobie uprzytomnić wartość tego uposażenia, podaję niektóre ceny artykułów w handlu legalnym wiosną 1947 r.:

1 m materiału męskiego na ubranie od 6000 - 7000 zł,
trzewiki męskie 6000 - 9000 zł, 100 kg pszenicy 4000 - 4600 zł,
1 kg masła 400 - 500 zł.

Z przydziałów miesięcznych żywnościowych nauczyciel dostaje: $\frac{1}{2}$ kg cukru, 1 konserwę mięsa konińskiego o wadze około 1 kg, około 7 kg mąki żytniej, 1 kg mąki pszennej, $\frac{1}{2}$ kg tłuszczu roślinnego w stanie stałym, czasem dostaje się kawałek mydła lub ^{pralkę} ~~proroku~~ do prania.

Za przydziały płaci się wg stawek specjalnych t.zw. cen sutywnych. Za przydział miesięczny dla jednego nauczyciela wypada około 200 zł.

Jeżeli chodzi o przydziały odzieżowe, to dotychczas na karty odzieżowe nauczyciele otrzymali znikome ilości ubrań garderoby, przeważnie skarpetki, pończochy damskie, korule i dziecięce płaszczki.

Morina powiedzieć że w tym względzie, nauczyciel nie odzyska pomocy Państwa, a polega jest na własny sposób zaopatrywania się w ubiór.

Na uwagę zasługuje fakt, że przy przydziałach trzeba brać to co jest, a nie to, co komu potrzeba. Bývają wtedy sytuacje komienne, bo mężczyźni nie raz dostają ubrań garderoby damskiej, a kobiety męskiej.

Nauczyciel pracuje jeszcze w warunkach materialnych

wybitnie trudnych. Wciż musi rozejrzeć o swoją egzystencję
iżyciową. Nie stać go na wynajęcie żadnej formantki do miasta,
ny na zakupno potrzebnej mu książeczki.

Frekwencja w szkole.

Urmionie dobre uczęszczają do szkoły w okresie roku wolnym
od robót polnych. Natomiast w czasie nasilenia prac rolnych
(kopanie ziemniaków, siew zboża, plewienie chwastów) frekwencja
jest niedostateczna.

Przyczyną rokowcom, jakie straty w wiadomościach ponosi
dużko przez nieobecność w szkole, nie wolowia skutku.

Przyczyny tego należy dopatrywać się w niedocenianiu nauki.

Obchód „Święta Ojczyzny”

Dnia 4. V. 1947r. szkoła urządziła obchód „Święta Ojczyzny”
Na Akademii w Domu Ludowym wygłoszony został przez kierownika
szkoły referat na temat znaczenia oświaty w życiu Narodu,
a uczniowie wystawili na scenie kilka obratków scenicznych
jak: „Czy sasiad przesunął kryta”, „Lamie głowa” i inne.

Władze szkolne przeprowadziła przegląd biblioteki publicznej na
cele powiatowej biblioteki w Brzesku.

Wypowiadając przy sposobności, że czytelnictwo w naszej wsi stoi
jeszcze bardzo nisko.

Dlatego istnieje taki stan?

Biblioteki w miejscu nie ma. Do powiatowej biblioteki w Brzesku
ma gromada 30 km. Żadnemu chłopu nie udało sobie trudności
pokonania tej odległości, w celu przyswajania książeczki do czytania.

Czytanie gazet należy też do rzadkości.

Gospodarz, bydgcy nawet w bardzo dobrej sytuacji finanso-
wej absolutnie nie kupi książeczki do czytania. Uważa wydatek
na książkę za pewnego rodzaju marnotrawstwo.

Potrzeby kulturalne naszych gospodarzy, jeżeli istnieją, to
na dalekim planie.

Naturalnie zagadnienie bierze ogólnie, bo są jednostki, które
odczuwają wartość potrzeb kulturalnych.

Szkola w tej okolicy propaguje tworzenie kół czytelników.

Na razie akcji nie udało się. Nie wiem co na to wypłynęło? Czy kwota
110 zł jako udział zwrotny do spółdzielni czytelników, czy brak potrzeby
czytelnictwa?

Dzień Matki.

Dnia 5.V. 1947r szkoła przegryła uroczystość pod nazwą "Dzień Matki".

Na scenie domu Ludowego dzieci wobec zebranych rodziców wystąpiły ze swoim repertuarem. Między innymi odegrały sztukę sceniczną "Pokusa".

Koniec roku szkolnego.

Rok szkolny 1946/47 zakończono dn. 28.V. 1947r. Klasę siódmą ukończyło 4 chłopców i 3 dziewczęta.

Szymeryk
kier. szkoły

Rok szkolny 1947/48.

W roku szkolnym 1947/48 naukę rozpoczęto w dniu 3.IX. 1947r.

Sprawy lokalowe i utrzymania szkoły.

Szkoła mieści się w budynku własnym.

Na gromadzie przesłano listy o obowiązek utrzymania szkoły, bo gminne fundusze wystarczają na pokrycie wydatków szkolnych. Koszta związane z prowadzeniem szkoły w zakresie potrzeb rzeczowych ponosi już całkowicie Zarząd Gminny w Radłowie.

Odsiwienie sal odbyło się w terminie. Nawet podłogi zostały naoliwione.

Organizacja szkoły.

W szkole zorganizowano sześć klas. Klasy siódmej nie prowadzi się ze względu na małą liczbę nauczycieli. Lepsze warunki, mających przeszedł do klasy siódmej zgłosiło się do szkoły powszechnej w Radłowie, aby tam skończyć tę klasę.

Porozumienie między innymi ukończenia klasy siódmej na kursie dokształcającym, zorganizowanym przy tej samej szkole. Do szkoły przeszedł 144te dzieci.

Personel nauczycielski nie uległ zmianie. Pracując nadal Szymeryk Józef i Szymeryk Karimiera. Religii ukończył ks. Litko Franciszek.

Organizacja tej samej szkoły przewiduje interesy szkoły nauczycielskie. Z powodu braku nauczycieli w szkole muszą pracować

tylko dwie osoby.

Nauka odbywa się w klasach I-gonych, a mianowicie I-II; III-IV; V-VI.

Nauczycielka prowadzi naukę w czterech niższych klasach na dwie zmiany, umerę 96 dzieci.

Drugi nauczyciel prowadzi naukę z klasą V-VI równocześnie z liczbą 48 dzieci.

W szkole jest prowadzona organizacja: Szkolne Koło P. C. K.

Pomoc naukowa.

W zakresie pomocy naukowych w szkole sytuacja przedstawia się niezadowolająco.

Nauczycielom ogromnie utrudnia pracę nauka w klasach I-gonych, tym bardziej, jeżeli nie posiada pomocy naukowych.

Do nauczania fizyki nie ma żadnego przyrządu. Do nauki geografii brakuje nawet sporo map. Przy innych przedmiotach sprawa przedstawia się podobnie.

W tym względzie Państwo bardzo mało wzięło udziału.

Lamovogd też nie subwencjonuje na ten cel.

Kierownictwo szkoły od ludności nie może wyśkać żadnych kwot, bo ludzie mówią, że płacą podatki i należy im się bezpłatne nauczanie.

Wobec powyższego nie należy się spodziewać ^{w niedalekiej przyszłości} poprawy w zaopatrzeniu szkoły w pomoc naukową i nauczycielowi porostanie nadal o demonstrowanie przyrządów do zjawisk fizycznych przy pomocy patyka i miotły.

Jeżeli chodzi o podręczniki dla uczniów, to nastąpiła poprawa, gdyż dla niższych klas wyszły podręczniki do wycieczek przedmiotów. W wyższych klasach odnawia się w dalszym ciągu brak podręczników, chorci sygnalizują ich wydawnictwo.

Szkola zakupiła z dochodu, uzyskanego z imprez szkolnych 20 egzemplarzy „Bartek Zwycięzca”, 22 egz. „Janko Murkint” i kilka innych książek z lektury uzupełniającej lub obowiązkowej.

Nowe ławki szkolne.

W październiku 1947 r. szkoła uzyskała 6 nowych trzyosobowych ławek szkolnych. Ławki sfinansowano z funduszu budżetowych szkoły, a koszt ich wynosił 24000 zł, w równocie 3500 zł przelewy.

Kurs dokształcający.

Dnia 12. listopada 1947 r. rozpoczęto naukę na kursie dokształcającym w zakresie klas szkoły powszechnej, zorganizowanym przy tejże szkole.

Na kurs uczęszcza 28 słuchaczy z naszej Gromady i 13 słuchaczy z Wał-Rudy.

Naukę na kursie prowadzi nauczyciele z tejże szkoły i nauczyciele ze szkoły w Wał-Rudzie.

Lekcje odbywają się raz w tygodniu w godzinach wieczornych, jednego dnia w szkole w Zabawie, drugiego dnia w Wał-Rudzie.

Przysposobienie Rolniczo-Wojaskowe.

Stworzona została organizacja młodzieżowa pod nazwą Przysposobienie Rolniczo-Wojaskowe obejmująca młodzież obojga płci w wieku od 14 - 18 lat, nie kształcąca się w żadnym typie szkół, ani w remiośle.

Cłonkowie organizacji przechodzą wykształcenie p.w., pobierają naukę z zakresu rolnictwa i przedmiotów ogólnokształcących.

W tejże szkole mieści się Ośrodek P. R. W. Zabawa. Od 15 grudnia 1947 r. rozpoczęła się praca Ośrodka przez 3 dni w tygodniu. Przedmiotów ogólnych udziela ta nauka, tejże szkoły powszechnej. Do Ośrodka P. R. W. Zabawa należą też Gromada Wał-Ruda.

'Światło elektryczne we wsi.

Dnia 18. XII. 1947 r. zaistniało w naszej wiosce pierwsze raz światło elektryczne.

Nawarwie wykonana została sieć elektryczna na światło w Zabawie. Zamierzenia ludności wsi uiszczyły się. Ciężko się wszyscy mieszkańcy Gromady. Ciężko się tym bardziej, że doszli do nowego środka oświetleniowego własnym wysiłkiem, bez pomocy innych wyzników.

Trudno niektórym ^{z gospodarzy} przychodziło nieraz wpłacać ostatni grosz na 'elektrykę', lecz chociaż zapomina się o tym, że widzi się piękne światło w izbie i to jest dla niego nagrodą za poniesione koszty i trud przy budowie linii przyłączeniowej.

Praca nad tą inwestycją trwała dwa lata. Cała podstawa transformatorowa wraz z transformatorem o sile 100 K.V została zakupio-

na kontem wsi, jako też i linia niskiego napięcia o długości 7 km wraz ze słupami i całym urządzeniem sprawnie wstąpiły z funduszy, na które składali się mieszkańcy Gromady.

Konta robocizny fachowej pokryto z daru 200^{tych} dolarów U.S.A. Klubu Parafii Zabawa z Chicago i z subwencji Wydziału Powszechnego w Brestku w wysokości 30000 zł.

Stopy na wyspie napięcie, idące z Marinkonice odmienna doświadczyła gromada, a przewody przeprowadził O.Z.E. w Tarumie własnym kontem.

Koszt wybudowanej linii nie licząc roboty t.r.w. niefachowej, która ludność wykonata bezpłatnie wyniósł około 1½ miliona zł.

Wartość linii w tej chwili jest dwukrotnie wyższa. Materiał na linie był kupowany przez nas prawie dwa lata wcześniej i kosztował nas dużo taniej w porównaniu z obecnym czasem. Nie koniec na tym. W dziele elektryfikacji wsi zostało jeszcze dużo do zrobienia. Należy przeprowadzić odgałęzienie do zabawy i na całej linii przeprowadzić przewody na siłę, aby móc pracować w gospodarstwie motorami.

Przy zgośnieniu wyniku nieś dojdzie i do tego, że na innym polu po ukończeniu elektryfikacji zrobienie tej osiągnięcia.

Światło elektryczne w szkole.

Dnia 18. X. 1948r. z powodu włączenia w sieć prądu elektrycznego szkoła przeszła emocij.

Dzieci wprowadzenie prądu dzieci zobaczyły film, wyświetlony aparatem kinowym Inspektoratu Szkolnego w Brestku.

W budynku szkolnym od roku było już urządzenie na światło elektryczne.

Z dniem 18. X. 1948r. koryta szkół ze światła elektrycznego. Na kursie wieczorowym nauka odbyła się w sali oświetlonej nalerji, przez co praca stała się przyjemniejsza.

Wartość światła elektrycznego obświadcza także kierownik szkoły.

Nowy nauczyciel w szkole.

Z dniem 1. II. 1948r. został mianowany kontraktowym nauczycielem tejże szkoły Żurawski Henryk, jako trzecia osoba nauczycielska.

Przebieg tegorocznej zimy.

Tegoroczna zima należała do bardzo łagodnych. Grudzień był bez mrozów. W styczniu, oprócz jednodziennego mrozu (-7°C) temperatura wahała się od $+2^{\circ}$ do $+12^{\circ}\text{C}$. Do 20 lutego ciepłota zawsze była ponad 0° . Często padały deszcze. Dopiero od 20 lutego zaczął się mróz i 22 lutego wynosił -18°C . Dnia 24. II. przy niewielkim mrozie opadł duży śnieg.

13/4 948
Kawaleria
Polski

Zakończenie kursu dokształcającego dla dorosłych.

Dnia 13. V. 1948 r. został zakończony kurs dokształcający dla dorosłych, trwający od 12. XI. 1947 r. Do egzaminu w dn. 13. V. b. r. przed Państwową Komisją Egzaminacyjną przystąpiło 28 słuchaczy. Z tej liczby 26 słuchaczy otrzymało świadectwa egzaminu nadwyrównującego, równającego się ukończeniu pełnej szkoły powszechnej siedmioletniej.

Działalność szkoły w okresie wychowania o zasięgu państwowym.

Szkola zwraca uwagę na przejawy życia o ogólnym zasięgu państwowym, wykorzystując okazje do celów wychowawczych młodzieży. I tak: 24. IV. 1948 r. urządzono w szkole obchód „Dnia Lasu”. Dnia 30. V. 1948 r. z okazji „Święta Pracy” odbyła się w szkole akademicka.

W dniu 2. V. 1948 r. w związku ze „Świętem Oświaty” szkoła przeprowadziła propagandę walki z analfabetyzmem.

Uroczystość poświęcenia sieci elektrycznej we wsi.

Dnia 6. czerwca 1948 r. odbyła się we wsi uroczystość poświęcenia sieci elektrycznej i transformatora, przetwarzającego prąd elektryczny o sile 100 KV.

Na uroczystości przybyli przedstawiciele powiatowych władz administracyjnych, społeczeństwo z sąsiednich wsi i wszyscy obywatele tutejszej gromady.

Obrazek religijny w tej uroczystości dokonał Ks. Kanonik Litko Franciszek, proboszcz parafii Zabawa.

Nauczycielstwo tutejszej szkoły wraz z dziećmi szkolnymi

przyczyniło się w dużej mierze do uświetnienia uroczystości, występując z produkcjami artystycznymi, z których najlepiej udaną produkcją był „Krakowiak”, wykonany przez dzieci klasy II. pod kier. nauczycielki Tymony Kariniery.

Dorośli przy współudziale kier. szkoły odtworzyli w obrządkach starodawne tutajne wesele w strojach krakowskich. Wesele bardzo podobne się zebranym ze względu na naturalne ujęcie fragmentów dawniejszych ruryzacji weselnych.

Groźba powodzi.

Dnia 9. VI. 1948r. tutajra wieś zaalarmowana została wiadomością o groźbie wylewu wody z Dunajca. Wskutek padających ulewnych deszczów stan wody w Dunajcu podniósł się na taką wysokość że brakowało kilkunastu cm do korony wału. Wtedy w niektórych miejscach zaczęły przepuszczać wodę, ale ludność blisko mieszkających wsi utykała czym mogła zagrożone miejsca i uratowała miejscowości przed niszczącym wylewem wody.

W dużej mierze do uniknięcia powodzi przyczyniła się zapora na Dunajcu w Roznowie która wstrzymywała napływ wód z górnego biegu Dunajca i dzięki temu nie powtórzyła się klęska powodzi z roku 1934, podczas której wieś tutajra została fatalnie zniszczona.

Punkt biblioteczny.

Karaniem kierownika szkoły został uruchomiony dn. 1. VII. 1948r. w gromadzie stały punkt biblioteczny, będący filią Pomiatowej Biblioteki Samorządowej w Brzesku. Książki przywozi z centrali opiekunka punktu bezinteresownie. Punkt liczy na dzień 15. VI. 1948r. 22 czytelników, rekrutujących się z osób dorosłych obojga płci. Opiekunką miejscowego punktu bibliotecznego jest nauczycielka tutajrej szkoły Tymony Kariniery.

Zakończenie roku szkolnego.

Rok szkolny 1947/48 został zakończony dnia 26. VI. 1948r. Na zakończenie nauki odbyła się uroczystość na którą złożyły się popisy dzieci szkolnych w obecności rodziców.

W pisał dano Tymony Józef

Kier. szkoły

Rok szkolny 1948/49.

Rozpoczęcie nauki.

Nauka w roku szkolnym 1948/49 rozpoczęła się dn. 1. września 1948 r. Szkoła realizuje 7 klas. Do szkoły zostało zapisanych 147 uczniów. Z tej liczby na tutejszy rejon szkolny wypada 143 uczniów, a 4 uczniów dochodzi z rejonu szkolnego Wał-Ruda.

Grono nauczycielskie.

W szkole zatrudnione są 3 siły nauczycielskie. Dwie siły nauczycielskie Szymczyk Karimiera i Szymczyk Józef mają przepisane kwalifikacje zawodowe, trzecia siła nauczycielska Żurawski Henryk jest nauczycielem niekwalifikowanym. Żurawski Henryk, spełniając obowiązki nauczyciela, studiuje liceum pedagogicznym, dojeżdżając okresowo do Bochui na kursy informacyjne.

Warunki lokalowe szkoły i organizacja nauki.

Nauka szkolna odbywa się wyłącznie w własnym budynku szkolnym. W budynku są tylko 2 izby o rozmiarach stosownych do nauki. Jedna izba ma 15 m².

Brak jednej sali utrudnia dogodną organizację nauki. W wsi nie można znaleźć izby na klasę szkolną.

Ze względu na brak pomieszczeń nauka musi się ^{tu} odbywać w godzinach popołudniowych.

Organizacja nauki wygląda w następujący sposób: klasa I i II wstępuje do sali od godz. 8-13; klasa III i IV wstępuje od 8-11; klasa V i VI wstępuje do izby lekcyjnej po opróżnieniu jej przez klasy III i IV; klasa I ma naukę w małej izbie t.j. w kancelarii.

Zaopatrzenie szkół.

W bieżącym roku szkolnym zarządziła się ze strony samorządu gminnego poprawa w dziedzinie zaopatrzenia szkół.

Koszty bielenia sal, utrzymania czystości i innych remontów budynku szkolnego zostały pokryte przez Zarząd Gminny.

Odpowiednie - jak w ubiegłych latach bywało - kłopotliwe dla kierownika szkoły zwracanie się o pomoc finansową do rodziców dzieci przy odinieraniu klas szkolnych.

na porzątek roku szkolnego.

Wiekse remonty szkół są nadal nieaktualne, albowiem Łątyd Gminny nie jest jeszcze w stanie zdobyć się na wydatkowanie porówniejszych kwot, gdyż i w innych dziedzinach swej pracy musi usunąć zniszczenia wojenne.

Sprawa podręczników szkolnych.

Dział poprawy zwracał się z b. r. szk. w dziedzinie wydawnictw podręczników i dlatego dzieci szkolne są zaspokojone lepiej niż w ubiegłych latach a podręczniki szkolne, jednak jeszcze nie całkowicie, zwłaszcza w wyższych klasach.

Ujemną stroną niektórych podręczników jest ich nieprzystosowanie do programów nauczania.

Utworzenie 3-letniej szkoły Przystosowania Rolniczego.

Z dniem 3. XI. 1948 r. otwarta została w naszej miejscowości 3-letnia Szkoła Przystosowania Rolniczego. Szkoła została utworzona z organizacji kierowanej pod nazwą "Przystosowanie Rolniczo-Wojkowe".

Obejmuje młodzież obojga płci w lat 15-18 lat.

W czasie trwania nauki słuchacze mają zdobyć wiadomości z zakresu uprawy roślin i hodowli zwierząt domowych. Oprócz tego uzupełniają wiadomości z przedmiotów ogólnych.

Nauki w szkole przystosowania rolniczego odbywają się nauczyciele tej samej szkoły powracając w godzinach popołudniowych.

Często też dojeżdżają z Brestka instruktorzy rolni i udzielają słuchaczom praktycznych rad i wskazówek rolniczych.

Zjednoczenie Partii Robotniczych w Polsce.

Ważnym wydarzeniem w polityce wewnętrznej Polski był dzień 16. XII. 1948 r. W tym dniu w Warszawie odbył się akt połączenia Polskiej Partii Robotniczej z Polską Partią Socjalistyczną.

Utworzenie jednej Partii Świata pracy przyczyni się do szybkiego wprowadzenia ustroju socjalistycznego w Polsce.

W tej samej szkole w związku z Kongresem Zjednoczeniowym przeprowadzono akcję mającą na celu wykaranie jak wielkie zwrócenie od naszego Państwa na fakt złączenia się Polskiej Partii Robotniczej z Polską Partią Socjalistyczną.

Poprawa bytu nauczycieli.

Od dnia 1. stycznia 1949r. poprawił się wydatnie byt nauczycieli. Uposażenie miesięczne zostało podwyższone przy równoczesnym obniżeniu cen na artykuły pierwszej potrzeby.

Rząd Kresypospolitej po opanowaniu sytuacji w zakresie produkcji żywności z dn. 1.5. 1949r. wszystkie przydatne towary po cenach silywnych i każdy pracownik będzie rozpatrywał się we wszystkim na wolnym rynku.

Dla ilustracji podaję jak przedstawia się w tej chwili sprawa wynagrodzeń w porównaniu z cenami niektórych artykułów codziennego użytku.

Styczeń 1949r. Przemienne uposażenie nauczyciela (bez rodziny) wynosi około 15000 zł. Rodzinę otrzymują dodatkowe kwoty z opieki Społecznej u. p. przy 5 członkach rodziny 11600 zł.

Ceny artykułów:

1q pszenicy	kontuje	3200 zł
1kg słoniny	- " -	330 "
1kg masła	- " -	550 "
1l mleka	- " -	40 "

Cena 1m dobrego wełnianego materiału ubraniowego ponad 6000 zł. Uszyte ubranie bez dodatków około 5000 zł. Inwesti skórzane około 10000 zł. Fryzanka do miasta (9km) 500 zł.

Jeśli porówna się ceny towarów z lat ubiegłych z ówczesnymi poborami pracowniczymi, to dopiero będziemy mieli obraz obecnej poprawy bytu nauczyciela.

Itak: w roku 1947 na wiosnę 1q pszenicy kosztował około 6000 zł, a pensja miesięczna nauczyciela wynosiła 4000 zł.

W roku 1948 pobory nauczyciela wraz z wynagrodzeniem za dodatkowe wyposi w szkole wahały się około 8000 zł, a u. p. koszt uszycia ubrania z dostarczonego materiału wynosił 5000 zł.

Kino oświatowe.

Prąd elektryczny we wsi powoduje postęp i w dziedzinie oświaty. Dzięki temu, że szkoła posiada oświetlenie elektryczne do szkoły przejeżdża w b. roku szkolnym oświatowe kino obłądowe i wyświetla filmy naukowe, które są bardzo korzystne dla wychowania i nauczania.

Kształcenie analfabetów.

Państwo Ludowe postanowiło zlikwidować analfabetyzm.

Zaapelowało do nauczycielstwa, aby kształciło wszystkie te osoby, które nie posiadają umiejętności czytania i pisania.

Tutejsza nauczycielka Grymczyk Karolina w ramach pracy społecznej uczy 2 niedoświadczonych alfabetów, którzy w czasie okupacji nie mieli dostępu do szkoły.

Marże ku socjalizmowi.

W naszym kraju szybko następują przeobrażenia na karbidymolickim kierunku społeczeństwa. Przeobrażenia te obserwuje się i na terenie naszej miejscowości. Wzrasta się walka klasowa między młodymi a bogatymi chłopami. Stanowi się różnicą między mieszkańcami połowicami się. Cyfrowość pracy ogromnie wzrasta. Mało jest gospodarzy we wsi, którzyby nie przynajmniej góry. Chłopi za przykładem Państwa i środków Marynowych stosują coraz lepsze narzędzia rolnicze. Do tradycji należą gospodarze, którzyby nie używali w pracy na roli kultury. Niektórzy mają wielkie zasoby. W wychowaniu i nauczaniu szkolnym przeważają się elementy wychowania socjalistycznego.

Obchód „Świąta Pracy”

Dzień 1 maja w Polsce Ludowej został ustanowiony, jako Świąto klasy robotniczej. W tym dniu cała klasa robotnicza manifestując wyraża swoją siłę. We wszystkich ośrodkach miejskich i wiejskich odbywają się uroczystości, bo dzień 1 maja stał się świętem państwowym. W dniu 30. V. 1949 r. tutejsza szkoła uroczysta uroczysta akademicko dla ludności zabawy, a dzień 1 maja święto uroczystość w pochodzie gminnym w Radzowie.

Zakończenie roku szkolnego.

Dn. 21. V. 1949 r. zakończono rok szkolny 1948/49. Świadectwa ukończenia pełnej szkoły podstawowej otrzymało 19 uczniów.

Radio w szkole.

Dn. 21. V. 1949 r. szkoła otrzymała radiow odbiornik marki „Aga”. Radiow odbiornik zakupiono z funduszy Komitetu Rodzicielskiego w 10 ratach miesięcznych. Wskazali Ciągłości Komitetu Rodzicielskiego. Ob. Lechowicz Józef z Ob. Kosman Stanisław i kierownik szkoły Ob. Grymczyk Józef. Koszt aparatu wynosi 4000 zł, z którego to kwoty 1000 zł wpłacił na radiow odbiornik. Spółka Rodzicielska. W tym celu subwencja. Wpisz Józef Grymczyk kier. szk.

Rok szkolny 1949/50.

Dn. 1. września 1949.

Rok szkolny 1949/50 rozpoczął się 1.9.1949r. Stopień organizacyjny szkoły został taki sam jak w roku ubiegłym. Szkoła prowadzi 7 klas przy 3 sztach numeracji lekich. Zmiany personelu nauczycielskiego nie nastąpiły. Do szkoły zostało zapisanych 124 uczniów.

Dn. 10.9.1949r.

W h. r. szkolnym w życie weszły nowe programy nauczania. Programy nauczania w tematyce uwzględniają treści socjalistyczne.
Kier. szk. J. Jęmczyk

Dn. 13.8.1949r.

Przy szkole działa Komitet Rodzicielski, który wnosi na wzywanie prejawy życia szkolnego. Rola Komitetów Rodz. polega głównie na kultywacji. Komitet Rodz. jest ^{współ} odpowiedzialny za szkołę. Biore udział w hospitowaniu nauczycieli na lekacjach. Obsługuje linie polityczne, wychowania. Pomaga w wychowaniu nowożytności szkolnych i dba o wyposażenie szkoły. Nauczyciel nie jest obecnie orientowany w dziedzinach szkoły. Jęmczyk

Dn. 5.11.1949r.

Praca w szkole obecnie została przedstawiona na inne tory. Wyniega się od uczniów dużo samodzielności i dąży się do pracy w kolektynie uczniowskiej. Do tego celu stwarzają organizacje uczniowskie.

W naszej szkole zaczyna się wyrabianie u dzieci życia kolektynnego. Zdobniejsi uczniowie pomagają starszym, przeprowadzają zbiórki z okazji na zakupno pitek, dzieci same dbają o czystość i wygląd estetyczny szkoły.
Jęmczyk

Dn. 17.5.1950r.

Przy naszej szkole prowadzony jest kurs nauki poczytawej. Na kurs zapisano 17 słuchaczy. To przeważnie potanulofobeci.

Rok szkolny 1951/52

Z dniem 1 września Kier. Intejnej szkoły został premissory ob Łętarie
mon. Dostawo piśmie Wydziału Oświaty w Białymostku z dnia 13. VIII. 1951r.
nr. 4582/51. Oświatowego obywateli Kier. szkoły objął Dordziel Józef
z dnia 29. VIII. 1951r. Obywateli p. o. Kier. szkoły i inwentar objętem w/g
protokołu zebrań kolegijskiego klasy majdłuje się w aktach z roku
1951. Dział Kier. szkoły zabrał wszystkie pióro solne, sprzedaw potrafił
takie gospodarstwo solne powstało w takim punkcie. Wszystkie siemnie
porozumie niepokładane, dopiero po nowo gromady przy potkowaniu
wzięcia gospodarstwa na własny poziom. Gospodarstwo objętem
w takim punkcie nawet sobie wprostie wstąpił pracie i w inwentar
obramie.

p. o. Kier. szkoły

Dordziel 30. VIII. 51r.

Rok szkolny 1951/52 rozpoczął się dniami 1 września. Stopniowo organi-
zacyjny szkoły powstał bez zmian. Szkoła prowadzi 7. klas przy
tym siłach nauczycielskich. Wskazywa pracie wstąpiła mienna
praca nauczycielskiego wchłoni i własny gromady powstała z ich
Ob. Adam Józef. Do szkoły zostało zapisane 110 dzieci. Rok szkolny
rozpoczął się w naszym przesłankiem na roli Dom ludowego
przy wprostie młodości i starszej społeczeństwa tutaj gromady.

p. o. Kier. szkoły

Dordziel 1. IX. 51r.

Obejmu rok szkolny rozpoczął się pod wielkim miłkiem wypełnieniem
pomieszczenia nauczycielskiego do tutaj szkoły niepożądane
się do pracy. Szkoła posiadała 109 dzieci pomieszczenia solne zostało
zakończono, powstała o 2. klasie nauczycielskich przy 7. mi solne-
kowi. Wiatka godzin zostało objęta, gdyż niemożliwe było rezerwowanie
później program przy 2. klasie. Tam ten trwało do dnia
20. IX. 51r. W dniu 20. IX. wyłożył się do pracy miennym przez Wydział
Oświaty w charakterze kontraktowego nauczyciela Ob. Kamie Dordziel
klasy stymuł pierwszy posady w tutaj szkole. Do wypracowania
i samodzielnym Ob. Kamie Dordziel z waskami nauczania rozpo-
częła się gospodarstwo pracie elem nauczycielskiego powstałego opóźnie-
nia w materiale nauczania. Liczbę stan klas przedstawia się
możliwość: kl. III. 18 dzieci, kl. II. 14 dzieci, kl. I. 14, kl. IV. 14, kl. III. 10

hl. II, 18, hl. I 12. ogółem 109 stron. W dniu 25. II. odbyła się uroczystość
poświęcenia tabliczki pamiątkowej. Uroczystości szkolne przeprowadzili
zbiórki zbierali klasy starsze w sumie 35 zł.

p. o. kier. szkoły
Dąbki 27. II. 51.

W dniu 30. II. 51 r. nadano pismo z Wydziału Oświaty w Białym
ostoku z prośbą Ob. Kier. oświaty o pozwolenie na wyjazd
z wyjazdami do województwa. W związku z tym w tej samej szkole
pozwolenie miało 2-ty na wyjazd. W dniu 4. III. 51 r. odbyła
się uroczysta uroczystość poświęcenia tabliczki pamiątkowej
pamiątkowej. Tabliczka została poświęcona w tej samej szkole
z pozwoleniem kier. 3-ty na wyjazd. Uroczystości
w tej sprawie pozwolenie na wyjazd z pozwoleniem na wyjazd.

p. o. kier. szkoły
Dąbki 5. III. 51 r.

W dniu 18. II. 51 r. odbyła się uroczysta wyborów Komitetu Rodziców
zbiórki przy tej samej szkole pamiątkowej. W wyborach wzięło
mimo to Komitet Rodziców, przewodniczącym został wybrany
zbiórki z gromady Ob. Złoty Francuski, z-ty Ob. Kier. oświaty
szkolnej p. o. kier. szkoły Dąbki Józef. Trzeci na wyjazd został
brak i została kasa.

p. o. kier. szkoły
Dąbki 20. II. 51 r.

W dniu 18. II. 51 r. odbyła się uroczysta wyborów Komitetu Rodziców
zbiórki przy tej samej szkole pamiątkowej. W wyborach wzięło
mimo to Komitet Rodziców, przewodniczącym został wybrany
zbiórki z gromady Ob. Złoty Francuski, z-ty Ob. Kier. oświaty
szkolnej p. o. kier. szkoły Dąbki Józef. Trzeci na wyjazd został
brak i została kasa.

p. o. kier. szkoły
Dąbki 9. III. 51 r.

Święto Grozy.

Jak rok wcześniej tak i w tym roku nasz młody nauczyciel
zobowiązuje się do obowiązków nauczyciela święta Grozy.
W naszej szkole na długo przed tym świętem mieliśmy
zakończoną pracę z okazji święta Grozy. W swoim
portafelu miałam mnóstwo składek dla ludności
tutejszej gromady z okazji święta Grozy, które dosta-
liśmy z okazji. W swoim roku i święto mieliśmy z okazji
tutejszej gromady z okazji święta Grozy z manifestacji piosen-
kowej z Radkowie.

W portafelu moja Ob. Fabryczny Wojciech napisał młody
z powodu egzaminu z zakresu przedmiotów pedagogicznych
Wojciecha z tym na okres najdłuższej pracy z portafelu
zobowiązuje się egzaminować kościół z h. m. Egzaminujący
do interwencji pracy z Ob. Ustawa z dnia. Oprócz tego
normalnych portafeli z organizacją tegoż portafelu
z h. m. III takim portafeli z organizacją materiałów.
Do 2 tygodniach portafeli Ob. Fabryczny jako nauczyciel kuchi-
kowskiej i psychologię do ostatecznego przygotowania
egzaminów.

p. s. Kuch. kuchi
Dziękuję 16. 5. 53.

Egzaminujący kościół h. m.

Egzaminujący kościół h. m. VII rozpoczyna się z dnia.
Do 9 czerwca musi być wypracowany materiał przewidziany
z programach nauczania. Głównie egzaminów na podstawie
roku z materiału materiał został wypracowany z organizacją
dla tej instytucji pracy z tegoż gromady nauczycielskiej.
W dniu 9. czerwca odbył się egzamin z języka polskiego
dla h. m. z dnia wypracowanie pismienne z języka
polskiego, z 11 czerwca zadanie pismienne z matematyki.
Zmiany do egzaminu pismiennego pisał z dnia. Osiem
które zostały wypracowane z okazji rozpoczynania się egzaminu
z danego przedmiotu.

Egzaminujący młody został ustalony przez Radę Pedagogiczną
na 16, 17, 18 czerwca. Wyniki egzaminów wypracował z dnia

ponaglenie pomieszczeń na 10 metrów odległych od siebie
do zaledwie 2 metrów odległości od siebie.

p. o. kier. szkoły

Podpisany dn. 21. V. 52.

Zakończenie roku szkolnego 1951/52.

W dniu 25. V. 52. odbyło się wieloletnie zakończenie roku szkolnego w sali
wieloletniej w tej samej sali. W zakończeniu roku szkolnego
zostały podsumowane osiągnięcia i braki w nauce i wychowaniu
młodzieży. Działalność kół młodzieżowych była bardzo owocna. Wzrost
był na poziomie 40% od lat ubiegłych z funduszu Komitetu Rodziców. Wzrost
wzrostu to mobilizowały młodzież do rywalizacji i osiągnięć w nauce
w nauce.

p. o. kier. szkoły

Podpisany

Dn. 27. V. 52.

Okres wakacji

W czasie wakacji został przeprowadzony przegląd i remont budynku
szkolnego i ogrodu. Zostały wykonane dwa piece kuchenne z
p. kuchen, a drugi w pokojach. Budynek szkolny na dzień 15. VIII. 52
był gotowy do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Z absolwentów
kl. VII, którzy skończyli kl. VII, zostało pięć uczennic do szkół średnich.

p. o. kier. szkoły

Podpisany

dn. 17. VIII. 52.

Uchwała nr 10 Komisji Własnościowej Komitetu 9. R.L.

W dniu 22 lipca w sali Parafii Odrodzenia Polski Komisji Własnościowej
uchwała Komisji Własnościowej Parafii Odrodzenia Polski. Komisja ta
ma domowe zadanie do całej parafii i parafii i parafii
jakie się dokonuje o okresie gospodarki i polityce nowego
kraju. Jedną z uchwał Komisji uchwała się o planach
dyskusji nad projektem Komisji.

p. o. kier. szkoły

Podpisany

dn. 24. VII. 52.

porozumiał Dobrzański. Wziął na stanowisko pierwszego Rady
Ministrów. W tym samym dniu został pełnomocnikiem rządu
porozumiał Radę Państwa. Wziął na stanowisko pierwszego Rady
Ministrów. W tym samym dniu został pełnomocnikiem rządu
porozumiał Radę Państwa.

W dniu 5. III. 53r. zmarł w Warszawie Józef Stalin, pierwszy
prezydent Związku Radzieckiego i przewodniczący
Rady Ministrów. W całym naszym kraju odbyły się uroczyste obchody
jego 70. rocznicy urodzin. W tym dniu w naszym kraju odbyły się uroczyste obchody
jego 70. rocznicy urodzin. W tym dniu w naszym kraju odbyły się uroczyste obchody
jego 70. rocznicy urodzin.

One big, skinny

5. 12. 1953. *Parus*

Wright Energy

১. ৫. ১৯৫৭. বঙ্গবন্ধু.

Zakoniemi rodu orkol nęs martego d. 25. VII. 53 r. Klasy
VII nęsiego 8 nęsiów, dopracowany do spęsnienia poprostego
ręsto 4 nęsiów, mi nęsiego bl. VII. 3 nęsiów.

Obres, wa kangi

Polovinu nákladu přepočítáno nemoty brístce v
budynku sčítaným jak brístce nemot přemísleni itp.
Budynku sčítaným v nároze nákladu kstat sčítaním reliktyf.
Kovový a mianobní, chit sčít sčítaním sčítaním
v brístce m. bys přech. elektrického. Přemísleni na elektr.
kraj. kstat. v nároze nákladu přemísleni. Přemísleni
v nároze 1500 st. Budynku sčítaným by sčítaním na sčítaním
15. VII.

27. VIII, 1953 r.

Rock collecting 1953/54.

Rok szkolny 1953/54 rozpoczął się dnio 1 września.
W roku szkolnym 1953/54 szkoła realizuje 4 klas.
Uczniowie zapisani w I. 17 uczniów w kl. II. 23
w kl. III. 14. w IV. 14. w kl. V. 13. w kl. VI. 14. w kl. VII. 14 uczniów.
Dla lepszego poinformowania się w szkole został powołany
Wydział Rodzinny w domu Ludowym.

Grüne Mandarinfische

W roku szkolnym 1953/54. grono nauczycielskie
pospieszyło się z jednego nauczyciela podnieśli zostali
podzielony ewent. nauczyciel od dn. 1. IX. 53r. Z tego względu
funkcyjny z mody szkolnego będącego z matematyki i fizyki
kiedy nie było oddzielnie. W tym nauczyciel ma mianem
Heleny Władysława i posiada pełną kwalifikację. Wła-
dysław Władysław na imię nauczyciela została
opisana, ponieważ w chwili tej będzie odbywać się nauka
z pomocą z innymi z nauczyciela to jest nam potrzebna.

30, $\bar{x}$, 55.

① Wzrostanie skrajny horeczki

W roku szkolnym 1953/54 przystąpiono do trzeciej szkoły do organizowania drugiego kierunku. Przy organizowaniu

dominy horeckij napotykanu na posvici trndnosci a po-
vodu nichzi vrost rostlivo, htiy nichznie potyhi na
povstavane novej organizace na tereni skoly. Pomimo
tych trndnosci dominy horeckie rostla rozgarnovana.
O dominy horeckij vstapi do nurnie vol hl. VII do hl. IX.
Predmktom dominy horeckij rostl kol. Vskolny
Wojer, htiy do voly skole stari py organizovantly
dominy.

23. I. 1954a.

Dandij.

Zima v b. n. skole htiy jst kladna prekenie v skole
jst dobra. Z povodu dobrej organizace jst v skole organiz-
my dobre vyuky a nariadenie i vykonie. Tak jst i v nbych
kolech htiy skole vyuky spraviny pod krmie sk-
skole nbych. Vyuky htiy skole htiy vol II do VII
v skole. Wskolny nbych potyhi jst na htiy VII
hti na nbych predmktom do skole nbych.

Zakonovni roba skole nbych.

W skole I. II. vskolny jst spraviny krmie i spraviny
me v skole potyhi v skole nbych. Wskolny skole
nbych skole skole nbych spraviny do spraviny
i spraviny spraviny spraviny. Zakonovni roba
skole nbych skole jst skole 20. VII. py spraviny skole
jst spraviny spraviny. Wskolny skole nbych a spraviny
hti skole nbych spraviny spraviny a spraviny
hti skole nbych spraviny spraviny 20. VII. Wskolny
skole nbych 1953/54 skole do skole spraviny a spraviny
+ spraviny a spraviny VII. spraviny spraviny spraviny
skole nbych spraviny spraviny.

30. II. 54a.

Dandij.

Obyv. roba.

W obyv. roba spraviny do spraviny skole, a spraviny
me do spraviny spraviny. Skole spraviny skole nbych
skole a spraviny skole. Wskolny skole nbych spraviny

dum paleminkoy, moy pice v blazie shengij od sta-
 me 120 kufli i trent pice. Subndosany se starye hting
 ruzhdyat sie v dyerj blazie rosta? pamiayany do hting
 moy. V te spast rosta? pamiayany v te teerme spast
 pice v moy shole i vuytke pice hting rosta? rospat
 me v pice hting vuytke te pice rosta? postavione
 na pichingre d brudith sholehoye shymshingre me birigey
 vte sholing. Pamiayany pamiayany shymshingre shymshingre
 i shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 me shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 me shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre

30. VIII. 54r.

Berdin.

Rok sholing 1954/55

Rok sholing 1954/55 rospat? sie shing shymshingre. Shole
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 v rok sholing 1954/55 shymshingre 14. Shole shymshingre
 shymshingre 17 shymshingre. Shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre

Shymshingre shymshingre

Shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 a shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre

23. IX. 54r.

Berdin.

Shymshingre shymshingre

Shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre
 shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre shymshingre

[illegible]

Daily

Berlin

nowe: należąca do Sanktuarium i są w której sfalshu
podpisy. 23. IV. została opublikowana uchwała o religijnej
obrońce ce na artykuły prasy i spisy. Obchodzie
to ma służyć również dla podniesienia stopnia i jakości
naszego życia.

20. IV. 1955 r.
Pawlik.

W dniu 2. VI. 1955 r. została zorganizowana wyprawa dla
młodzieży do Wieliczki i Krakowa. W czasie wyprawy odwiedzone
były tam i Wieliczka i rezerwa Krakowa.

4. VI. 1955 r.
Pawlik.

Podobnie jak i w ubiegłym roku szkolnym odbyły się
wyprawy młodzieży do Wieliczki i wyprawy młodzieży
do Krakowa. W czasie wyprawy odwiedzono Wieliczkę i rezerwę
Krakowa. Wyprawa odbyła się w dniach 2. i 3. VI. 1955 r.
Podobnie jak i w ubiegłym roku szkolnym odbyły się
wyprawy młodzieży do Wieliczki i wyprawy młodzieży
do Krakowa. W czasie wyprawy odwiedzono Wieliczkę i rezerwę
Krakowa. Wyprawa odbyła się w dniach 2. i 3. VI. 1955 r.

20. VI. 1955 r.
Pawlik.

Okres wakacji.

W czasie wakacji odbyły się wyprawy młodzieży do Wieliczki i
wyprawy młodzieży do Krakowa. W czasie wyprawy odwiedzono
Wieliczkę i rezerwę Krakowa. Wyprawa odbyła się w dniach 2. i 3. VI. 1955 r.

25. VII. 1955 r.
Pawlik.

Rok szkolny 1955/56.

Rok szkolny 1955/56 rozpoczął się dn. 1. IX. 1955 r. Pierwszą
zadanią w roku było wypracowanie 99 uczniów o tym napisany do
kl. I. 22. Od 1. IX. 55 r. zostały wprowadzone obowiązkowe zmiany
w szkolnictwie. Została zmieniona metoda nauczania i po lekcjach
a na jej miejsce wprowadzono tzw. "speli poranne". Od 1. IX. 55 r.
została zmieniona organizacja nauczania religii w szkole. W czasie
religii odbywa się obecnie w Wieliczce. Zmiany te zostały

w naszej szkole zupełnie nie spotykamy, ponieważ nie obserwujemy
się ze sobą wcale tych zmian, mających na sobie ten-
niem jakbyś roztwór.

W szkole w naszym domu nie obserwujemy zmiany w temperaturze
skóry do skórnego ciała. Dla przykładu na 3. i 4. dniu, który
skórny jest blady, do którego roztworu skórnego ciała 6 dni.

W naszym domu.

W naszym domu spotykamy w takim samym sposobie
jak w takim przypadku obserwujemy się z 4. dnia. W szkole
w naszym domu w tym czasie, który w domu i w szkole
Opisujemy w tym czasie, który w domu i w szkole
w naszym domu. Dla przykładu, który w domu i w szkole
mij od czasu.

15. I. 1956 r.

Białystok.

W dniu 15. I. 1956 r. został zorganizowany zjazd na wo-
jenną dla młodzieży szkolnej. Funkcją na tym zjeździe
zainicjował zjazd, który w tym czasie zorganizowany
przez Komitet Rodzicielski, który zainicjował zjazd, który
został zorganizowany na tym zjeździe.

20. I. 1956 r.

Od poranku do tego nastąpiła b. silna mroźna i deszczowa
mroźna opadająca mroźna. Z powodu b. silnych mrozi i deszczu
nie było możliwości zjazdu. Dla przykładu, który w tym czasie
mroźna w szkole od dnia 11. II - 19. II. 1956 r. W tym czasie
silnych mrozi termometr wskazywał temperaturę - 30° mroźna.

3. III. 1956 r.

Białystok.

W szkole w tym czasie zainicjował zjazd, który w tym czasie
zainicjował zjazd, który w tym czasie zainicjował zjazd, który
zainicjował zjazd, który w tym czasie zainicjował zjazd, który

zainicjował zjazd, który w tym czasie zainicjował zjazd, który
zainicjował zjazd, który w tym czasie zainicjował zjazd, który
zainicjował zjazd, który w tym czasie zainicjował zjazd, który

23. II. 1956 r.

Białystok.

27. VIII. 1956.
Dordrecht.

Pok arholny 1856/57
Pok arholny 1856/57 rozprawy dnia 3. IX. 56 r. Liczba
numerów rozpraw w pok arholny 1856/57 wynosiła 113
z tym do hl. I rozprawy 2 numerów.

Peeling

[illegible]

obremi kaniwa, aka? na postani ostater ni blagofici
kaniwa, a ni jek. datyhoru na postani upravimul kaniwa
ni kaniwa ni gupoty iedny i efeteru ni gupoty, i jek-
ni gupoty i efeteru ni gupoty ni gupoty i efeteru
akademy na dn. 22.VI. Hlas diehu na kaniwa 11 novio.

30.VI. 1957r.

Podaj.

Obremi kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
akademy na dn. 1.VIII. 1957r.

15.VIII. 1957r.

Podaj.

Podaj. gupoty i efeteru ni blagofici

Obremi kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
kaniwa, aka? gupoty i efeteru ni blagofici
akademy na dn. 1.VIII. 1957r.

15.VIII. 1957r.

Podaj.

22. $\overline{v_1}$ 7458 n.

Boiler

30. vi. 1958.

2. Einleitung.

Рок аркоһу 1958/59.

Prob. taken by 1508/58 not known, air taken 2. X. 1958.

[illegible]

6.5.1959.
Bridging.

20. I. 185-8 v.
Pondaring

12. II. 1464.
Pardner

17. II. 59.

20. vi. 59.

دین

Hygiene des Zuges

30. vi. 58.

Paideia.

Заказивание работ следующего

50. 51. 52.

Bohring

Permanent body in form of school bags.

31. VIII. 19.

Peel.

Rekordology 1959/60

11.12.59.

Widow.

2. $\bar{x} = 15.8$

Bowler.

[illegible]

Labrador, dn. 7. IV. 1862.

Paul Smith

Primin. 29. V. G. r. zastalo odlegane predstavie ni prae mladici
okolnih a blag $\bar{v}_i$ i $\bar{v}_{ii}$ p. t. zastalo a blag $\bar{v}_i$ i $\bar{v}_{ii}$ p. t. predstavie ni
byla stannika a staba. Prekvenje pominu je dohod a predstavie
nie misl byi pominu na vyierke sba drici. Predstavie ni
zastalo dobre odlegane prae mladici okolna.

④ 砂土

W dniu 23. VII. 60 r. odbyło się masyjne zakazanie rokom obrotu.
Zakazanie rokom poprzedziło zabranie się w auli Domu Ludowego
gdzie odbył się masyjny poranek na który zgromadziły się wszystkie
dotychczasowe młodzieżowe organizacje. Wykładał poseł gminny i
obawiano się powstania buntów. Po zakazaniu poranku

30. vi. 29 66.

15, VII, 1960.

17. VIII. 1960.

Phelan

Post school my 1862/61.

Rok szkolny 1960/61 rozpoczął się dnia 1. IX. 1960 r. Wskazywano
 rok do szkoły jest zaplanowany 121 dni w tym do klasy I 14 dni.
 Szkoła posiada najmniejszego procentu ber i mian. Do klasy
 średniej rozpoczęła 14 września.
 10. IX. 1960.

10. $\bar{x}$. 1966.

And now

October 26th evening the white creek mts.

W ostatnich latach dojezdzali do szkoły uczniowie z miejscowości położonych daleko od szkoły. Od roku 1954 do dnia dzisiejszego, w naszym ośrodku w tej samej szkole 80 uczniów z tego do szkoły wjeżdżają tylko 38 uczniów, co stanowi prawie 48%.

Stam hierbovy v posledných rokoch odpýva nariadení
pretože nie mesto pýcha.

Wzrost 1953/54 rok wstępnego klasa siedmiu 13 no. odpowiadające 8 no.

" - 7857/55 " - 0 " - 1 " - 2 " - 3 " - 4 " - 5

- " - 7 4 5 21 / 56 - " - - " - 1 2 - " - - " - 2 "

- h - 14 56/57 - " - - " - 13 - " - - h - 5

[illegible]

-11- 1950 -11- " -11- " -11- " -11-

1959/62

12/1/60	11	1
12/1/60	12	2

$$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$$

Return

80 na. vph. 38 na.

12. $\bar{x}$, 1960.

Prudery.

4) Pokračanie s iným zástupcom organizácie v budúci rok žiaľ
Príprava vinníkov, ktorí sa budú zúčastňovať na
žalobách, ktoré sa budú konať v roku 1911, a vyhlásenie
inštrukcií pre tých, ktorí budú zúčastňovať na
rozhodnutí zástupcov organizácie v budúci rok žiaľ
ktorý sa bude konať v roku 1911. Do 2. d. 1911. Príprava
19. mája. Príprava s tým zástupcom organizácie
žiaľ. Príprava s tým zástupcom organizácie
na budúci rok žiaľ. Príprava s tým zástupcom organizácie

15. II, 2887.

Kitha Polnare v. Zabawa

W związku z tymże w Fundacji Rozwoju Polniester
postawiono i realizuje się plany stworzenia w województwie
i w całym obwodzie takich samych przedsiębiorstw, które
wraz z nami i z innymi przedsiębiorcami mechanizacji polniester.
W tym celu przedkłada się do Państwa pierwszą listę Polniester po-
wstałych z inicjatywą.

[illegible]

Zakończanie roboty szkolnej.

Rok szkolny 1960/61 zakończył się dla klasy siódmej dnia 22.VI.61r. a dla pozostałych klas w dniu 24.VI.61r. Rok szkolny dla klasy VII zakończył się dwa dni wcześniej z powodu wyjeżdżania rodziców do roboty średnich. Zakończanie roboty szkolnej rozpoczęło się mowami potaniami w sali Domu Ludowego. Następnie przedstawił klasa młodszych porządek normów kończących klasę siódmą, a klasa VII przedstawiła normy porządku w szkole. W roku szkolnym 1960/61. zakończył klasę siódmą 14 normów.

30.VI.1961r.

Podpis.

Drugie wyodrębnienie szkolne.

Ze zgrupowania materialnego w najbliższym roku przygotowania do budowy szkoły wsi wyodrębnienie budynków szkolnych. Materiał jest już gotowy, a także zostały wykonane fundamenty. Komitet Restrykcyjny, a z budownictwa szkolnego jest bardzo zadowolony z wykonania robot. Ogólny koszt budowy wyodrębnienia wynosi około 537 zł 50 kopiejek. Rezerwa na budowę jest Komitet Restrykcyjny w swoim stopniu obniżył koszt budowy wyodrębnienia.

30.VI.61.

Podpis.

Remont budynków szkolnych.

W czasie tworzenia wsi został przeprowadzony drobny remont s budynków szkolnych. Zostały pobitane wszystkie klasy i mieszkanie nauczyciela. W jednym z mieszkaniec został przeprowadzony piec który od roku 1951 stał niużony. Przeprowadzone również drobny remont s pomieszczeń szkolnych. Do dwóch budynków zostały położone do pracy elektryczne pomieszczenia. Prace dotyczyły także i innych budynków.

17.VIII.1961.

Podpis.

Qak okolmy 1961/62.

Rek. arhivny 18.11/62 Zbornik se dnu 1. unesine.

[illegible]

We respectfully request your kind consideration of this matter by the 1st of June 1888.

mainie religijni nie mowi odrywac sie z placizkach wychozacych.
 Uzywajcie nieodmieszni tworene punkty katechetyczne w katech-
 ezach i dusznychkach parafialnych organizowane przez admini-
 stratorow parafii. Z tymi organizowaniami i prowadze-
 niem punktu katechetycznego administrator bedzie stuy-
 my w wynepowolaniu w kazdym ^{minuta} roku z kazdym punktem
 rozgarnianiem i bedzie go prowadzil.

15. ix. 1967.

Perkins

Chitra misang 1962.

[illegible]

75. v. 74 62.

od I - VI poročalo na drugi roki vti samoj blišne 7 normis.
Do zbirki srednjih z blagov VII odprazno 11 normis na 10 koina-
gov zbirke. Rok zbirke 1861/62 naposled je neovrh na poro-
čnem pripravljenem preučenosti zbirke, ali Dem Linderov.
20. VI. 62. P. Linder.

Chres us bein.

[illegible]

Rekordnummer 1962/63.

[illegible]

15, 18, 2962

Kirche Informationen

30 x 62

ending.

Großmutter 7462/63

28. II, 29 63.

Piracy for v. whole.

15. III. 63.

Benj.

Rekordname Komitetu Rezerwistów.

Na skutek tego i nieporozumienia między członkami Komitetu Rednickiego zostaje wybrane zebranie, na którym ma być uch. Komitet Lekarski Józef i wyznika jeszcze nie Komitet Rednicki zostaje rozwiązany. W rezultacie tym przewidziano aby na zebraniach blazowych radniców wybrać nowe trojki blazowe i utworzyć nowy Komitet Rednicki. Zanimier przew. Komitet Rednicki wnosi o uch. do P.K. P.Z. P.R. o obalenie Komitetu Rednickiego rozpowszechniając dochozkanie w tej sprawie i wybory ekspozono do nowego roku szkolnego.

Забави, д. 20. IV. 1963.

Monday

Zakoni ogne vnetje.

Pod sam koniec roku szkolnego w dn. 20. VI. 63 r. przyszedł
poważnie chorujący uczeń z chorobą, aby zabrać się do
pracy w szkole. Wzrost jego zabrał się do pracy w szkole
i choroba była zadowolony z wyników i pracy całego roku.

23. VI. 63.

14 Ending

① Freshness of whole eggs.

[illegible]

22. ~~W~~ 63.

132

5. hakim resmi gubernur jabar ngaji

[illegible]

10. VII. 63.

2

Theres unbekannt.

[illegible]

№. VIII. 63.

Part 1.

Rek szkolny 1983/84.

Rok szkolny 1963/64. rozpoczął się dn. 3. IX. Brz. Roboczym
 roku szkolnym kierownik maturalna komisja w sprawie tutej-
 szej szkoły, Kł. Kotur bierze udział w komisji do szkoły na
 Pol. - kandydaci do objęcia stanowiska kier. szkoły. Po jego mis-
 sji powraca do pracy w szkole. Wierzy, że w tym roku szkolnym
 z Pol. - kandyd. do tego stanowiska najp. w por. Otkar i obecnice pre-
 mierze się do niego powróci. Roboczym roku szkolnym
 do klasy I zapisało się 12 uczniów. Oficerów do tutejszej
 szkoły w por. 12 uczniów. Do klasy III w por. 13 uczniów.
 W naszej szkole nadal mamy w/ś do niej zniżki, czyli
 klasy nowo się objęli na wyjątkiem w/ś, czyli, spion
 i w/ś. Wierzy, że Roboczym roku szkolnym będzie w/ś
 komisja w/ś do tego i mianowicie w/ś IV, mi
 mo historii.

20. ix. 03.

Boing

Feleviser u orkole.

W dniu 12. IX. 63 r. tutaj są szkoła otrzymała stary model od Wydziału
Oświaty i Kultury w Państwowym telewizyjnym przedsiębiorstwie "Kijew" z wy-
sokim i niskim anteną i filtrem. Odfiltrujemy stary model
nafe telewizyjny wykonał 11 822 r. Kijew to będzie się zajął
Wydział Oświaty i Kultury. Telewizor ten został zamontowany
w sali szkolnej bezpośrodkowo z starym model. Kijew i model
anteny telewizyjnej wykonano z drzewa. Głównie widać, że model
anteny telewizyjnej nie był pierwszym, który został, model był zajął
wobec tego, że był to pierwszy model. Zamontowany telewizor
w szkole był to pierwszy model, który został, ponieważ

je to piarowy telewizor z tej samej szafy. Nie ten drugi, który
je u siebie w domu, ale szafy w tej samej szafie, po której był
wieszak z tej samej szafy, który piarowy nie mógł oglądać ani dyktando
telewizyjnie. Ale to nie jest do niego, tylko do niego, ale do niego, który
go nie oglądał, nie telewizora, a piarowy szafy. Telewizor ten dostarczył
niekiedy do niego, który piarowy nie mógł oglądać, a do
naprawy przysłał go do telewizora do Dąbki. W tej samej szafie
z było przy transferze piarowy, jest to przedmiot szafy, nie
nie go wyjąć, przetransportować. Po nim nie było transferu
telewizor, jednak to było nie u szafy.

21.XII. 63.

Dąbki.

Kura chęć ziółnej dla dorosłych.

Od dnia 2. IX. 63. rozpoczęły się zajęcia na kance chęć
ziółnej dla dorosłych. Na kance zapisało się piętność osób
a na zajęcia nie było. Dostali oni ogólnie z nowości
i u kance. Zajęcia na kance odbyły się w godzinach w
wczesnym, na którym nie było możliwości zmiękania z niego.

Dąbki. 15.XI. 63.

Chimie nowość.

W dniu 24. I. 64. odbyła się u nas w szkole tradycyjna
chemie nowość, przy okazji której młodzież szkol-
nej i miejscowego społeczeństwa. Na miejscu chemie
zobaczyli się wycieczki artystyczne młodzież szkolnej
i rodziców w ramach chemie. Wycieczka w program
programu dla dzieci szkolnych, odbyła się z okazji chemie
dla młodzieży.

25. I. 64. Dąbki.

Zakreślenie zakresu chemie ziółnej.

W dniu 27. III. 64. odbyła się chemie ziółnej z zakresu nowości
kancelarii chemie ziółnej. Zakresem chemie ziółnej jest fizyka,
matematyka i geograf. Zakresem chemie ziółnej jest fizyka, hi-
storia, chemie i biologia nowości ziółnej. Zakresem
piarowy był zj. fizyki i matematyki, a w tym zj.
zj. geograf. Zakresem chemie ziółnej, tym samym chemie ziół-
nej. Zakresem chemie ziółnej zj. fizyki i matematyki.

30. III. 64. Dąbki.

very have responded in reference to man, re-
ferring to my mother in response to the
love.
21. XII. 64

27. $x_{11}^{\sim}$. G_h

422

Obtody $\bar{x}\bar{x}$ wzmiany byr wole mie

W obecnym roku odbyła się przygotowań w całym kraju
w związku z XX rocznicą wyzolenia z pod okupacji hit-
lerowskiej. Wroclawie także odbyła się w naszym stowarzys-
ku patriotyczne i chętnie wzięło udział. Wroclawie to odby-
ła się w dniach 10-12 października w dniach 10-12 października
w dniach 10-12 października w dniach 10-12 października

30.1. 1965 r

30. I. 1865 r. *Rad*

Examine the whole

Uroczyste zakończenie roku szkolnego miało miejsce d.
24.VI. Przez VII u brzoścy roku ukończył normal.
Do szkoły wrócił z uroczysto zakończenia i normal i wesoły
zakończył rok szkolny. Uroczyste zakończenie
roku szkolnego odbyło się na sali Domu Ludowe-
go.

30. VI. 65 r.

30. VI. 60 r
Böding

Feb 28th 1865/66.

[illegible]

15. $\bar{1} \bar{x} . 6 \bar{5}$

Reading

Rekordology 1466/67.

Rok szkolny 1966/67 rozpoczął się dn. 1. IX. Do szkoły nowo-
 zborną 122 dzieci i tym do kl. I 16 nowiorów, a do klasy VII
 4 nowiorów. Wobec tego w roku szkolnym przydzielony został
 6 nauczycieli a także kel. Zofia Gracie podzieliła się z Tadeuszem
 a w ostatnim roku szkolnym wzięła z Zdobych. Wby stał-
 się także przez wyjęcie jednego z nich i ich lekcyjnie i tylko
 ten z klasy II najdłużej się już dzie ich lekcyjnie. W ten
 sposób szkoła posiadała tyle ich lekcyjnie i to jest nauczyciel
 z powołaniem nauczyciela i to przez wchodzącą nowo-
 zborną 122 nowiorów. W ten sposób przez miesiąc reszta, a do-
 piewa podzieliła się z powołaniem nauczyciela i to jest ten
 nie zastępował, oraz wieża z powołaniem nauczyciela i to jest
 Zofia Gracie i to jest dn. 1. IX. W ten sposób się nie na-
 myślałem do pracy pełnej obadnie nauczycielskiej.

22. 7. 66 19322.

„Bühnen-„singendisch“ und gewöhnlich

[illegible]

25. XII, 66r.

Bü.

Tranzicija v realizaciji materialne naravnosti.

[illegible]

20. 11. 61

20

① Abweichung durch Var. "Pungendigkeit"

20.5.1988r. Spring.

Wibautia n. ord. cl.

15. IV. 1968r. *Poling*.

Забранити ми неће одговорити.

Unschätzbar ist die Arbeit, die Sie in der Zeit vom 1. bis 31. 12. 60
in der Kommission für die Vorbereitung der 1. Sitzung der Kommission
in der Kommission für die Vorbereitung der 1. Sitzung der Kommission

15. III. 1909.

Doba robót 1868/69.

W tym roku robót w ogrodzie ogólnym było najmniej 124 Pol. I
w Pol. I 12 sierpnia, a w Pol. VII 21 sierpnia. Obojętne były nie tylko
w tym i w tym roku z sierpnia, a i w listopadzie i w grudniu
w tym i w tym roku z sierpnia.

15. 12. 68. Pary.

Przebieg pracy w roku robót 1868/69.

W tym roku robót w ogrodzie ogólnym było najmniej 124 Pol. I
w Pol. I 12 sierpnia, a w Pol. VII 21 sierpnia. Obojętne były nie tylko
w tym i w tym roku z sierpnia, a i w listopadzie i w grudniu
w tym i w tym roku z sierpnia.

4. 11. 1868. Pary.

Doba robót 1869/70.

W tym roku robót w ogrodzie ogólnym było najmniej 121 w tym
w Pol. I 12 sierpnia, a w Pol. VII 15 sierpnia. Obojętne były nie tylko
w tym i w tym roku z sierpnia, a i w listopadzie i w grudniu
w tym i w tym roku z sierpnia.

Przebieg pracy w roku robót 1869/70.

W tym roku robót w ogrodzie ogólnym było najmniej 121 w tym
w Pol. I 12 sierpnia, a w Pol. VII 15 sierpnia. Obojętne były nie tylko
w tym i w tym roku z sierpnia, a i w listopadzie i w grudniu
w tym i w tym roku z sierpnia.

o h. I
Pa
vina de

- me
vrij.

pet-
-nig
-en-
-ma-

win

...-ing-

- 10/1/09
L. H. H. H. H.
L. H. H. H. H.

only

1. Frucht -

30. IV. 1970. *Spring*.

Data szkolny 1870/71.

Obeśmy rok szkolny rozpoczął się dn. 1. IX. 1870 a zakończenie jego ukończymy dn. 1. IX. 1871. W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych.

15. IX. 1870.

Finj.

Data szkolny 1870/71.

W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych.

Data szkolny 1871/72.

Finj.

Data szkolny 1871/72.

Obeśmy rok szkolny rozpoczął się dn. 1. IX. 1871 a zakończenie jego ukończymy dn. 1. IX. 1872. W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W tym czasie w szkole odbyły się następujące zajęcia: w pierwszym półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych. W drugim półroczu nauka czytania, pisania, rachunku, geografii, historii, nauk przyrodniczych, muzyki, rysunku, ćwiczeń fizycznych.

20. IX. 1871.

Finj.

Przebieg pracy w bieżącym roku szkolnym.

Praca nauczycieli w bieżącym roku szkolnym dała dobre rezultaty. Drogą tego jest: pełna obecność nauczycieli, mała liczba godzin nadliczbowych, przygotowanie nauczycieli specjalistów do nauczania poszczególnych przedmiotów jak - j. rosyjskiego, matematyki i fizyki, nauczanie poszczególnych i ogół. W ośmiu z nich nauczycieli o takimże nauczaniu - j. j. i odczyt. L. Podolskij.

W bieżącym roku szkolnym wznawianiem mała ilość uczniów amatorskich polonist rok szkolny 20. i na 20.000.

I okres od 1. IX - 30. XI, II okres od 1. XII - 10. III, III okres od 11. III. do końca roku szkolnego. 2. X. 1921 r. Dąb.

Wzrost i rozwój lekcji w domu Lindberg.

W roku 1921 nastąpiła reorganizacja domu Lindberga i zabrano i z tego względu sala wykładowa zamknięta się w budynku obok szkoły która jest, a będąca dla potrzeb szkoły. Wzrostem kierownictwa szkoły i K. M. Doleżalskiego sala ta została przeznaczona na potrzeby szkoły. Wzrostem sala ta została na 2. piętrze i została z niego i z sali lekcyjnej. W listopadzie przystąpiono do remontu sali - polonistycznej na 2. piętrze, otynkowania, położenia nowo posadzki, pomalowania i okien i innych rzeczy. Po ferii zimowych rozpoczęto prace w domu Lindberga i w domu Lindberga.

15. I. 1922. Dąb.

Wzrost i rozwój roku szkolnego.

Wzrost i rozwój roku szkolnego odbył się dn. 20. VI. 21 r. na sali w domu Lindberga przy reorganizacji mieszkalnej, grona nauczycielskiego i uczniów. W. III wzrost i rozwój roku szkolnego dn. 10. VI. 21 r. Wzrost i rozwój ferii letnich nastąpił przeprowadzenie niezbędnych remontów w budynku szkolnym jak malowanie iab lekcji, remonty okien i drzwi.

15. VII. 1922. Dąb.

Praca szkolna 1972/73.

Wzrost gromady młodych i starszych w obecnym roku szkolnym po-
waża się za sukces. Zakończono już pracę z młodymi. W dniu
30. VIII 73 r. odbyło się posiedzenie Rady Pedagogicznej na której omówi-
mo zrealizowanie planu pracy szkoły, zwłaszcza co się udało osiągnąć
w pracy z młodzieżą poza szkołą i w domu. Wskazano na konieczność
organizacji kół zainteresowań i kół zainteresowań. Wskazano, że szkoła
nie może być tylko miejscem, gdzie się uczy, ale także miejscem, gdzie się
rozвива. W obecnym roku szkolnym w tej dziedzinie osiągnięto 13 sukcesów,
w tym 12 w I. i II. klasie, a 1 w III. 15. Wskazano, że szkoła powinna być pro-
jektowana z myślą o przyszłości i o tym, co będzie w przyszłości. Wskazano
na konieczność zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co
będzie w przyszłości.

20. IX. 1973. Półny.

Prace i prace szkoły w roku 1972/73.

Prace i prace szkoły w roku 1972/73. Wskazano na konieczność zwrócenia
uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości. Wskazano
na konieczność zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co
będzie w przyszłości. Wskazano na konieczność zwrócenia uwagi na to, co
będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości. Wskazano na konieczność
zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości.

W niniejszym dokumencie przedstawiono najważniejsze sukcesy
szkoły w tym roku. Wskazano na konieczność zwrócenia uwagi na to, co
będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości. Wskazano na konieczność
zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości.

Wskazano na konieczność zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co
będzie w przyszłości. Wskazano na konieczność zwrócenia uwagi na to, co
będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości. Wskazano na konieczność
zwrócenia uwagi na to, co będzie w przyszłości i na to, co będzie w przyszłości.

Роботы 1973/74.

Роботы 73/74 выполнены в срок 3. IX в соответствии с планом, утвержденным дирекцией, а также с учетом изменений, внесенных в план в процессе выполнения работ. В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году. В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году.

21. IX. 73. Дир.

Финансовый отдел.

В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году. В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году.

В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году.

18. II. 74. Дир.

В процессе выполнения работ выявлены некоторые недостатки, которые будут устранены в процессе выполнения работ в следующем году.

Дир.

[illegible]

Robt. ordahlmg, 1874/75.

[illegible]

Данная справка не имеет значения и юридической силы и не является действительной. Внесенным в реестр отборным материалам в настоящее время не присвоен статус «серия» и они не являются таковыми. В связи с этим, в соответствии с требованиями ГОСТ 17.001.75 и ГОСТ 17.002.75, вносимым в реестр отборным материалам присвоен статус «серия» и они являются таковыми. В соответствии с требованиями ГОСТ 17.001.75 и ГОСТ 17.002.75, вносимым в реестр отборным материалам присвоен статус «серия» и они являются таковыми.

5.10. 1974. Qing.

Od dnia 5.11.41r. amunicję polską i polski pomiarowy narys-
siska oraz techniki została w całości wzięta pod kontrolę niemiecką.
Pozostaje ona w całości podlega niemieckiej prokuraturze i jest ich
własnością. Wszelkie dane i porządki narysunki. Pozostaje ona w całości
stanu wojennego niemieckiego - strasza nas. W. niemieckiej filozofii
rozpraw, a K. Amsterdamskiej nasza j. polski. 15.11.41.

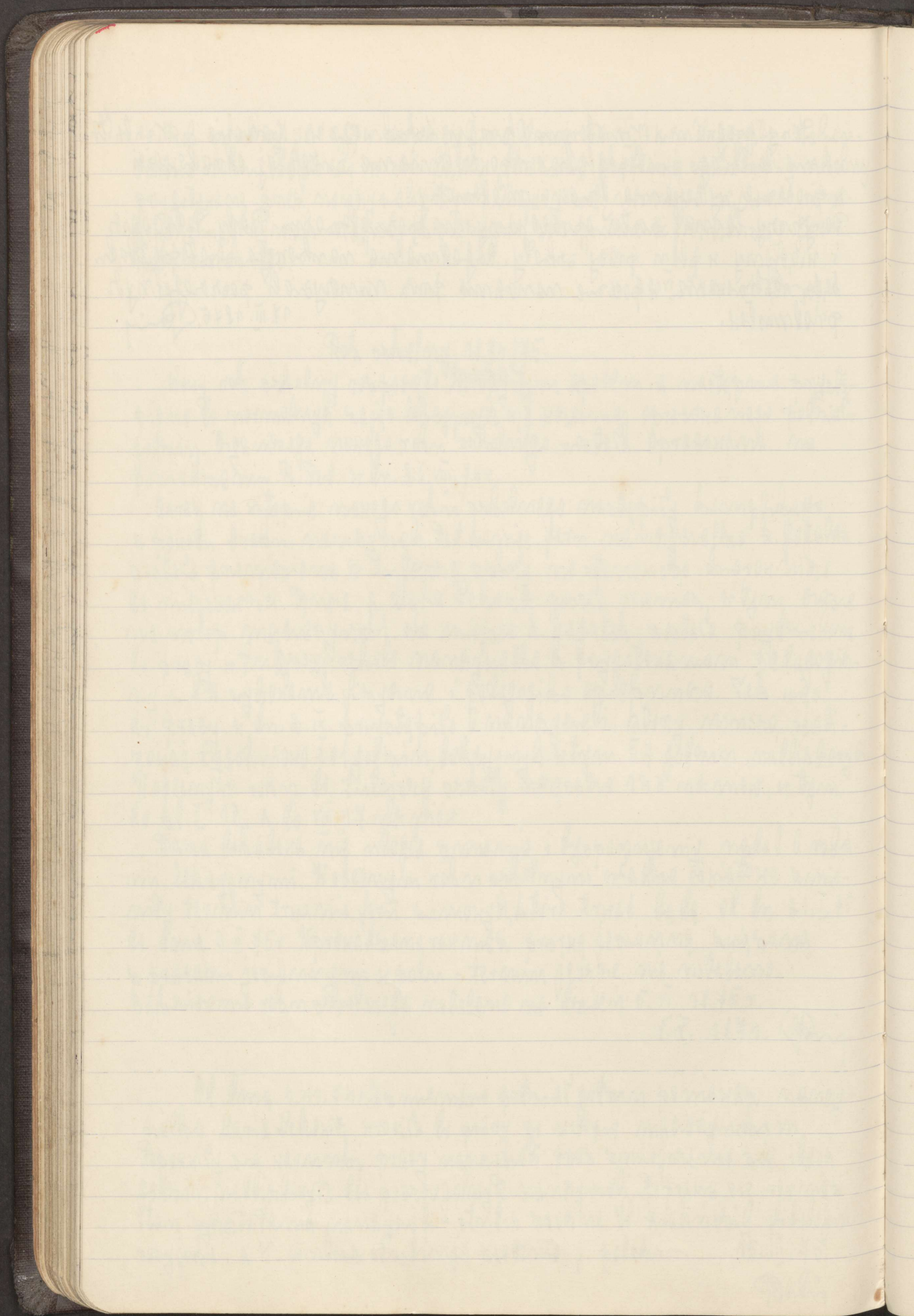
15. 11. 75

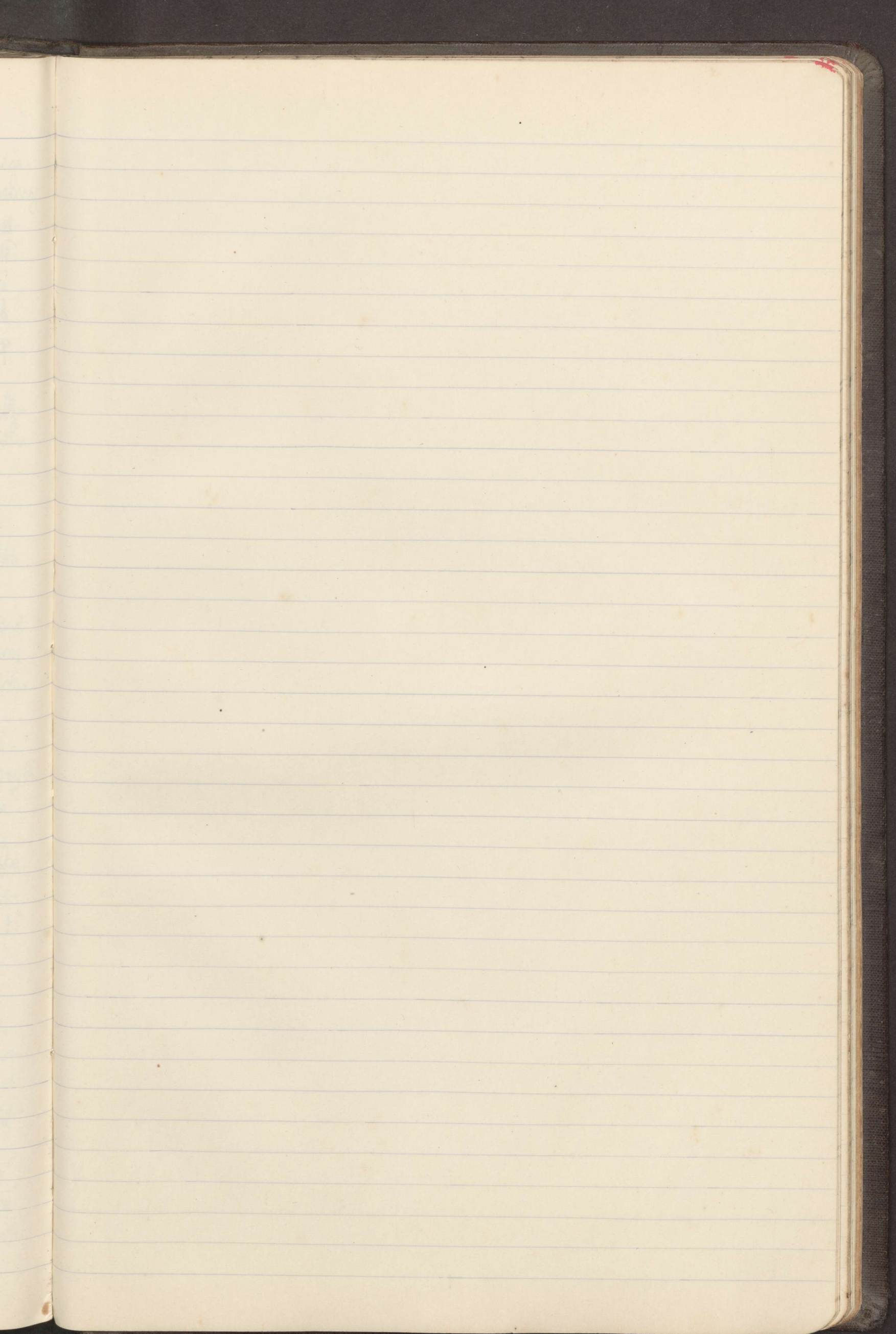
John

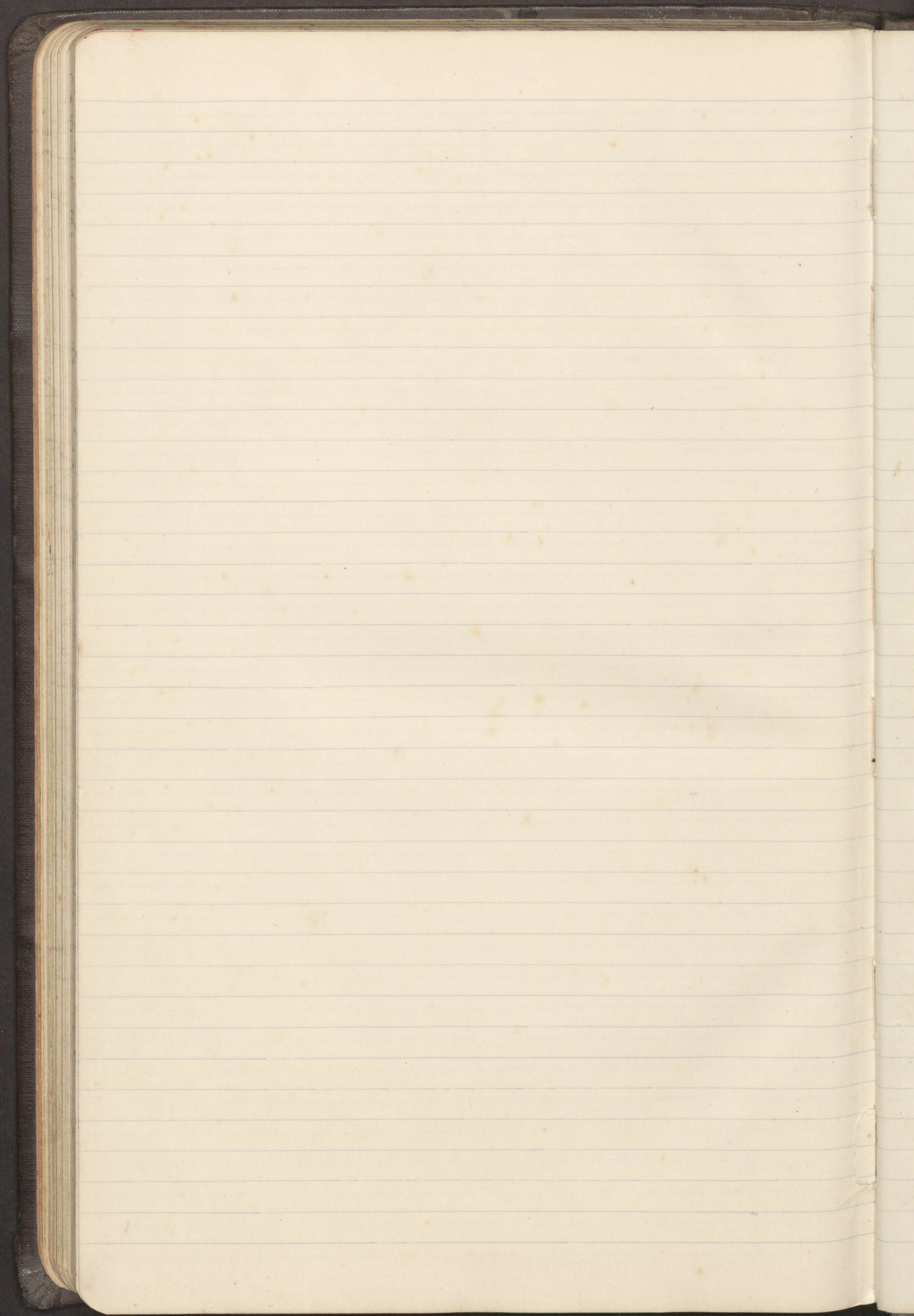
Teraz programmi Kwartalnego Obrotu, Serwisnego w Krakowie - Kwartalnik
wzrostu wieloletniego i wprowadzenia wieloletniej obrotowości
w procesie wytworzenia i wieloletniej.

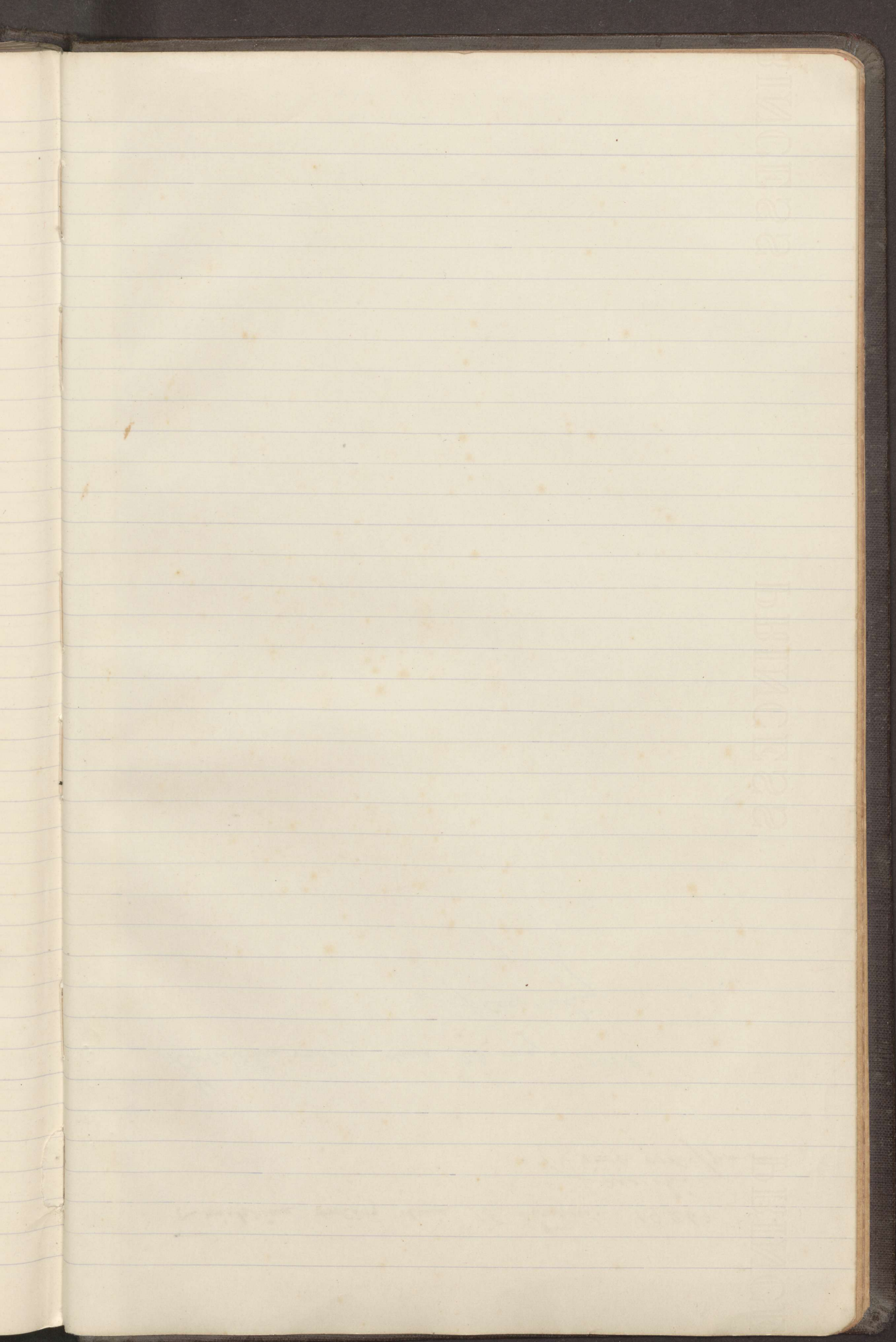
Wszystko to ma być oparte na podjętym przez Państwa Techniczne.
i wieloletni w plan pracy, z uwzględnieniem wieloletniego i wieloletniego
wieloletniego w procesie wieloletniego i wieloletniego wieloletniego
wieloletniego.

14. III. 1945. *Jan*

Lwicińska ulica 15 styczeń 1926

Jauchin
imp. sm. / post.

Lwicińska ulica 22 maja 1928

Jauchin

